

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

14

ЛІПЕНЯ 2015 г.

АЎТОРАК

№ 131 (27989)

Кошт 2000 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

ВАСІЛЬ І ЯГО ЛІМУЗІНЫ

Асаблівасці
нацыянальнай
жывёлагадоўлі

СТАР. 4

Французская
спадчына Міцкевіча
ў Навагрудку

СТАР. 9

Гладыятары
былі...
вегетарыянцамі?!

СТАР. 12

ЦЫТАТА ДНЯ

Міхаіл ЖУРАЎКОЎ,
міністр адукацыі:

«Мы лічым неабходным актывізаваць палітыку па прыцягненні ў Беларусь абітурыентаў з іншых краін. Цяпер у нас навукаюцца больш за 18 тысяч замежных студэнтаў, у асноўным з Туркменістана, Кітая, Расіі. Але трэба прыцягваць студэнтаў і з іншых краін. Універсітэты Беларусі, якія знаходзяцца ў падпарадкаванні Мінадукацыі, супрацоўнічаюць з навуковымі арганізацыямі больш як 65 краін свету. Найбольш буйнымі навуковымі партнёрамі ВНУ з'яўляюцца Расія, Украіна, Кітай і Польшча. Сістэма адукацыі краіны ўвогуле не адчувае недахопу кадраў, працягваюцца арыентацыя на падрыхтоўку спецыялістаў у асноўным з вышэйшай адукацыяй. Пры гэтым хаця адзначыць зацікаўленасць краін блізкага і далёкага замежжа ў падрыхтоўцы спецыялістаў на базе устаноў прафесійна-тэхнічнай адукацыі Беларусі».

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 14.07.2015 г.

Долар ЗША		15237,00
Еўра		16862,00
Рас. руб.		269,05
Укр. грыўня		696,55

ISSN 1990 - 763X

1 5 1 3 1 >

9 771990 763008

Фота Анатоля КІШЧУКА.

У Васіля ГУДКОВА — жывёлавода з вёскі Хаенск Жыткавіцкага раёна — надзвычай адказная работа: на ім ляжыць утрыманне, ахова і выпас мармуровых кароў — лімузінаў. У гаспадарцы «Тураўшчына» больш за 700 галоў гэтых важных і вольналюбівых жывёл мясной пароды, якіх на

радзіме, у французскай правінцыі Лімож, называюць «дзікія каровы». Амаль дзвесце з іх даглядае гэты вопытны і ўмелы жывёлавод. Васіль Гудкоў з напарнікамі па трое сутак знаходзяцца са статкам у полі. А лімузіны пасвяцца на беразе Прыпяці, дзе ім вольна і сытна.

Надвор'е

ХАЛАДНАВАТА І ДАЖДЖЛІВА

Пацяплее толькі ў пятніцу,
а ў суботу прыячэ ізноў да +33

На тэрыторыі Беларусі на старце тыдня захаваецца не зусім ліпенскае надвор'е з кароткачасовымі дажджамі, якія пройдуць у большасці раёнаў краіны. Аднак з ростам атмасфернага ціску да сярэдзіны тыдня ападкаў стане менш, а ў выхадныя дні з паўднёва-заходнімі вятрамі ў нашу краіну пачне паступаць вельмі цёплае паветра з паўднёвых раёнаў Еўропы, пра што паведамляюць спецыялісты Белгідраметцэнтра.

Сёння на большай частцы краіны прагназуюцца кароткачасовыя дажджы, у асобных раёнах — навальніцы. Максімальная тэмпература паветра ўдзень складзе плюс 17-23 градусы. У сераду ўначы месцамі, а ўдзень на большай частцы тэрыторыі пройдуць кароткачасовыя дажджы, у асобных раёнах — навальніцы. Уначы і раніцай месцамі таксама туман. Тэмпература павет-

ра ўначы на сераду складзе 7-14 цяпла, удзень прагназуюцца толькі плюс 17-24 градусы. І ў чацвер месцамі чакаюцца кароткачасовыя дажджы, а ўдзень магчымы навальніцы. Тэмпература паветра ўначы — плюс 6-13 градусаў, аднак ужо ўдзень паветра прагрэецца да плюс 18-23, а па поўдні — да 25 градусаў цяпла.

Паводле доўгатэрміновых прагнозаў айчынных спецыялістаў, да канца тыдня стане цяплей. У пятніцу ў асобных раёнах магчымы невялікія дажджы. Тэмпература паветра ўначы яшчэ будзе ў межах 6-13 цяпла, аднак удзень ужо плюс 20-25 градусаў, а па паўднёвым захадзе краіны паветра прагрэецца да 28 цяпла. Пералом на гарачае лета чакаецца ўжо ў суботу, калі толькі месцамі пройдуць кароткачасовыя дажджы і навальніцы. Нават уначы тады чакаецца 8-15 цяпла, удзень — плюс 22-28 градусаў, а па паўднёвым захадзе будзе нават спякотна — 29-33 цяпла.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

ДА ПАБАЧЭННЯ, «СЛАВЯНСКІ БАЗАР»!

Чакаем юбілейны

Учора ноччу афіцыйна завяршыўся міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску». Урачыстая цырымонія закрыцця адбылася з удзелам кіраўніка дзяржавы. Па традыцыі Аляксандр Лукашэнка на галоўнай сцэне фэсту ўручае спецыяльную прэмію Прэзідэнта Беларусі «Праз мастацтва да міру і ўзаемаразумення». Сёлета гэтага гонару ўдастойся легендарны спявак, кампазітар, акцёр Палад Бюль-Бюль-аглы. Яго імянная «зорка» з'явілася на «Алеі зорак» ля Летняга амфітэатра (на фота). Ён жа быў старшынёй журы XXIV Міжнароднага конкурсу выканаўцаў эстраднай песні «Віцебск».

Фота БЕЛТА.

СТАР. 13

■ Грамадская ініцыятыва

АКТЫЎНАЯ ПАЗІЦЫЯ «БЕЛАЙ РУСІ»

Рэспубліканскае грамадскае аб'яднанне «Белая Русь» гатова накіраваць сваіх назіральнікаў на большасць участкаў для галасавання і ва ўсе тэрытарыяльныя камісіі. Пра гэта заявіў старшыня арганізацыі Аляксандр РАДЗЬКОЎ на пашыраным пасяджэнні рэспубліканскага савета «Белай Русі».

Акрамя таго, «Белая Русь» вырашыла накіраваць свайго прадстаўніка назіральнікам у Цэнтрвыбаркам. Гэтым прадстаўніком будзе Сяргей Пігараў, намеснік старшыні аб'яднання. Раней ён ужо выконваў гэтую функцыю: у 2010 годзе на прэзідэнцкіх выбарах і ў 2012-м — на парламенцкіх. У 2011 годзе Сяргей Пігараў прайшоў адпаведнае навучанне пры БДПЧ АБСЕ.

Аляксандр Радзькоў адзначыў, што неабходна пабудова сістэмы падрыхтоўкі назіральнікаў як па вертыкалі, так і па гарызанталі. «Белая Русь» плануе арганізаваць навучальныя семінары для сваіх назіральнікаў. На мінулых прэзідэнцкіх выбарах у 2010 годзе «Белая Русь» вылучала 4781 назіральніка, усяго было каля 40 тысяч нацыянальных назіральнікаў.

Аляксандр Радзькоў паведаміў таксама, што «Белая Русь» плануе сабраць не менш за 100 тысяч подпісаў у падтрымку дзеючага

Прэзідэнта Беларусі ўжо ў першыя пяць дзён, пачынаючы з 23 ліпеня. Ініцыятыўныя групы будуць арганізоўваць пікеты і абход кватэр у вялікіх гарадах і райцэнтрах. Подпісы будуць збіраць таксама ў грамадскіх прыёмных да самага апошняга дня, які прадугледжаны законам, — па 21 жніўня. На суботнім пасяджэнні было вырашана прапанаваць грамадскую прыёмную рэспубліканскага савета ў якасці перадвыбарнага штаба для дзеючага кіраўніка дзяржавы. Яшчэ адна ініцыятыва «Белай Русі» — удзел у фарміраванні выбарчага фонду для вылучэння ў кандыдаты Аляксандра Лукашэнкі. «Ідэя аб'яднання вакол нацыянальнага лідара жыве і набывае новых прыхільнікаў», — адзначыў Аляксандр Радзькоў.

У пашыраным пасяджэнні рэспубліканскага савета «Белай Русі» ўдзельнічалі 375 чалавек, сярод якіх вядомыя людзі: міністры, дзеячы культуры, дэпутаты. Грамадскае аб'яднанне налічвае больш за 155 тысяч членаў. У гэтым годзе ў «Белую Русь» уступілі каля 5 тысяч чалавек. Адкрыты 100 новых ячэек на прадпрыемствах і ў арганізацыях розных формаў уласнасці.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА. medvedeva@zviazda.by

■ Будзь у курсе!

АД УСІХ ПАРОЎНУ

Члены савадочных таварыстваў цяпер будуць плаціць аднолькавыя ўносы незалежна ад памеру ўчастка

Гэта прадугледжана ўказам №323, які падпісаў кіраўнік нашай дзяржавы, паведамляе прэс-служба беларускага лідара.

■ СХОД АТРЫМАЕ РЭАЛЬНУЮ МОЦ

Вышэйназваным дакументам уносяцца дапаўненні і змяненні ва ўказ Прэзідэнта №50 ад 28 студзеня 2008 года менавіта для ўдасканалвання прававога рэгулявання дзейнасці савадочных таварыстваў. Адным з галоўных пунктаў новага ўказа стала пашырэнне пераліку пытанняў выключнай кампетэнцыі агульнага сходу таварыства, якія цяпер не падлягаюць перадачы для разгляду сходу ўпаўнаважаных. Гэта пытанні аб выключэнні з членаў савадочнага таварыства, прыняцце рашэнняў аб яго рэарганізацыі і ліквідацыі, а таксама зацвярджэнне перадачковага акта або раздзяляльнага балансу.

Агульнаму сходу таварыства прадастаўляецца таксама права прымаць асоб, якія не з'яўляюцца яго членамі, на працу ў якасці старшыні праўлення і казначая. Пры гэтым, праабранне (вызваленне ад займаемай пасады) старшыні праўлення таварыства павінна паведаміць у выканкам у 10-дзённы тэрмін з даты заключэння (скасавання, спынення) працоўнага дагавора.

■ І ВЫЗНАЧЫЦЬ ПАМЕР УЗНОСАЎ

Указам устанаўліваецца абавязак членаў таварыства ўносіць членскія ўносы ў роўным памеры незалежна ад велічыні іх зямельных участкаў, паколькі гэтыя грошы прызначаны для фінансавання агульных бягучых расходаў таварыства. Вызначаць канкрэтныя памеры ўзносаў і тэрміны іх аплаты па-ранейшаму будзе агульны сход або сход упаўнаважаных.

Статуты таварыстваў, якія былі зарэгістраваны да ўступлення ў сілу ўказа №323, падлягаюць прывядзенню ў адпаведнасць пры першым унясенні ў іх змяненняў і дапаўненняў. Да гэтага моманту яны дзейнічаюць у частцы, якая не супярэчыць гэтаму дакументу.

■ НА РЭГІСТРАЦЫЮ ДАЕЦЦА МЕСЯЦ

Акрамя таго, указ прадастаўляе мясцоваму выканкаму права пры выяўленні незарэгістраваных зямельных участкаў на тэрыторыі савадочных таварыстваў накіроўваць грамадзянам прадпісанні аб неабходнасці звярнуцца па дзяржаўную рэгістрацыю ў месячны тэрмін з дня яго атрымання. А вось невыкананне патрабаванняў прадпісання будзе з'яўляцца падставай для канфіскацыі зямельнага ўчастка.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

■ Меркаванне

«ІНТЭГРАЦЫЯ ІНТЭГРАЦЫЙ» У ДЗЕЯННІ

Удзел найвышэйшага палітычнага кіраўніцтва Беларусі ў нядаўніх самітах буйных міжнародных арганізацый ШАС і БРІКС ва Уфе досыць красамоўна сведчыць, што шматпалярны свет пакрысе афармляецца на нашых вачах. Удзел Беларусі ў гэтым саміце, а таксама набыццё нашай краінай статусу назіральніка ў ШАС — гэта не выпадковасць, а рэалізацыя канцэпцыі «інтэграцыі інтэграцый».

Беларусь выбрала ў якасці арыенціру, паводле слоў Аляксандра Лукашэнкі, развіццё шматвектарнага раўнапраўнага супрацоўніцтва з усімі краінамі на ўмовах узаемнай павягі і ўзгаднення інтарэсаў. Інтэграцыя інтэграцый — гэта не проста прыгожая формула, але цалкам прамаматычны праект. Статус назіральніка ў ШАС дае Беларусі магчымасць удзельнічаць у абмеркаваннях пла-

наў і буйных праектаў у межах гэтай арганізацыі. Наш просты інтарэс — рэалізоўваць патэнцыял аб'яднання з дапамогай беларускіх геапалітычных, эканамічных, транспартных магчымасцей.

Падчас свайго выступлення ва Уфе кіраўнік нашай дзяржавы падкрэсліў, што Беларусь фактычна будзе адзінай краінай, звязанай з Шанхайскай арганізацыяй супрацоўніцтва, якая геаграфічна цалкам знаходзіцца ў Еўропе. Больш за тое, займае ў рэгіёне Усходняй Еўропы вельмі выгаднае становішча, што ўжо стала адным з фактараў пачатку маштабнага супрацоўніцтва з Кітаем у рамках праектаў эканамічнага пояса «Шаўковы шлях» і кітайска-беларускага індустрыяльнага парка «Вялікі камень».

Па сутнасці, Беларусь, далучаючыся да працы ШАС у якасці еўрапейскай краіны з улікам ужо залучаных супольных эканамічных драйвераў

развіцця, мае намер выканаць сваю канструктыўную ролю ў больш шчыльным «звязванні» Еўразіі, пераадоленні існуючых бар'ераў і пачатку новай эпохі ў міжнародным супрацоўніцтве.

На саміце ішла гаворка і пра спалучэнне, узгодненасць ШАС, кітайскіх ініцыятыў і інтэграцыйнага аб'яднання (адным з заснавальнікаў якога разам з партнёрамі стала Беларусь) — Еўразійскага эканамічнага саюза. Зацікаўленасць у гэтым ёсць ва ўсіх бакоў. Праблемным пакуль выглядае супрацоўніцтва з Еўрапейскім саюзам, які палітычна і эканамічна рухаецца ў фарватары інтарэсаў ЗША. Для апошніх стварэнне моцных інтэграцыйных блокаў у Еўразіі з'яўляецца досыць сур'ёзным выклікам. Тым не менш, кіраўніцтва Беларусі заўсёды заяўляла, што яно адкрыта да ўзаемавыгадных адносін і з ЕС. Стварэнне ЕАЭС, рост уплыву ШАС — дадатковыя стымулы для еўрапейскіх эліт звярнуць увагу не

толькі на трансатлантычнае партнёрства.

Урэшце, уласная пазіцыя Беларусі і факт яе ўдзелу ў новых перспектывіўных інтэграцыйных ініцыятывах — прыклад таго, што еўрапейская краіна, Еўропа зусім не абмяжоўваецца толькі адной формай, хай сабе і такой значнай, як ЕС. Беларусь дэманструе свой інтэграцыйны выбар, але магчымасці да пашырэння, узгаднення розных інтэграцыйных праектаў пакада адкрытымі.

Беларуская дэлегацыя таксама правяла шэраг двухбаковых перамоў з кіраўніцтвам некаторых краін БРІКС ды іншых. Гэта сведчыць пра тое, што мы імкнёмся браць актыўны ўдзел у фарміраванні альтэрнатыўных мадэляў глабальнага развіцця. Бразілія, Іран, Манголія, Афганістан — такія вектары беларускай замежнай палітыкі былі прадэманстраваны на ўфімскім саміце. Гэта так званая «далёкая дуга» знешняй

палітыкі суверэннай Беларусі: там, а таксама ў іншых азіяцкіх, лацінаамерыканскіх, афрыканскіх краінах Беларусь будзе шукаць кропкі ўзаемадзейня і супрацоўніцтва.

Бадай што, такі знешнепалітычны вектар, хутчэй, натуральны, чым экзатычны. Беларусь — экспартаарыентаваная краіна з адкрытай эканоміяй, і глядзець трэба ў той бок, дзе сапраўды ёсць запатрабаванасць у беларускай прадукцыі і дзе не выстаўляюць ніякіх надуманых палітычных прэтэнзій.

Саміт ва Уфе паказаў, што Беларусь становіцца рэальным суб'ектам міжнароднай палітыкі з удзелам вялікіх гульцоў. Вядома, трэба цвяроза ацэньваць свае магчымасці, але паслядоўнаму прасоўванню сваіх нацыянальных інтарэсаў, узгодненых з саюзнікамі, у сучасным свеце глабальнай конкурэнцыі проста няма альтэрнатывы.

Аляксей ДЗЕРМАНТ

■ Абітурыент—2015

НЕ ВАГАЮЦЦА...

Найлепшыя выбіраюць ІТ-спецыяльнасці, «міжнародныя адносіны» і медыцыну

Да заканчэння прыёму дакументаў у ВНУ засталіся два дні. Абітурыенты з самымі высокімі баламі ўжо паспелі выканаць сваю місію — завіталі ў прыёмныя камісіі, каб афіцыйна «аформіць» свой выбар. Між іншым, уладальнікаў высокіх балаў у гэтым годзе шмат. 277 стабальных вынікаў на ЦТ— гэта рэкорд. Да таго ж 11 абітурыентаў атрымалі сёлета на ЦТ 100 балаў двойчы! Таму канкурэнцыя на папулярных у моладзі спецыяльнасцях будзе ў гэтым годзе як ніколі вострай...

■ МАКСІМУМ І МІНІМУМ

У Беларускім дзяржаўным медыцынскім універсітэце на лячэбны факультэт падалі свае дакументы 6 чалавек, якія маюць у суме 381 бал і больш, на стаматалагічным факультэце такіх абітурыентаў аж 8 чалавек, а на фармацэўтычным — 5. Больш за тое, на фармацэўтычны факультэт падаў дакументы абітурыент, які здолеў набраць у суме больш як 391 бал.

Традыцыйна самыя высокія праходныя балы фарміруюцца ў Белдзяржуніверсітэце на факультэце міжнародных адносін. Відаць па ўсім, і гэты год не стане выключэннем. Сюды ўжо падалі свае дакументы 3 абітурыенты, якія маюць больш як 391 бал, і 14 чалавек з баламі ў дыяпазоне ад 381 да 390. Юрыспрудэнцыю мараць вывучаць у БДУ 4 чалавекі з баламі ад 381 да 390.

На ліку папулярнасці ў абітурыентаў знаходзіцца таксама ІТ-спецыяльнасці. Так, на факультэт прыкладной матэматыкі і інфарматыкі БДУ 26 чалавек паступаюць увогуле без здачы экзаменаў (гэта пераможцы алімпіяд), 6 чалавек маюць больш як 381 бал, і 11 чалавек — ад 371 да 380 балаў. Што самае дзіўнае, сюды ж падаў дакументы і абітурыент, які набраў менш як 120 балаў. Яшчэ адзін абітурыент з такой жа сумай балаў плануе вучыцца на факультэце радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій. Калі ўлічыць, што ў гэтую суму ўваходзіць і сярэдні бал атэстата, можна меркаваць, што на ЦТ прэтэндэнты на званне студэнта атрымалі самыя мінімальныя балы, якія дазваляюць удзельнічаць у конкурсе.

У Беларускім дзяржаўным універсітэце інфарматыкі і радыёэлектронікі уладальнікі

самых высокіх балаў (ад 381 да 390) абралі спецыяльнасці «Праграмнае забеспячэнне інфармацыйных тэхналогій» (3 чалавекі) і «Інфарматыка і тэхналогіі праграмавання» (8 чалавек) факультэта камп'ютарных сістэм і сетак.

А пра сваё жаданне вывучаць «Эканоміку электроннага бізнесу» заявілі 3 маладыя чалавекі з сумай балаў ад 371 да 380.

■ АСАБІСТАЕ ЗАПРАШЭННЕ АД РЭКТАРА

Сёлета падчас прыёмнай кампаніі ў галоўнай педагогічнай ВНУ краіны праходзіць унікальная акцыя — кожны пяцідзясяты медаліст і тысячны абітурыент атрымліваюць ад рэктара Аляксандра Жука гадзіннік. Першым шчаслівым уладальнікам такога каштоўнага падарунка стаў Сяргей Танко, выпускнік СШ №1 г. Салігорска. Ён неаднаразова станавіўся пераможцам і прызёрам шматлікіх конкурсаў, алімпіяд, узнагароджаны дыпламам II ступені рэспубліканскай алімпіяды па гісторыі. Хлопец захапляецца гісторыяй і таму падаў дакументы на гістарычны факультэт БДПУ на спецыяльнасць «Гісторыя. Грамадазнаўчыя дысцыпліны».

А тысячнай абітурыенткай і шчаслівай уладальніцай элітнага жаночага гадзінніка стала абітурыентка з Маладзечанскага раёна — Крысціна Сак. Дзяўчына скончыла Гарадзілаўскую сярэднюю школу, мае мэтавае накіраванне ад Маладзечанскага раённага аддзела адукацыі і падала дакументы на факультэт пачатковай адукацыі. Свой свядомы выбар тлумачыць тым, што вельмі

любіць дзяцей і да гэтага часу знаходзіцца пад моцным уражаннем ад свайей першай настаўніцы — Таццяны Аляксееўны Станішэўскай, якая шмат у чым была для яе прыкладам...

Папярэдні аналіз дакументаў сведчыць, што найбольшая колькасць заяў у БДПУ пададзена на факультэты пачатковай адукацыі, спецыяльнай адукацыі, спецыяльнай адукацыі, прыродазнаўчы і дашкольнай адукацыі.

Актыўна абітурыенты падаюць дакументы і на спецыяльнасці платнай формы навучання. Так, карыстаецца вялікай папулярнасцю спецыяльнасць «Спартыўна-турыстычная дзейнасць (менеджмент у турызме)».

У БДПУ з задавальненнем канстатуюць: у гэтым годзе да іх прыходзіць больш падрыхтаваных і матываваных абітурыентаў. І немалая заслуга ў гэтым належыць планамернай працы ўніверсітэта па павышэнні прэстыжу прафесіі педагога, а таксама дзейнасці «школ юных», правядзенню шматлікіх конкурсаў, мерапрыемстваў і інтэрнэт-алімпіяд.

Да таго ж на базе БДПУ была адкрыта праца вочна-завочнай педагогічнай гімназіі для вучняў 10-11 класаў, у якой прайшлі навучанне больш за 200 школьнікаў з Мінска і Мінскай вобласці.

Застаецца нагадаць абітурыентам, якія ўсё яшчэ вагаюцца, што ў апошні дзень прыёму дакументаў інфармаванне аб ходзе іх падачы будзе спынена ў 15 гадзін. Допуск абітурыентаў у будынак, дзе размяшчаецца прыёмная камісія, будзе спынены ў 18 гадзін. Таксама прыёмная камісія спыніць у 18 гадзін выдачу дакументаў абітурыентам з мэтай іх падачы на іншую спецыяльнасць. Пры гэтым будзе забяспечаны прыём дакументаў ад усіх абітурыентаў, што паспелі трапіць у будынак да таго, як дзверы на ўваход зачыніліся...

Надзея НІКАЛАЕВА. nikalaeva@zviazda.by

МАРАФОН ТУРЫСТЫЧНЫХ ІДЭЙ

прайшоў у Брэсцкай крэпасці

На выхадных у Брэсцкай крэпасці прайшло незвычайнае мерапрыемства — 36-гадзінны сацыяльны хакатон. У ім узялі ўдзел маладыя распрацоўшчыкі інавацыйных праектаў у сферы турызму. Слова хакатон на радзіла ў асяродку праграмістаў, першапачаткова яно азначала нешта накшталт семінара, на якім ствараецца праграмае забеспячэнне, што значна апрадэжвае свой час.

Месцам для сацыяльнага хакатона нездарма выбрана крэпасць. Тут сабралася шэсць каманд з розных рэгіёнаў краіны, якія прайшлі конкурсны адбор. 36 гаўзін юнакі і дзяўчаты з кароткімі перапынкамі на

сон і ежу стваралі крэатыўныя праграмы ў галіне турызму.

Журы назвала найлепшымі два праекты. Адзін з іх уяўляе з сябе інтэрактыўную гостранамічную карту нашай краіны з пералікам традыцыйных беларускіх рэцэптаў. Другой пераможцай стала каманда маладых распрацоўшчыкаў, якія стварылі падрабязную карту месцаў адпачынку ў Беларусі. Абедзве каманды з Мінска. У якасці заахвочвання яны атрымалі па 1,5 тысячы долараў прызавых на прасоўванне сваіх праектаў. Арганізатарамі конкурсу выступілі Праграма развіцця ААН разам з кампаніяй EPAM.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
yackevich@zviazda.by

■ Добрая навіна

МІНЧАНЕ ВЫБІРАЮЦЬ АЙЧЫННАЕ

«Доля харчовых тавараў вытворчасці беларускіх прадпрыемстваў у агульным аб'ёме тавараабароту Мінска за першы квартал гэтага года склала 76,1% і павялічылася амаль на паўпрацэнта да ўзроўню 2014-га», — паведаміў начальнік галоўнага ўпраўлення спажывецкага рынку Мінгарвыканкама Сяргей БАРЫСЕВІЧ.

Як перадае карэспандэнт БЕЛТА, рознічны тавараабарот Мінска за першае паўгоддзе склаў Br50 трлн, з іх Br30 трлн прыйшлося на рэалі-

зацыю тавараў айчынай вытворчасці. Сёлета адзначаецца зніжэнне аб'ёмаў спажывецкага імпарту харчавання: па сырах — на 50%, соках і алеі — на 60%, макаронных вырабах — на 70%.

Спецыялісты галоўнага ўпраўлення спажывецкага рынку Мінгарвыканкама пастаянна праводзяць маніторынгі па наяўнасці і выкладцы беларускіх тавараў у гандлёвых залах. Таксама адсочваецца захаванне асартыментных пералікаў, якія рэгулююць наяўнасць айчынай прадукцыі ў рознічнай сетцы.

■ Ураджай—2015

ГОМЕЛЬСКІЯ АГРАРЫ І НАПЕРАДЗЕ

Па звестках Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання, беларускія сельгасработнікі ўбралі больш за палову азімага ячменю.

На дадзены момант яго сабралі на плошчы крыху большай за 5 тыс. га (усяго сёлета пад яго адведзена 9 тыс. га), што складае 57%. Намалочана 20,6 тыс. т збожжа. У сярэднім у Беларусі з 1 га ўбіраецца 40 ц азімага ячменю, што на 0,3 ц менш, чым летась. Лідзіруе па ўраджайнасці Гродзенская вобласць, дзе сабралі 48,6 ц/га ў параўнанні з 45,2 ц/га ў 2014 годзе.

Тым часам у краіне працягваецца ўборка азімай свірэпіцы на збожжа (убрана 76,5%), нарыхтоўка шматгадовых траў другім укосам. Па звестках на 13 ліпеня, аграры нарыхтавалі каля 624 тыс. т сена, што складае крыху больш за траціну ад плана, 8 млн 168 тыс. т сенажу (60,5% ад плана), з якіх 17% (394,5 тыс. га) — у палімернай упакоўцы. Сіласу нарыхтавалі пакуль крыху больш за 190 тыс. т з неабходных 14 млн 91,6 тыс. т (1,4%). Травяных кармоў — каля 32% — 2 млн 702 тыс. т ад запланаваных амаль 8 млн 400 тыс. т.

Ілья КРЫЖЭВІЧ.
kryzhevich@zviazda.by

■ Камунальныя стасункі

Смеццеправоды знікнуць як клас

Заварыць іх плануюць у мінскіх шматпавярхоўках на працягу найбліжэйшых двух гадоў

Гэтая інфармацыя прагучала падчас прамой лініі з насельніцтвам сталіцы ад першага намесніка старшыні Мінгарвыканкама Уладзіміра КУХАРАВА.

Сталічны чыноўнік паведаміў аб тым, што ў Мінск ўжо закансервавана каля 300 смеццеправодаў. Ён адзначыў, што падобныя работы па завярванні смеццеправодаў у горадзе актывізуюцца пасля канкрэтных скаргаў людзей на частыя засоры і непрыемны пах,

якія прыносяць пэўны дыскамфорт жыхарам шматпавярхоўках. Аднак не ўсё так проста, бо цяпер, каб заварыць смеццеправод, трэба атрымаць згоду жыхароў. «На шчасце, станюча да гэтай ініцыятывы ставіцца ўсё больш гараджан. Завяршыць гэтую працу плануецца на працягу 2016-2017 гадоў», — удакладніў сітуацыю Уладзімір Кухараў.

Паводле разважанняў спецыялістаў, кансервацыя смеццеправодаў дапаможа не толькі істотна палепшыць гігіенічны стан пад'ез-

даў шматпавярхоўках, але і стане для жыхароў дадатковым стымулам да асобнага збору адходаў. З гэтай мэтай побач з дамамі арганізуюцца кантэйнерныя пляцоўкі, а з часам адкрыюць побач пункты збору другасных матэрыяльных рэсурсаў. Толькі сёлета ў горадзе было праведзена больш за 300 сходаў з насельніцтвам, на якіх уздымалася пытанне аб завярванні смеццеправодаў.

Сяргей КУРКАЧ.
kurkach@zviazda.by

■ Спецыяльны рэпартаж

МАЦНЕЙШЫЯ ЗА АЛМАЗ

Пад Мінскам прайшлі міжнародныя спаборніцтвы, прымеркаваныя да 25-годдзя айчыннага спецпадраздзялення па барацьбе з тэрарызмам.

На стрэльбішчы «Валоўшчына», што пад Заслаўем, накрапвае дождж, чутны стрэлы. Байцы штурмуюць будынак, выбіваюць дзверы, вызваляюць закладніка. Міне яшчэ трыццаць хвілін, і яны пачнуць практыкавацца ў дуэльнай стрэльбе, якая чымсьці нагадвае мне вядомы ўсім біятлон. І гэта толькі адзін эпізод таго, з чым за тры дні турніру сутыкнуліся байцы антытэрарыстычных падраздзяленняў. Спаборнічаюць у ім 6 каманд, тры з якіх — з Расіі. Спецпадраздзяленне па барацьбе з тэрарызмам МУС РБ «Алмаз», як арганізатар, удзельнічае па-за залікам.

— Практыкаванні спецыяльна распрацоўваліся для гэтых спаборніцтваў, — кажа

Іван, інструктар па стрэльбе. — Усе па-свойму даволі складаныя.

— **Элементамі ўсіх практыкаванняў з'яўляецца стрэльба?**

— Ацэньваць можна не толькі стрэльбу, але і тактычныя дзеянні. У нас байцы аказвалі медыцынскую дапамогу, вялася стрэльба падчас руху з аўтамабіля. Практыкаванні разнастайныя. І мы хацелі мак-

сімальна ахапіць сітуацыі, у якіх можа апынуцца спэзназавец.

Узброеныя байцы ў сваёй форме нагадваюць герояў з баевікоў. Як паведаміў мне Аляксандр, начальнік аддзела аднаго са спецпадраздзяленняў МУС, усе сітуацыі набліжаны да баявых. Амуніцыю складала бронекамізэлька, каска, накаленнікі, абарона локцевых суставаў, супрацьпарэзныя пальчаткі. Берцы, дарэчы, у іх

палегчаныя, яны адрозніваюцца ад тых, у якіх праходзяць службу салдаты.

Пакуль байцы спрабуюць закрываць рознакаляровыя мішэні, за працэсам збоку назірае Аляксандр, прадстаўнік расійскай каманды атрада ўнутраных войск «Віцязь». Аказваецца, для яго падобны турнір у нашай краіне ўжо не першы. 10 гадоў таму ён сам удзельнічаў у спаборніцтвах, прысвечаных 15-годдзю «Алмаза».

— Прыкладна раз на год мы сустракаемся з беларусамі на спаборніцтвах. Яны прыязджаюць да нас, мы — да іх. Літаральна некалькі тыдняў таму беларуская каманда «Алмаза» перамагла ў Балашысе ў спаборніцтвах па трыятлоне спецыяльнага прызначэння.

Аляксандр кажа, што Расію тут прадстаўляюць даволі годныя каманды, але ў такіх спаборніцтвах байцы ўдзельнічаюць тады, калі на гэта ёсць вольны час. Усё ж такі галоўнае — баявая праца.

У выніку перамогу атрымала беларуская каманда спецыяльнага атрада хуткага рэагавання, другое месца — у расійскага «Віцязя», на трэцім — Асобная служба актыўных мерапрыемстваў Дзяржпагранкамітэта.

— Арганізатары і ўдзельнікі засталіся задаволеныя. Спаборніцтвы прайшлі арганізавана, на высокім узроўні, — адзначыў **Юрый КАРАЕУ, намеснік міністра ўнутраных спраў, камандуючы ўнутранымі войскамі.**

Падчас узнагароджання казалі і пра сучасныя тэрарыстычныя пагрозы, якія, на жаль, існуюць. Між іншым, сярод удзельнікаў былі тыя, каму даводзілася змагацца з радыкальнымі ісламістамі.

— Сутыкаўся з імі ў агнявых кантактах, размаўляў з палоннымі, — сцвярджае Андрэй, удзельнік з Расіі. — У некастрых рэгіёнах сітуацыя ў нас складаная. Ісламскі фундаменталізм — вялікая небяспека. Прычым яна паступова перацякае ў нашу краіну. Нядаўна паступіла інфармацыя, што

на Каўказе ўтворана ячэйка «Ісламскай дзяржавы». Людзі прыходзяць адтуль падрыхтаваныя для правядзення тэрарыстычных актаў. Гэта дабаўляе нам цяжкасцяў.

Якаў ЖУРБІН.
Яшчэ больш фота на www.zviazda.by

■ Проверка здольнасцей

ВОЛАТЫ БІЗНЕСУ

Чаму іх так мала і як стаць чалавекам справы?

Успамінаецца чамусьці евангельская прытча пра таленты. Калі гаспадар тром сваім рабам даў па рознай колькасці манет, якія называліся талантамі. А вярнуўшыся, запатрабаваў гэтыя манеты назад. Двое далі тое, што ўзялі, і яшчэ столькі ж заробленага. А трэці аддаў талкі манету, якую яму даручыў гаспадар і якая праляжала ў зямлі. У выніку гаспадар забраў у апошняга талант і аддаў яго першым двум, назваўшы таго раба лянiвым. Шкада, але гэтак знакамiтае закопванне таленту ў зямлю вельмі распаўсюджана сярод людзей. Адзiнкі могуць зрабiць прыбытак на iм. У нас такiх называюць «людзьмi справы». Сёлета ў 20-ы раз найлепшых з падобных прадпрымальнікаў і кіраўнікоў выбраў рэдакцыйны савет часопiса «Дело (Восток + Запад)».

АРЫГІНАЛ

Сiтуацыя, што склалася ў эканомiцы, — сур'ёзны экзамен для бiзнесменаў, і справiцца з iм можа не кожны. Аднак і ў такiя няпростыя часы знаходзяцца кіраўнікі, якія могуць адшукаць выйсце з самага складанага становiшча. Дванаццаць вола-таў айчыннага бiзнесу, на думку часопiса «Дело», усе разам атрымалi званне антыкрызіснага кіраўніка, хаця раней гэтая намінацыя была асобнай. **Галоўны рэдактар выдання Віктар ЖУК** адзначаў, што «ўсе 12 намінацый сёлета — антыкрызісныя ў той ці iншай ступенi». Здавалася б, што, як заўсёды, гандаль павiнен квітнець, але як сказаў адзiн з лаўрэатаў **Павел ТАПУЗІДЗІС** (старшыня савета дырэктараў

пунктаў, але пры наяўнасцi шэрагу ўмоў. Напрыклад: супрацоўнiцтва з мiжнароднымi фiнансавымi iнстытутамi, рэалiзацыя запасаў гатовай прадукцыi на складах, што, адпаведна, павялічыць прыток валюты і паўплывае на кошт валютных дэпазітаў і крэдытаў. Адказваючы на пытанне адносна магчымага выхаду на адназначныя лічы інфляцыі да канца года, Мікалай Лузгiн сказаў, што «не браўся б загадваць». «Гэта залежыць ад шматлікіх фактараў, макраэканамічнай сiтуацыi ўвогуле ў краiне, у Расіi і г.д.», — адзначаў банкір.

Сярод пераможцаў конкурсу таксама апынуліся кіраўнікі дзвюх кандытарскіх фабрык — «Чырвоны харчавік» і «Камунарка». Таму сёлетняя цырымонія атрымалася даволі «салодкай».

Які ён — добры кіраўнік?

ААТ «Табак-Інвест»: «Калі спатрэбіцца, я выйду на вуліцу, стану каля дзвярэй сваёй крамы і буду заклікаць пакупнікоў». «Сёлета мы сталі сведкамі сур'ёзнага становішча ў эканоміцы нашай краіны. Хтосьці гэта называе крызісам, хтосьці — цяжкай паласой», — дадаў Віктар Жук.

Карацей, прыйшоў час уводзіць медаль за антыкрызісныя заслугі, паколькі людзей, здольных паспяхова весці бізнес у цяжкіх умовах, як аказалася, не так шмат. Затое тыя, хто ёсць, умеюць трымаць удар. Аднак чамусьці таму ж спадару Тапузідзісу ўзнагароду далі «За самую арыгінальную бізнес-ідэю, якую ажыццявіў айчынны прадпрымальнік». «Мяне таксама здзівіла гэтая намінацыя, — заявіў Тапузідзіс. — Арыгінальнасць можа заключацца ў тым, што я стараюся ўсё рабіць добра. Стараюся будаваць вялікія крамы, а вакол іх — маленькія. Калі, умоўна кажучы, трэба пабудаваць краму плошчай у тысячу квадратных метраў, то гандлёвая зала можа атрымацца ўсяго толькі 300 «квадратаў», бо там трэба рабіць падсобныя памяшканні, склады, халадзільнікі і г.д. У мяне атрымліваецца з тысячы квадратных метраў зрабіць гандлёвую залу на 650 квадратных метраў — толькі дзякуючы таму, што ў нас вялікія крамы з'яўляюцца як бы цэнтрам забеспячэння маленькіх. Разумеце?»

«САЛОДКІЯ» НАМІНАЦЫІ

Былы намеснік старшыні Нацбанка, а цяпер кіраўнік **Банка БелВЭБ Мікалай ЛУЗГІН** падзяліўся прагнозам адносна ставак па крэдытах. На яго думку, за паўгода рэальна можна знізіць іх на 5 працэнтных

Было каму даваць і горычы — у адной з намінацый пераможцаў гендырэктар адкрытага акцыянернага таварыства «Мінск Крышталь». «Чалавекам справы» быў названы і грамадзянін КНР Лі Хайсiнь, які ўзначальвае кампанію па развіццi кiтайска-беларускага iндустрыйнага парка «Вялікі камень». Былі пераможцаў і ў сферы мікраэлектронікі, і ў аграрным сектары. Тое, што кожны з іх — «чалавек справы», бяспрэчна. Але ж чаму іх так мала?

ШТУЧНЫ ТАВАР?

Я разумею, што было 130 кандыдатаў (гэта, пагадзіцеся, ужо больш важкая лічба), аднак было б нядрэнна мець такіх кіраўнікоў на кожным прадпрыемстве, якіх у нас тысячы. Вось **старшыня грамадскага рэдакцыйнага савета часопiса «Дело», акадэмік, дарадца Прэзідыума НАН Беларусі Пётр НІКІЦЕНКА** гаворыць, што лаўрэаты — «гэта прагрэсіўныя, творчыя, валявыя, разумныя асобы. Яны жывуць сваім розумам, не чакаюць дапамогі ў выглядзе льгот і прэферэнцый, указанняў чыноўнікаў, абпіраюцца найперш на асабістыя сілы і цвярозы аналіз рынкавых умоў...» А ці не павiнен кожны дырэктар падыходзіць пад гэтыя параметры? Ці яшчэ пра лаўрэатаў кажучы, што яны «iмкнуча працаваць без даўгоў». Атрымліваецца, што астатнiя не iмкнуча? Альбо падбор кадраў кульгае, альбо такiх кадраў не хапае. У апошняе я не веру. Разумных людзей вельмі шмат. Проста, магчыма, яны недзе закопваюць талант не на сваіх месцах...

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.
kuletski@zviazda.by

■ Глыбінка

ЭКЗОТЫКА? АДРАДЖЭННЕ СТРАЧАНАГА!

Выгада і праблемы «нетрадыцыйнай» жывёлагадоўлі

У ваколіцах фермы «Руда Яварская» СВК «Хвінявічы» Дзятлаўскага раёна зямелька даволі бедная, пясчаная і на вырошчванні збожжавых, ды і іншых сельгаскультур, добра аддачы, зразумела, не атрымаеш. Але затое тут някепска адчуваюць сябе прадстаўнікі, як пакуль яшчэ лічыцца, «нетрадыцыйнай» для нас жывёлагадоўлі — трусцы і авечкі. Хаця, напэўна, трэба казаць не аб нейкай экзотыцы, а пра адраджэнне страчанага.

Цікава, што ж з гэтага мае гаспадарка? У чым выгада і якія праблемы?

Трусцагадоўля: мяса запатрабавана, а шкуркі — не

Заатэхнік участка «Руда Яварская» Яўгенія УРБАНОВІЧ прыгадвае, што трусцагадоўлю 9 гадоў таму распачыналі з 50 галоў, купіўшы 40 самак і 10 самцоў. А цяпер маюць ужо больш за 2200 галоў трох парод — каліфарнійская, бельгійскія фландры і белыя веліканы. Менавіта іх, зыходзячы з уласнага вопыту, лічаць у гаспадарцы найбольш аптымальнымі па прадукцыйнасці.

Трусцы знаходзяцца ў сямі шэдах — спецыяльных памішканнях з клеткамі. Тут ім утульна пры любым надвор'і, а галоўнае, што яны не пакрыўджаны кармамі — у асноўным гэта сена, а таксама канцэнтраты. Жывёла ўпэўнена дасягае здатнай вагі (у сярэднім — каля чатырох кілаграмаў) і актыўна размнажаецца: сёлета за пяць месяцаў атрымалі каля 1900 галоў прыплоду.

Зрэшты, толькі належнай кармавой базы недастаткова. Трусам патрэбны таксама сур'ёзны ветэрынарны догляд, каб пазбегнуць хвароб. Гэтыя патрабаванні выконваюцца вельмі акуратна: як толькі патомства аднімаюць ад маці, то яго адразу ж вакцынуюць.

Са збытам было па-рознаму. Спачатку працавалі з двума гродзенскімі рэстаранамі, аднак заказы паступалі мізэрныя. Патэлефануюць з аднаго рэстарана, каб прывезлі ўсяго 5 тушак, праз тыдзень столькі ж трэба і другому. З улікам уласных транспартных расходаў гаспадарцы было нявыгадна. «Разышліся» з гэтымі пакупнікамі і паспрабавалі наладзіць партнёрства з мясакамбінатам, які вырабляе дзіцячае харчаванне. Там бралі прадукцыйны значна больш, чым рэстараны, аднак па 4-5 месяцаў не плацілі. Даводзілася нават спаганяць грошы праз суд.

Зараз сiтуацыя са збытам жывёлы нармальна. Прыватная фірма з Мінска рэгулярна купляе даволі буйныя партыі і, што не менш важна, своечасова разлічваецца. Практычна штотыдзень у касу сельгаскааператыва паступае 17-20 мільёнаў рублёў. Плюс даходы ад продажу трусой насельніцтву — сёлета ўжо больш за 60 мільёнаў рублёў. Прычым сярод пакупнікоў не толькі мясцовыя жыхары, прыязджаюць і з іншых раёнаў Гродзеншчыны, а таксама з Мінскай, Брэсцкай абласцей.

— За мінулы год рэнтабельнасць трусцагадоўлі склала ў нас амаль 12%. Будзем і далей развіваць яе,

пабудуем яшчэ адзін шэд, — зазначае галоўны заатэхнік СВК «Хвінявічы» **Марыя СЛУШКО.**

Трусцы — самыя шматплодныя сельгасгаспадарчыя жывёлы. На працягу года ад дарослай самкі можна атрымаць 4-6 прыплодаў, у кожным з якіх звычайна па 6-8 трусняты. Мяса цэніцца дзякуючы нязначнаму ўтрыманню тлушчу, халестэрыну і высокаму — бялку, які на 90% засвойваецца арганізмам. Трусцяіна незалежная ў дыетычным харчаванні і асабліва карысная дзецям, састарэлым людзям, пры харчовай алергіі і шэрагу іншых захворванняў.

Быццам усё як і мае быць, аднак... Калі попыт на трусінае мяса някепска, то шкура не запатрабавана. Для гаспадаркі праблемы няма, бо трусой здаюць жывцом. Аднак і фірма-спажывец нікога са шкурак не мае. Хаця некаторыя звесткі аб попыце на іх у інтэрнэце ёсць. «А калісьці, — прыгадвае Яўгенія Урбановіч, — гэтую сыравіну бралі ўсе нарыхтоўчыя канторы спажывааперацыі».

Авечкагадоўля: воўну купляюць, а інтэрэсу да бараніны няма

Побач з трусiнымi шэдамі ў СВК «Хвінявічы» развіваюць яшчэ адну галіну — авечкагадоўлю. Стартавалі гадоў сем таму з пяцідзесяці галоў, а сёння авечак ужо больш за 500. Найбольш прыдатнымі для нашых умоў лічаць пароды прэкас і тэксель мясца-шэрснага кірунку.

У параўнанні з трусамі, авечкі менш «капрызныя» з пункту гледжання ветэрынарыі. Ды і клопатаў па кармленні, у адрозненне, напрыклад, ад свіней, значна менш. Як толькі паднялася трава, гэтыя гадаванцы скубуць яе на пашы каля фермы, не патрабуючы ад людзей практычна ніякіх затрат — хіба што крыху канцэнтратаў.

А вось у сэнсе эканамічнай выгады гэтая галіна для гаспадаркі больш праблемная, чым трусцагадоўля. Рэалізацыя воўны наладжана някепска — яе прадаюць Смілавіцкай валяльна-лямцавай фабрыцы. А вось мяса... Так, ёсць зацікаўленасць з боку прыватнікаў, якія купляюць ягнят для вырошчвання ў прысядзібнай гаспадарцы.

Яўгенія УРБАНОВІЧ ведае толк у трусцагадоўлі.

Тым больш што рэаліі, звязаныя з афрыканскай чумой, прымушаюць шукаць замену традыцыйнаму вырошчванню свіней.

Але продаж жывёлы толькі насельніцтву — не выйсце, паколькі магчымасці фермы «Руда Яварская» значна большыя. Ёй патрэбны буйныя заказы, аднак перапрацоўчая прамысловасць інтэрэсу да бараніны не праўляе. Калі і пашчасіць нешта прадаць, то няшмат, а кантракты на пастаянныя пастаўкі буйных партый прадукцыі заклучыць пакуль не ўдаецца.

У параўнанні з трусамі, авечкі менш «капрызныя» з пункту гледжання ветэрынарыі. Ды і клопатаў па кармленні, у адрозненне, напрыклад, ад свіней, значна менш.

Так, спажывецкім прыярытэтам бараніна ў Беларусі цяпер не з'яўляецца. З аднаго боку, высокакаштоўнае дыетычнае мяса, у якім прыкладна ў чатыры разы менш халестэрыну, чым у свініне, затое значна больш жалеза, медзі, кальцыю і фосфару. А з іншага — даволі высокая цана, хаця пры развіццi авечкагадоўлі, большых аб'ёмах прадукцыі кошты могуць і зменшыцца. Пакуль жа, па ацэнках спецыялістаў, гадавое спажыванне мяса авечак у нас складае менш за 100 грамаў на чалавека, пэўна, адзін з самых мізэрных паказчыкаў у свеце.

— Тым не менш скарачаць авечкагадоўлю мы не збіраемся — будзем шукаць рынкі збыту, — кажа Марыя Слушко.

Дарэчы, у рамках рэспубліканскай праграмы развіцця авечкагадоўлі пагалоўе плануецца павялічыць, гаспадарцы выдзелены грашовыя сродкі на закупку племяннага маладняку. Вось толькі ці будзе збыт не толькі воўны, але і мяса і, адпаведна, эканамічная выгада для сельгаспрадпрыемства?

Барыс ПРАКОПЧЫК.
prapokchik@zviazda.by

Дзятлаўскі раён.

Зямелька небагатая, аднак авечкі на харчаванне не «скардзяцца».

Фота Наталлі АБЯРЧУК.

У 1985 годзе колькасць авечак складала 382 тысячы галоў, вырабілі 906 тон воўны. Аднак з аб'ектыўных і суб'ектыўных прычын (немагчымасць атрымання чыстай прадукцыі ў паўднёвых абласцях праз катастрофу на ЧАЭС, сезоннасць яе атрымання, цяжкасць з рэалізацыяй воўны, аўчын, жывёл, дыспарытэт цэн на прадукцыю авечкагадоўлі) гэтая галіна ў Беларусі практычна спыніла сваё існаванне.

■ Сусветная тэндэнцыя

ПАСЛАНЦАМІ ВОЎК НЕ СЫТЫ

Людзі імкнуцца атрымаць не працу, а вышэйшую адукацыю

У век літаральна 100-працэнтнай пісьменнасці здзівіць працадаўцу сваёй адукаванасцю амаль немагчыма. І тры вышэйшыя адукацыі без канкрэтных практычных дасягненняў могуць парадаваць выключна бацькоў такога «разумніка». Прайшла эра адукацыі дзеля адукацыі. Сусветная тэндэнцыя ў цяперашні крызіс прымушае эканоміцкую кожную калейку і трымаць толькі самых неабходных прафесіяналаў.

Беларусь вядома як вельмі дружалюбная і талерантная краіна, дзе разам ужываюцца многія народы. Менавіта гэты факт можа стаць вырашальным і, скажу болей, выйгрышным для нашай краіны ў барацьбе за сусветныя чалавечыя рэсурсы. Такія высновы напрашваліся падчас абмеркавання міграцыйнай палітыкі ў рамках Пецярбургскага міжнароднага эканамічнага форуму. Там задаліся пытаннем: што рабіць з адтокам чалавечага капіталу і як пазбегнуць канфлікту з прычыны міграцыі?

«Усе расы і народы павінны мець роўныя правы атрымання працы, але практыка паказвае, што гэта вельмі цяжка, — сцвярджае прэм'ер-міністр Японіі ў 2009—2010 гадах Юкіо ХАТАЯМА і скардзіцца: — Па прагнозах японскага ўрада, насельніцтва краіны да 2060 года можа зменшыцца са 120 да 90 млн.

Адпаведна і працаздольнае насельніцтва скарачаецца. Сёння трое працуючых забяспечваюць 1 непрацуючага. А хутка прапорцыя можа выглядаць іншым чынам — 1 да 1. Гэта вельмі цяжка для эканомікі. Значыць, нам патрэбна рабочая сіла. У нас пакуль няма міграцыйнай палітыкі, але час прыйшоў гэтым займацца. Толькі трэба быць уважлівымі — такая палітыка можа як дапамагчы, так і стварыць шмат праблем. Неабходна дасягнуць шматкультурнага суіснавання».

«Канада і Амерыка па-іншаму ставяцца да міграцыйнай палітыкі, чым еўрапейцы. Так, канадская сістэма пабудавана на прафесійных прынцыпах. Там з'яўляюцца толькі тыя мігранты, якія патрэбны канадскаму рынку і могуць быць выкарыстаны ў эканоміцы. У іншых краінах на гэта звяртаюць менш увагі. Акрамя гэтага, там існуе паняцце «мазаікі». Кожная этнічная група можа жыць сваім жыццём, але заставацца часткай канадскага грамадства і эканомікі, — распавядае пра заакеанічны вопыт навуковы кіраўнік Лабараторыі даследавання сацыяльных адносін і разнастайнасці грамадства Расійскай эканамічнай школы Шлома ВЭБЕР. — Злучаныя Штаты робяць інакш. Большасць інтэлектуальных рэсурсаў перацякае ў краіну з-за мяжы. Але часцяком яны прыходзяць на ўзроўні магістратуры, аспірантуры, а потым застаюцца ў краіне і становяцца важнымі ўдзельнікамі рынку працы. Там дзейнічае паняцце «плавільны кацёл». У краіну прыязджаюць розныя народы, а праз некаторы час выходзяць адзіныя амерыканцы».

Нам усім — Еўразійскаму эканамічнаму саюзу агулам і кожнай краіне-удзельніцы асобна — варта пераймаць вопыт менавіта Канады. Для Беларусі гэта выгадна, бо ў нас фактычна такая ж сістэма — адбору менавіта патрэбных прафесіяналаў — дзейнічае дагэтуль. Праўда, у той жа Канады няма праблем з прыцягненнем высокакваліфікаваных спецыялістаў, бо ўзровень зарплаты высокі... У нас з гэтым складаней, хаця ў тым жа самым Парку высокіх тэхналогіяў зарплата здольна прывабіць спецыялістаў з-за мяжы.

У той жа час, бізнес мае сваю пазіцыю. «Сёння папулярнае ва ўсім свеце імпорт-азаміяшчэнне тычыцца ў той жа ступені кадры, — гаворыць рэгіянальны прэзідэнт па Расіі, Украіне і Беларусі кампаніі Alstom Філіп ПЕГАР'Е. — А ўвогуле, бізнесу патрэбна гнуткая міграцыйная палітыка, каб у нас была магчымасць прыцягваць патрэбныя працоўныя рэсурсы».

«Праблема працоўнай міграцыі будзе адной з ключавых у першай палове XXI стагоддзя. Усё гэта выклікана цяжкай дэмаграфічнай сітуацыяй. За наступныя 10 гадоў расійскае працаздольнае насельніцтва скароціцца на 10 мільёнаў чалавек, Германія — на 4 мільёны, — спакойна адзначае рэктар Нацыянальнага даследчага ўніверсітэта «Вышэйшая школа эканомікі» Яраслаў КУЗЬМІН. — Аднак ёсць і яшчэ адзін фактар, які назіраецца ва ўсіх, — імкненне да атрымання вышэйшай адукацыі. Больш за 80% выпускнікоў школ жадаюць пайсці ў ВНУ. З

аднаго боку, гэта прагрэсіўны фактар, а з іншага — гэты людзі потым не пойдучы на непрастэжную працу і тую, дзе ўсе твае дзеянні рэгламентаваныя. Адпаведна нарастаюць дэфіцыты трох відаў: высокакваліфікаваных кадры; тых, хто можа працаваць рукамі, і пры гэтым мае высокую кваліфікацыю; малакваліфікаваных работнікаў. Чым больш багатая краіна, тым прасцей змагацца з першым дысбалансам. ЗША рыхтуюць у сваёй сістэме адукацыі менш за палову спецыялістаў. Астатнія прыязджаюць з іншых краін. З другім дысбалансам з цяжкасцю змагаюцца ўсе краіны. Адэкватнага адказу на яго проста не існуе пакуль што. Ёсць, праўда, спробы падняць сацыяльны статус рабочых: тэхнікумы і прафтэхвучылішчы называюць інстытутамі прыкладных навук. У Германіі гэта нядарэнна працуе. Наконт трэцяга прывяду прыклад. Год таму мы праводзілі апытанне сярод насельніцтва: калі вы будзеце дакладна ведаць, што, аддаючы ваша дзіця ў тэхнікум, забяспечыце яго працай з удвая большым заробкам, чым калі ён пойдзе ва ўніверсітэт, то што вы выбяраце? 77% рэспандэнтаў адказалі, што аддадуць у ВНУ. Людзі проста баяцца сацыяльнага асяродку. Усе імкнуцца атрымаць не працу, а вышэйшую адукацыю. Такі вось дзіўны парадокс».

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

kuletski@zviazda.by

Мінск — Санкт-Пецярбург — Мінск

ПРАВИЛА ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «Запраўся да Турцыі з А-100»

А-100
мы стараемся!

Настоящие Правила разработаны в соответствии с Положением о проведении рекламных игр на территории Республики Беларусь, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 30.01.2003 №51 (с изменениями и дополнениями), определяют порядок проведения рекламной игры «Запраўся да Турцыі з А-100» (далее – Игра), проводимой в целях стимулирования продаж нефтепродуктов, реализуемых через автозаправочные станции ОДО «Астотрейдинг».

1. Организатор Игры.

Организатором Игры является Общество с дополнительной ответственностью «Астотрейдинг» (ОДО «Астотрейдинг») 223053, Республика Беларусь, Минская область, Минский район, д. Боровая, дом 7, административные помещения; УНП 69036273; E-mail: a-100@a-100.by

2. Наименование Игры.

Игра носит название «Запраўся да Турцыі з А-100».

3. Участники Игры.

В Игре могут принять участие дееспособные физические лица, проживающие на территории Республики Беларусь в период проведения Игры граждане Республики Беларусь, а также иностранные граждане и лица без гражданства, постоянно проживающие в Республике Беларусь и имеющие вид на жительство в Республике Беларусь).

Участником рекламной игры не может быть лицо, состоящее в трудовых отношениях с организатором, супруг (супруга) такого лица, его близкие родственники, а также лица, находящиеся с таким лицом в отношениях свойства.

4. Права участника Игры.

Участник Игры имеет право: знакомиться с Правилами Игры, принимать участие в Игре на условиях, определенных Правилами, и получать соответствующие Призы.

Каждый Участник может принимать участие в Игре неограниченное количество раз.

5. Сроки проведения Игры

Начало Игры: 15 июля 2015 года.

Окончание Игры: 15 сентября 2015.

6. Территория проведения Игры:

Республика Беларусь, а именно, территория, на которой расположены автозаправочные станции ОДО «Астотрейдинг» (далее – АЗС ОДО «Астотрейдинг»): г. Минск, г. Брест, г. Могилев, г. Витебск, аг. Мокраны, Минская область, Витебская область, Минский район. Подробный перечень автозаправочных станций ОДО «Астотрейдинг» прилагается в Приложении 1.

7. Наименование товаров, в целях стимулирования реализации которых проводится Игра.

Игра проводится в целях стимулирования реализации следующих нефтепродуктов, реализуемых на АЗС ОДО «Астотрейдинг»: дизельное топливо, бензины АИ-92, АИ-95, АИ-98, газ автомобильный (далее – топливо).

8. Призовой фонд Игры.

Призовой фонд Игры указан в Таблице ниже:

Наименование	Количество, шт.	Цена без НДС, бел. руб.	Общая стоимость без НДС, бел. руб.
Поездка в Турцию на двоих продолжительностью 7 дней/7 ночей (далее – Тур). Тур состоится в период с 15.09.2015 г. – 31.10.2015 (по согласованию с победителем) и включает в себя комплекс туристических услуг, состоящий из: - проживание в отеле 5*, на срок Тура, - авиаперелет Минск (РБ) – Анталийское побережье (Турция) – Минск (РБ), - питание по системе «все включено», - медицинская страховка, - трансфер в Турцию (аэропорт – отель – аэропорт)	1	23 760 000	23 760 000

Призовой фонд игры в размере 23 760 000 (двадцать три миллиона семьсот шестьдесят тысяч) белорусских рублей формируется за счет средств Организатора.

9. Порядок участия в Игре.

Для того чтобы принять участие в Игре, необходимо:

В период с 00 часов 00 минут 15 июля 2015 г. по 23 часа 59 минут 31 августа 2015 года (включительно) выполнить следующие условия:
- приобрести Топливо в количестве не менее 150 литров одного вида на АЗС ОДО «Астотрейдинг», адреса которых приведены в Приложении 1 к настоящим Правилам, за наличный и безналичный расчет и сохранить кассовые чеки, подтверждающие его приобретение;

- получить у оператора АЗС Анкету Участника игры (далее – Анкета) и заполнить поля Участника Игры Анкеты, указав достоверную информацию: ФИО (полностью), адрес проживания, номер телефона для связи, дату рождения, подпись покупателя (участник должен собственноручно подписаться на странице Участника Игры Анкеты). Подпись Участника подтверждает тот факт, что он ознакомлен и согласен с предложенными условиями проведения Игры. Участник Игры несет ответственность за предоставление достоверных данных о себе;

- прикрепить к Анкете чеки, подтверждающие факт приобретения Топлива в количестве не менее 150 литров одного вида, и передать Анкету и чеки оператору АЗС ОДО «Астотрейдинг», который вписывает дату получения Анкеты и вкладывает в ящик для Анкет, установленный на каждой АЗС ОДО «Астотрейдинг».

10. Розыгрыш призового фонда Игры. Определение победителя Игры.

Розыгрыш призового фонда Игры состоится 10 сентября 2015 года в 12.00 на территории АЗС ОДО «Астотрейдинг», расположенной по адресу: г. Минск, Минский р-н, д. Боровая, 7 с помощью лототрона путем случайной выборки анкеты Председателем комиссии по проведению рекламной Игры.

Все поступившие в адрес Организатора письма до начала розыгрыша помещаются в лототрон, представляет Комиссии по проведению рекламной Игры раскручивает лототрон и извлекает из него анкету.

Итоги розыгрыша призового фонда Игры фиксируются в Протоколе комиссии, который составляется и подписывается присутствующими членами комиссии. Информирование победителя, производится до 12 сентября 2015 года (включительно) по телефону и почтовому адресу, указанным в Анкете. Победителю сообщается о выигрыше, месте и возможном времени получения приза.

11. Порядок выдачи призов

Выдача приза осуществляется в офисе Организатора по адресу: Минский р-н, д. Боровая, 7 в согласованное с победителем рабочее время: понедельник – четверг, с 8.30 – 17.30, пятница – 8.30 – 17.00 до 15 сентября 2015 г.

Для получения приза победителем необходимо предъявить Организатору паспорт гражданина Республики Беларусь (вид на жительство в Республике Беларусь, удостоверение беженца). Подтверждением получения победителем приза является акт передачи приза, подписанный победителем.

Выплата денежного эквивалента стоимости приза или замена его на другой приз не допускается.

Участники Игры, претендующие на получение приза, обязуются заполнить и подписать все необходимые для получения приза документы, предоставляемые Организатором.

При получении приза Участник-победитель несет все права и обязанности по уплате подоходного налога в бюджет Республики Беларусь. Организатор в течение 30 календарных дней с момента выдачи приза победителю направляет в налоговые органы по месту регистрации победителя сведения о победителе, а также иные сведения, установленные законодательством Республики Беларусь и необходимые для уплаты подоходного налога.

Удержание с Победителя Игры подоходного налога, исчисленного Организатором в соответствии с законодательством Республики Беларусь, производится налоговыми органами Республики Беларусь.

Факт участия в Игре подразумевает, что ее Участники соглашаются с тем, что в рамках Игры их фамилии, имена, отчества, фотографии, интервью и иные материалы о них могут быть использованы Организатором. Участники соглашаются давать рекламные интервью об участии в Игре, в том числе по радио, телевидению, в Интернете, а равно и в иных средствах массовой информации, а также сниматься для изготовления графических рекламных материалов без уплаты за это какого-либо вознаграждения.

Все права на такие интервью и результаты съемки будут принадлежать Организатору.

В случае отказа победителя от получения приза, неполучения приза в установленном правилами порядке и сроки либо невыполнения условий его получения, приз остается у Организатора и используется по своему усмотрению.

Организатор не оплачивает Участникам расходы, связанные с проездом к месту розыгрыша, а также к месту его получения.

12. Состав Комиссии по проведению Игры и регламент деятельности Комиссии.

Для проведения Игры, контроля за соблюдением Правил Игры, утверждения результатов, подведения итогов по результатам проведения розыгрыша, Организатором создается комиссия по ее проведению в следующем составе:

- Председатель Комиссии – Антипов Семен Григорьевич, директор Управляющей организации ОДО «Астотрейдинг»
- Члены Комиссии:
2. Красовская Анна Владимировна, заместитель директора по коммерческим вопросам ОДО «Астотрейдинг»;
- Палько Светлана Петровна, экономист ОДО «Астотрейдинг»;

4. Марко Елена Владимировна, главный бухгалтер ОДО «Астотрейдинг»;

5. Саченко Татьяна Витальевна, главный бухгалтер Частного предприятия «Биминнок».

Комиссия следит за ходом игры, утверждает результаты, рассматривает обращения участников Игры по вопросам, связанным с ее проведением, разрешает спорные ситуации, возникшие в ходе проведения Игры, и выполняет иные необходимые функции, связанные с надлежащим проведением рекламной игры.

Решение комиссии признается действительным при наличии большинства членов комиссии.

В Протоколе розыгрыша призового фонда отражаются сведения о составе комиссии по проведению розыгрыша, действия комиссии по проведению розыгрыша в том порядке, в каком они совершались, результаты проведения розыгрыша с указанием сведений о победителях рекламной игры.

Протокол подписывают все члены комиссии, присутствующие при проведении заседания.

13. Информация об Игре, публикация Правил Игры.

Правила Игры будут опубликованы в газете «Звезда» до начала рекламной игры.

Результаты Игры будут опубликованы в газете «Звезда» не позднее 15.09.2015 г.

Дополнительно информацию об Игре можно получить на Интернет-сайте Организатора: azs.a-100.by

Информацию о правилах и условиях участия в Рекламной игре можно получить по телефону +375 17 233-33-33 (понедельник – четверг, с 8.30 – 17.30, пятница – 8.30 – 17.00) или на сайте Организатора.

14. Прочие условия

Споры между Организатором Рекламной Игры и Участниками Рекламной Игры рассматриваются согласно действующему законодательству Республики Беларусь.

Приложение №1 к Правилам проведения рекламной игры «Запраўся да Турцыі з А-100»

Перечень автозаправочных станций ОДО «Астотрейдинг»	
АЗС №1	г. Минск, ул. Пригородная, 69,
АЗС №2	г. Минский р-н, д. Боровая, 7
АЗГС №3	г. Могилев, Минское шоссе, 2 А
АЗГС №4	г. Могилев, ул. Космонавтов, 57
АЗС №5	г. Минск, ул. Масюковщина, 2а, корп. 3
АЗС №6	г. Минск, ул. Харьковская, 81
АЗС №7	г. Минск, пр-т Партизанский, 8а
АЗС №8	г. Минский р-н, Боровлянский с/с, А/Д МЗ, 7-й км, 1
АЗС №10	г. Минск, ул. Аэродромная, 12/13
АЗС №11	г. Минск, ул. Машиностроителей, 7Б
АЗС №12	г. Минск, ул. Притыцкого, 62В
АЗС №13	г. Минск, ул. Радиальная, 13 А
АЗС №14	г. Минск, ул. Тростенецкая, 16
АЗС №15	г. Минск, ул. Промышленная, 2 Б (МКАД)
АЗС №16	г. Минск, ул. Казинца, 133 (МКАД)
АЗС №17	г. Минск, ул. Некрасова, 41
АЗС №18	Минский район, Новодворский с/с, М4, 15км, 2 (д. Ельница)
АЗС №19	г. Минск, ул. Брикета, 23 (МКАД)
АЗС №20	г. Минск, Долгиновский тракт, 190 (МКАД)
АЗС №21	г. Минск, ул. Ваульшасова, 40,
АЗС №22	Минская обл., Смолевичский р-н, автодорога Минск – Брест – граница РФ, км.388 (право)
АЗС №23	г. Минск, Казимировская, 39
АЗС №24	г. Минский р-н, Шомыслицкий с/с, Р 1
АЗС №25	Минский р-н, аг. Сеица, ул. Зеленая, 1/4
АЗС №26	г. Брест ул. 28 июля
АЗС №27	г. Брест ул. Радужная 20
АЗС №28	г. Брест, пр. Республики, 6
АЗС №29	г. Брест, ул. Я.Купалы, 106/4
АЗС №30	г. Минск, ул. Аннаева, 47
АЗС №31	г. Минск, ул. Академическая, 34
АЗС №32	Брестская область, Малоритский р-н, аг. Мокраны, ул. Брестская
АГЗС №33	г. Витебск, 9 км, а/д Витебск – Полоцк
АГЗС №34	Витебская обл., Туловский с/с, д. Андроновичи, ул. Агинского, 16
АЗС №35	Минский р-н, Новодворский с/с, 82

Свидетельство № 2593 о государственной регистрации рекламной игры, зарегистрированной 8 июля 2015 года Министерством торговли Республики Беларусь.

Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

ЗАО «Центр промышленной оценки» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Брестоблресурсы» (продавец) проводит повторный открытый аукцион по продаже одним лотом объектов недвижимого имущества, расположенных по адресу:

Брестская обл., г. Брест, ул. Катин Бор, д. 107 в составе:

- здание склада химикатов, общ. пл. 1413,3 кв.м, инвентарный номер 100/С-46017.
- здание административно-бытового корпуса, общ. пл. 1036,4 кв.м, инвентарный номер 100/С-48110, в том числе покрытие из асфальтобетона, пл. 5901 м.кв., площадка для хранения вторсырья, пл. 519 м.кв., площадка для легкового автомобильного транспорта, пл. 29 м.кв., покрытие из тротуарной плитки, пл. 118,2 м.кв., покрытие из бетона, пл. 51,7 м.кв., покрытие из тротуарной плитки, пл. 8,2 м.кв., покрытие из железобетонной плитки, пл. 5,5 м.кв., ограждение из железобетонных плит, пл. 127,4 м.кв., ограждение из железобетонных плит, пл. 35,2 м.кв., ограждение из металлической сетки, пл. 260,1 м.кв., ворота, пл. 9,0 м.кв., водопроводная сеть, протяженность 886,0 м, канализационная сеть, протяженность 305,1 м, наружные сети освещения, протяженность 255,6 м, наружные сети освещения, протяженность 131,6 м, ливневая канализационная сеть, протяженностью 283,2 м, ливневая канализационная сеть, протяженностью 131,0 м.
- здание КПП, общ. пл. 12,8 кв.м, инвентарный номер 100/С-61838.
- здание автосево, общ. пл. 81 кв.м, инвентарный номер 100/С-46014.
- котел стальной твердотопливный бытовой КСТБ-95, 2012 г.в. (инв. № 0011246).
- котел стальной твердотопливный бытовой КСТБ-95, 2012 г.в. (инв. № 0011247).

Начальная цена лота с НДС (20%) – 9 493 378 800 бел. руб. (снижена на 25%)

Объекты недвижимости расположены на земельном участке пл. 1,3956 га, предоставленным продавцу на праве постоянного пользования для обслуживания базы. Помещения здания склада химикатов и административно-бытового корпуса частично сдаются в аренду. Арендная площадь по состоянию на 01.06.2014 г. – 940,6 кв.м. Общая сумма арендной платы в месяц 44 975 880 бел. руб.

Задаток 10% от начальной цены перечисляется в белорусских рублях на р/с № 3012343260010; нерезидентами РБ в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в долларах США (USD) – 3012343265044; в российских рублях (RUB) – 3012343265028; в ЦБУ № 507 г. Минска ОАО «Белинвестбанк», БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа ЗАО «Центр промышленной оценки».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение десяти рабочих дней после проведения аукциона.

Условия оплаты за объект: 30% от цены продажи имущества с учетом ранее внесенной суммы задатка оплачиваются в течение 30 (тридцати) календарных дней со дня заключения договора купли-продажи, оставшаяся сумма оплачивается ежемесячно равными долями в течение 6 месяцев, начиная с месяца, следующего за месяцем, в котором должен осуществляться первоначальный платеж в соответствии с договором купли-продажи.

Ежемесячные платежи рассрочки, указанные в договоре купли-продажи, индексируются исходя из индекса цен производителей промышленной продукции производственно-технического назначения, которые рассчитываются и публикуются Национальным статистическим комитетом Республики Беларусь, ежемесячный платеж осуществляется в течение пяти рабочих дней со дня опубликования индексов цен производителей промышленной продукции производственно-технического назначения.

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также порядок оплаты вознаграждения и возмещения суммы фактических затрат за организацию и проведение аукциона оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by.

Оплата вознаграждения за организацию и проведение торгов, а также суммы фактических затрат на его проведение осуществляется победителем торгов (покупателем), в порядке предусмотренном соглашением о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (Приложение № 3 к Условиям проведения аукциона от 05.06.2014 г.).

Извещение о проведении предыдущего аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 15.05.2015 г.

Дата, время и место проведения аукциона:	17.08.2015 г. в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Казинца, 4, ГО «Белресурсы» – управляющая компания холдинга «Белресурсы», 3-ий этаж, актовый зал.
Срок окончания приема документов для участия в аукционе:	Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 14.08.2015 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».
Тел.: +375 17-280-36-37; 8029-183-69-71. www.cpo.by . E-mail: auction@cpo.by	

ИЗВЕЩЕНИЕ

Государственное производственное объединение «Минскстрой» доводит до сведения заинтересованных лиц О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ О СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЖИЛЫХ ПОМЕЩЕНИЙ ОБЪЕКТА «Многоквартирные жилые дома №№ 11, 12 по генплану в квартале жилой застройки пр. Дзержинского – ул. Алибегова – пр. Газеты «Правда». Жилой дом № 12 (по генплану) со встроенными помещениями и подземной автостоянкой в г. Минске, опубликованную в газете «Звязда» 23 мая 2014 года:

Ожидаемый ввод жилого дома в эксплуатацию – июль 2015 года.

Генеральный директор *Н.В.Милошевский*

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона – ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, офис 1703

Продавец – ОАО «Полесье», г. Пинск, ул. Первомайская, 159

Предмет аукциона

Наименование	Назначение	Общая площадь	Инвентарный номер	Адрес
Изолированное помещение №2	Помещение многофункциональное	10 668,1 кв.м	130/D-46238	Брестская область, г. Пинск, ул. Степная, д. 17-2

Составные части и принадлежности: кирпичная пристройка и панельная пристройка; ливневая канализация протяженностью 514,5 м.п., инв. №313588, бытовая канализация, протяженностью 483,4 м.п., инв. №313588; сеть теплоснабжения от ЦТП до врезки в существующую сеть АБК протяженностью 272,1 м, инв. №030114; кабельная линия электропередач, инв. №313635, асфальтобетонное покрытие площадью 2750 кв.м, инв. №213290.

Обременения: Часть площади изолированного помещения обременена договором аренды.

Сведения о земельном участке: Изолированное помещение расположено на земельном участке площадью 3,8852 га, предоставленном в общую долевую аренду для обслуживания производственного корпуса фабрики объемной пряжи с административно-бытовым корпусом. Доля в праве аренды продавца составляет 31/100. Срок аренды по 22.04.2046 г.

Здание проходной административного корпуса	Здание специализированное иного назначения	13,2 кв.м	130/С-37627	Брестская область, г. Пинск, ул. Степная, д. 19
---	--	-----------	-------------	---

Сведения о земельном участке: Площадь 0,3529 га, предоставлен продавцу на праве аренды сроком по 22.08.2046 для обслуживания проходной административного корпуса.

Канализация бытовая	130/С-43824	Брестская область, г. Пинск, ул. Степная, д. 17-1
----------------------------	-------------	---

Канализация ливневая	130/С-43823	Брестская область, г. Пинск, ул. Степная, д. 17-1
-----------------------------	-------------	---

Комплектная трансформаторная подстанция	инв. № 49520	Конденсаторная установка	инв. № 44595
--	--------------	---------------------------------	--------------

Комплектная конденсаторная установка	инв. № 49521	Пункт распределительный ПР24718	инв. № 422783
---	--------------	--	---------------

Комплектная конденсаторная установка	инв. № 49522	Комплектная конденсаторная установка	инв. №49525
---	--------------	---	-------------

Конденсаторная установка	инв. № 415249	Распределительный пункт	инв. № 413787
---------------------------------	---------------	--------------------------------	---------------

Конденсаторная установка	инв. № 415250	Комплектная трансформаторная подстанция	инв. № 44582
---------------------------------	---------------	--	--------------

Конденсаторная установка	инв. № 415276	Береза	инв. № 900302
---------------------------------	---------------	---------------	---------------

Распределительный пункт	инв. № 413786	Береза	инв. № 900303
--------------------------------	---------------	---------------	---------------

Комплектная трансформаторная подстанция	инв. № 49523	Рябина	инв. № 900495
--	--------------	---------------	---------------

Комплектная конденсаторная установка	инв. № 49524	Ограждение металлическое проходной административного корпуса	инв. № 20136
---	--------------	---	--------------

Начальная цена с НДС 20% – 49 780 301 040 белорусских рублей.

Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с № 3012343260010; нерезидентами РБ в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в долларах США (USD) – 3012343265044; в российских рублях (RUB) – 3012343265028; в ЦБУ № 507 г. Минска ОАО «Белинвестбанк», БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки».

Срок подписания договора купли-продажи: Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 20 (двадцати) рабочих дней после согласования проекта договора купли-продажи с ОАО «Белагропромбанк», в связи с наличием обременения по изолированному помещению № 2 в пользу ОАО «Белагропромбанк» (ипотека).

Условия оплаты предмета аукциона

Если между продавцом и покупателем (победителем аукциона) либо единственным участником аукциона, согласившимся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5% в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение 30 (тридцати) календарных дней после подписания договора купли-продажи.

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by.

Извещение о проведении предыдущего аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 03.06.2015 г.

Дата и время проведения аукциона	14.08.2015 в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».
Дата и время окончания приема документов	12.08.2015 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».
Контактные данные	Тел.: +375-17-280-36-37; +375-29-183-69-71, E-mail: auction@cpo.by , www.cpo.by

РУП «Гомельский институт недвижимости и оценки» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА по продаже имущества – зданий, сооружений, передаточных устройств и оборудования, расположенных по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Лепешинского, 98Б, принадлежащих Обществу с ограниченной ответственностью «Служба комплектации трубопроводов ЗПТ» на праве собственности

В состав лота входит: здание бокса-гаража, инв. №350/С-4131 – одноэтажное кирпичное строение, 1979 года постройки, общей площадью 711,8 м.кв; здание склада, инв. №350/С-100401 – одноэтажное кирпичное строение, 1981–1986 года постройки, общей площадью 132,9 м.кв, с двумя пристройками и сараем; здание проходной, инв. №350/С-100402 – одноэтажное кирпичное строение, 1979 года постройки, общей площадью 15,8 м.кв.; передаточные устройства – водоснабжение, канализация, канализация санитарная, ливневый канал, теплотрасса, освещение территории, низковольтный кабель, конур заземления, телефонизация; сооружения – ограждение территории (изгородь), очистные сооружения, смотровая яма, грязеотстойник; оборудование – трансформаторная.

Земельный участок для эксплуатации и обслуживания здания на праве постоянного пользования площадью 1,1013 га с кадастровым номером 34010000002001175. Переход права на земельный участок осуществляется в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь.

Капитальные строения с инв. номерами 350/С-4131, 350/С-100401, 350/С-100402 обременены залогом (ипотекой). Требования залогодержателя: покупатель производит оплату по договору купли-продажи путем перечисления всей суммы денежных средств, причитающихся ООО «СКТ ЗПТ» на счет гарантийного депозита, указанный в договоре купли-продажи; обременения залогом (ипотекой) вышеуказанных капитальных строений будут сняты при соблюдении покупателем установленного договором купли-продажи порядка расчетов.

Начальная цена – 3 800 000 000 бел. руб. (в т.ч. НДС 20%). Задаток – 70 000 000 бел. руб. (в т.ч. НДС 20%).

Аукцион состоится 14 августа 2015 г. по адресу: г. Гомель, ул. Артема, 23. Начало в 10⁰⁰. Шаг аукциона – 5%.

Аукционные торги проводятся в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь и Положением о порядке организации и проведения аукционов, утвержденным Организатором торгов.

Заявления на участие в аукционе с приложением необходимых документов принимаются по адресу: г. Гомель, ул. Артема, 23, 2-й этаж, каб. 2-6 по рабочим дням с 9.00 до 12.00 и с 13.00 до 16.00 по 13 августа 2015 г. включительно. Подача документов по почте не допускается. Заявления, поступившие позже установленного срока, не рассматриваются.

В аукционе имеют право участвовать лица, своевременно подавшие заявление на участие в аукционе с приложением необходимых документов, внесшие регистрацию с 09.00 до 10.00 14 августа 2015 г. Допускается участие на стороне покупателя консолидированных участников.

Задаток для участия в аукционе перечисляется до подачи заявления на р/с 301230570008 в ЗАО «Альфа-Банк», код 153001270. Получатель платежа – РУП «Гомельский институт недвижимости и оценки». УНП 490318588. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе согласно извещению в газете «Звязда» от 14 июля 2015 г.

Победителем торгов признается участник, предложивший наибольшую цену на аукционе; лицом, приравненным к победителю, признается единственный зарегистрированный участник, выразивший согласие купить объекты.

Победитель торгов (лицо, приравненное к победителю) обязан: в течение 3-х рабочих дней после подписания протокола о результатах аукциона уплатить Организатору аукциона вознаграждение по результатам аукциона в размере два процента от цены продажи лота, сформированной в установленном порядке; в течение 10-ти рабочих дней после подписания протокола о результатах аукциона заключить с Продавцом договор купли-продажи объектов; в сроки согласно заключенному договору купли-продажи выплатить Продавцу стоимость объектов, сформированную в установленном порядке. Если между Продавцом и Победителем аукциона (лицом, приравненным к победителю аукциона) в течение срока, установленного для заключения договора купли-продажи Объектов, не достигнута договоренность по срокам и порядке оплаты за Объекты, такая оплата должна быть произведена в течение 30-ти календарных дней с даты проведения аукциона. Подробную информацию можно узнать у Организатора торгов по нижеуказанным телефонам и на сайте www.gino.by.

Организатор: РУП «Гомельский институт недвижимости и оценки», г. Гомель, ул. Артема, 23. ☎ 8 (0232) 70-46-47; 75-50-76 • **Продавец:** ОАО «СКТ ЗПТ», г. Могилев, 4-й пер. Мечникова, 17/2. • 8 (029) 338-35-54 (в Могилеве); 8 (029) 639-08-99 (в Гомеле) •

КУП «Брестский городской центр по управлению недвижимостью» 23 июля 2015 года ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЕ АУКЦИОННЫЕ ТОРГИ ПО ПРОДАЖЕ ОБЪЕКТОВ НЕДВИЖИМОСТИ

Брестской областной организации Белорусского профессионального союза работников культуры:

Лот №8:

- капитальное строение с инв. №101/С-8494 (здание спального корпуса №1) площадью 104,5 м², с объектами принадлежности (пристройка), капитальное строение с инв. №101/С-8493 (здание спального корпуса №2) площадью 65,4 м², с объектами принадлежности (пристройка), капитальное строение с инв. №101/С-9927 (погреб бетонный) площадью 43,7 м², капитальное строение с инв. №101/С-9928 (склад одноэтажный блочно-кирпичный) площадью 104 м², расположенное по адресу: Брестская обл., Жабинковский р-н, Ленинский с/с, урочище Сосновый бор, участок №3;

- капитальное строение с инв. №101/С-8492 (здание спального корпуса №3) площадью 116 м², расположенное по адресу: Брестская обл., Жабинковский р-н, Ленинский с/с, 8, пионерский лагерь «Зорька»;

- капитальное строение с инв. №101/С-9929 (склад) площадью 44,2 м², расположенное по адресу: Брестская обл., Жабинковский р-н, Ленинский с/с, 11/5, урочище Сосновый бор, на земельном участке расположенном по адресу: Брестская обл., Жабинковский р-н, Ленинский с/с, урочище Сосновый бор, участок №3 с кадастровым номером 122581500002000032, площадью 0,8376 га.

Начальная цена продажи: 1 539 000 000 рублей.

Полная информация об аукционных торгах по тел.: (0162) 53-81-92, 53-45-65. Сайт: www.bgcn.by

ЗАО «Завод технических масел»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИЗОЛИРОВАННОГО ПОМЕЩЕНИЯ,

расположенного по адресу: Могилевская обл., г. Чаусы, ул. Производственная, 1А-2, площадью 15593,8 кв.м, инв. №724/D-1829, назначение – производственное помещение.

Земельный участок – кадастровый номер 725450100001002850, назначение – земельный участок для обслуживания существующих зданий и сооружений.

Продавец – ЗАО «Завод технических масел».

Начальная цена 108 000 000 (Сто восемь миллионов) белорусских рублей с учетом НДС.

Сумма задатка – 10 800 000 (Десять миллионов восемьсот тысяч) белорусских рублей.

Реквизиты для перечисления задатка: Получатель ЗАО «Завод технических масел», УНП 790626434, р/с 3012115060019 в ОАО «Банк Москва-Минск» Управление по Могилевской обл., МФО 153001272, г. Могилев, задаток перечисляется в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, внесшие задаток и заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, а также представившие организатору торгов следующие документы: заявление на участие в аукционе; копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона. В случае, если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Объявление о проведении первого аукциона было размещено в газете «Звязда» от 05.06.2015 г.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) подписывается в течение 10 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов.

Аукцион состоится 29 июля 2015 г. в 10.00, по адресу: Могилевская обл., г. Чаусы, ул. Производственная, 1А-2.

Заявки принимаются до 27 июля 2015 по адресу: Могилевская обл., г. Чаусы, ул. Производственная, 1А-2.

E-mail: zaoztm@tut.by. Справки по телефону 802242-29818.

РУП «ЖИЛКОММУНТЕХНИКА» ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ АУКЦИОННЫХ ТОРГОВ ПО ПРОДАЖЕ СОБСТВЕННОСТИ ОАО «КОБРИНСКИЙ ССК»

Номер лота	Наименование объекта	Местонахождение объекта	Площадь земельного участка, м ²	Право на земельный участок	Условия продажи	Начальная цена продажи, руб. без НДС	Размер задатка, руб.
ЛОТ № 1	Капитальное строение (инв. №123/С-17932) – склад ЖБИ, общ. пл. 1725,6 м ²	Брестская обл., г. Кобрин, ул. Никольская, 64Р	5715	право постоянного пользования	без условий	340 413 500	34 041 350
ЛОТ № 2	Капитальное строение (инв. №123/С-17924) – здание гаражей, общ. пл. 271,1 м ²	Брестская обл., г. Кобрин, ул. Никольская, 64Т	739	право постоянного пользования	без условий	209 605 200	20 960 520
ЛОТ № 3	Капитальное строение (инв. №123/С-17913) – здание автогаража, общ. пл. 391,5 м ² ; электрическая сеть – 194,2 м.п.	Брестская обл., г. Кобрин, ул. Никольская, 64Е	864	право постоянного пользования	без условий	287 456 400	28 745 640

Продавец (Балансодержатель)	ОАО «Кобринский ССК»
Организатор торгов	РУП «Жилкоммунтехника» Филиал «Центр «Белтехинвентаризация» Брестское областное управление
Срок заключения договора купли-продажи	Не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Условия оплаты	Оплата производится в соответствии с заключенным договором купли-продажи
Номер р/с для перечисления задатка	р/с 3012105618108 в региональной дирекции №700 ОАО «БПС-Сбербанк» по г. Минску, код 369, УНП 102353509

Аукцион состоится 27 июля 2015 г. в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Наганова, 10 - 325 Филиал «Центр «Белтехинвентаризация». Перечень документов, которые необходимо предоставить для участия в аукционных торгах, перечислен в газете «Рэспубліка» от 19 августа 2014 года.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Брест, ул. Наганова, 10, каб. 325 в рабочие дни с 9.00 до 17.00.

Последний день приема заявлений – 24 июля 2015 г. до 17.00. Контактные тел.: 8 029 626 72 52 ; 8 0162 21 88 81.

■ Разважанні пра сучаснасць

ГАЛОЎНАЕ — НЕ СПЫНЯЦЦА НА ДАСЯГНУТЫМ

Як прывесці прадпрыемства да росквіту і стабільнай работы?

Адказ на гэтае пытанне шукаем разам з дырэктарам адкрытага акцыянернага таварыства «Гомельскі хімічны завод», членам Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Дзмітрыем ЧАРНЯКОВЫМ.

У самым пачатку 90-х на Гомельскім хімічным заводзе працавалі мае блізкія сваякі. Менавіта тады ў доме з'явілася шмат рэчаў кітайскай вытворчасці: пральная машына, некалькі пухавікоў, курткі, кашулі, штаны... Завод па бартары атрымліваў тавар, а потым ім разлічваліся са сваімі супрацоўнікамі. Між іншым, работнікі іншых прадпрыемстваў зайздросцілі — ім заробак або затрымлівалі, або выдавалі ўласным таварам накітавалі запалак або мыла, якія потым самі патрэбна было неяк рэалізоўваць. Успаміны пра такія своеасаблівыя спосабы разлікаў сёння выклікаюць хіба што горкую ўсмешку. Але ветэраны яшчэ памятаюць цэнавую неразбярэху, агульныя неплацяжы, прастоі, адмовы пакупнікоў ад прадукцыі, разбурання знешняй сувязі... Даўно перажыўшы разам з усёй краінай не найлепшыя часіны, Гомельскі хімічны завод з сярэдзіны 90-х паступова і ўпэўнена ўдасканальваў вытворчасць. Па выніках мінулага года ён прызнаны найлепшым прадпрыемствам Гомеля і вобласці.

Дарэчы, роўна 20 гадоў таму пасля заканчэння Гомельскага політэхнічнага інстытута на вытворчасці прыйшоў працаваць слесарам сённяшні кіраўнік завода Дзмітрый Чарнякоў. Ён паступова прыйшоў усе прыступкі кар'ернай лесвіцы, таму вытворчасць і людзей, якія тут працуюць, ведае дасканала.

— У 1995 годзе завод, які і іншыя прадпрыемствы, перажываў постперабудовныя цяжкасці. Тады, пасля развалу СССР, загрузка магутнасцей была зусім невысокай. Мы працавалі ў асноўным на сельскую гаспадарку Беларусі. Часіны былі сапраўды цяжкія, і іх патрэбна было перажыць з годнасцю. Між іншым, людзі на заводзе заўсёды працавалі добрасумленна і якасна выконвалі сваю работу. Асноўныя скарачэнні адбыліся яшчэ да 1995 года. І зараз у нас працуе крыху менш, чым дзве тысячы супрацоўнікаў. Многіх мы перавялі на працу праз аўтсорсінг (гэта перадача арганізацыяй некаторых вытворчых функцый на абслугоўванне іншых кампаній, якія спецыялізуюцца ў патрэбнай галіне).

Дзмітрый Уладзіміравіч падкрэслівае: кожны з папярэдніх кіраўнікоў зрабіў усё магчы-

мае, каб прадпрыемства развівалася, як бы цяжка ні было.

— У 90-х пачалася рэканструкцыя асноўнага сернакіслотнага цэха, якую закончылі праз некалькі гадоў. Гэты цэх — сэрца вытворчасці. Калі яго спыніць, спыніцца выпуск сернай і фосфарнай кіслот, а значыць, і ўгнаенняў увогуле. Грошы на рэканструкцыю выдзяляліся з інавацыйнага фонду канцэрна «Белнафтахім». А потым за кошт уласных рэсурсаў мы падцягвалі ўсё астатняе. Правялі рэканструкцыю фосфарнакіслотнай вытворчасці, нарастцілі магутнасці па выпуску ўгнаенняў. Напрыклад, калі ў 1995 годзе вытворчасць сернай кіслаты складала каля 180 тысяч тон, то сёлета будзе — 468. Фосфарных ўгнаенняў плануем вырабіць каля 748 тысяч тон. А ў 1995-м было толькі каля 180 тысяч тон.

Тэрмін дзеяння абсталявання ў хімічнай вытворчасці непрацягла і пастаянна трэба нешта замяняць. Ды і рынак, асабліва знешні, дыктую свае жорсткія ўмовы, пад якія патрэбны самыя сучасныя тэхналагічныя лініі:

Калі ў нас ёсць выбар, глядзім, дзе танней. Калі яго няма, закупаем тое, што ёсць, але не спыняемся ні ў якім разе.

— Важна ў тым ліку маральна не састарэць і пільна сачыць, што сёння патрэбна спажываць. Зараз жа зусім іншыя патрабаванні і да якасці, і да ўпакоўкі прадукцыі. Важная ў тым ліку велічыня і форма гранул, бо аграрыям павінна быць зручна выкарыстоўваць ўгнаенні. З 1995 года мы ў два разы пашырылі спіс наменклатуры вырабаў. І цяпер упэўнена працуем на экспарт.

Ва ўмовах жорсткай канкурэнцыі Гомельскі хімічны завод пастаянна знаходзіць усё новыя нішы для рэалізацыі сваёй прадукцыі. Раней максімум 20% яе ішло на экспарт. Цяпер сітуацыя дыаметральна змянілася. Не больш за 30% застаецца на ўнутраным рынку (прычым забяспечваюцца заяўкі ўсіх сельгасвытворцаў Беларусі), а каля 70% ідзе на экспарт. Менавіта ён дае магчымасць атрымліваць валюту і закупляць за межамі краіны асноўны аб'ём сыравіны: апатыты, фасфарыты, аміяк... Зараз географія іх паставак дастаткова шырокая — не толькі Расія, але і Марока, Сірыя, Алжыр...

— 40 гадоў мы працавалі на расійскай фосфарнай сыравіне і нават не думалі, што жыццё нас прымусяць шукаць іншую. Аднак сёлета

Расія адмовіла нам у заключэнні кантракта. Тым не менш, мы не разгубіліся, знайшлі іншыя рынкі паставак. Прынамсі на працягу папярэдніх 10 гадоў быў праведзены сур'ёзны пошук альтэрнатыўнай сыравіны і менавіта гэта дазволіла цяпер прывесці рэканструкцыю фосфарнакіслотнага цэха. Усе нашы праграмы разлічаны на гнуткасць тэхналогій, таму практычна без зніжэння прадукцыйнасці мы пачалі працаваць на альтэрнатыўнай сыравіне. Дарэчы, фосфарная займае больш за палову сыравіннага складніка ў сабекошце. І ад таго, якой якасці яна будзе і па якой цане, залежыць канчатковы эканамічны вынік. Таму, калі ў нас ёсць выбар, глядзім, дзе танней. Калі яго няма, закупаем тое, што ёсць, але не спыняемся ні ў якім разе.

Сёння прадукцыю прадпрыемства атрымліваюць сельгасвытворцы ў 20 краінах свету. Але каля 80% яе адгружаецца ў самыя блізкія: Украіну, Польшчу, Літву і Латвію — туды, куды больш выгадна з пункту гледжання лагістыкі. У 2013 годзе ва Украіну накіроўвалася больш за палову ад усяго экспарту. З вядомых прычын цяпер аб'ёмы паставак туды знізіліся ў 2,5 разы. І хоць сітуацыя з пастаўкамі прадукцыі ва Украіну паступова пачынае паляпшацца, спецыялісты прадпрыемства знайшлі пакупнікоў у іншых краінах. Таму ўсе дзаведзеныя паказчыкі па продажы на экспарт завод выканаў. Кампенсавалі за кошт дыверсіфікацыі экспарту — не грэбавалі продажам невялікіх партый прадукцыі.

Зразумела ж, усе фармальныя паказчыкі прадпрыемства для тых, хто тут працуе, — зусім не фармальныя магчымасці. Гэта тычыцца ў першую чаргу заробку. Сёння сярэдні па прадпрыемстве складае Br8,3 млн.

— У нас ёсць лячэбна-прафілактычны ўчастак, — адзначае кіраўнік. — Мы працуем на небяспечнай вытворчасці, і таму патрабаванні ў нас да стану здароўя больш строга. Усе нашы работнікі ў адпаведнасці з умовамі калектывнага дагавора маюць медыцынскую страхоўку. Мы плацім так званую 13-ую зарплату. У 1995 годзе пра гэта нават не марылі. Каля тысячы пенсіянераў-ветэранаў чатыры разы на год атрымліваюць выплаты і дадаткова — на лячэнне. Увогуле, мы з павагай ставімся да тых супрацоўнікаў, якія заставаліся верныя свайму прадпрыемству і ў складаны моманты яго гісторыі.

«Рэзервы выкарыстаны далёка не ўсе», — кажа Дзмітрый Чарнякоў. Толькі што прадпрыемства абараніла ў канцэрне «Белнафтахім» праграму перспектывнага развіцця на 2016-2020 гады, якая прадугледжвае далейшае павелічэнне выпуску прадукцыі:

— Пакрыху мы будзем нарошчваць аб'ёмы, асвойваць новыя маркі ўгнаенняў, у тым ліку з мікрадабаўкамі пад розныя культуры. Мы хочам дайсці да самога спажывацтва, якому патрэбны ўгнаенні з канкрэтным наборам макра- і мікраэлементаў. Плануем новую вытворчасць сульфату магнезію. І самае галоўнае — будзем займацца інтэнсіфікацыяй вытворчасці, гэта значыць, зніжаць затраты. Дзякуючы сучасным тэхналогіям мы можам выпрацоўваць большыя аб'ёмы другасных энергасурсаў: пары, цяпла. Уласная электраэнергія больш чым у 20 разоў таннейшая, чым пакупная. Таму плануем давесці яе долю ад сённяшніх 40% да 80%. Зразумела ж, гэтым знізім сабекошт прадукцыі. Вось таму мы будзем укладваць грошы і набываць сучасныя тэхналогіі. Ёсць жаданне давесці эканоміку завода да ідэальнай мадэлі.

Між тым, дзяржава нават у самыя складаны моманты не абыходзіла хімізавод увагай і падтрымкай. Дарэчы, прадпрыемства ўваходзіць у кадравы рэестр кіраўніка дзяржавы.

— Мы, мананалісты, забяспечваем харчовую бяспеку краіны, — тлумачыць дырэктар. — Адпаведна і адносіны дзяржавы да нас адекватныя. Наша асноўная задача — забяспечэнне ў першую чаргу беларускіх вясцоўцаў ўгнаеннямі. Напрыклад, сёлета, разумеючы ўсе складанасці, якія аб'ектыўна існуюць, мы на працягу паўгода трымаем цэны. Хоць рэнтабельнасць на ўнутраным рынку адмоўная, але за кошт экспарту мы яе перакрываем і баланс увогуле — станоўчы. Разумею, што, пакуль ёсць магчымасць, трэба сваіх аграрыяў такім чынам падтрымліваць. Напрыканцы года будзем адзначаць паўвека існавання завода. І таму патрэбна годна, добрымі вытворчымі паказчыкамі сустрэць юбілей. Многа зроблена, але ж спыняцца на дасягнутым не збіраемся.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. astashkevich@vziazda.by
Фота аўтара

■ Чалавек і яго справа

ХТО РАНА ЎСТАЕ, ТАМУ БОГ ДАЕ

За што даярка Валянціна Клімовіч з Кіраўскага раёна атрымала ордэн Пашаны?

На такіх людзей, як яна, заўсёды глядзелі з павагай. Яны не даюць пустых абяцанняў, не будуюць паветраных замкаў — проста робяць сваю справу. І так добра гэта ў іх атрымліваецца! Сярод тых, каму Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ўручыў узнагароды напярэдадні Дня Незалежнасці, была і апэратар машыннага даення з Магілёўшчыны Валянціна Клімовіч. Чалавек, цалкам адданы сваёй прафесіі.

Фота Ірыны Мікельшэна.

У СВК «Рассвет» імя Арлоўскага яна прыйшла працаваць яшчэ ў 1981 годзе, пасля Смалянскага саўгаса-тэхнікума. Вучылася на заатэхніка, але такой вакансіі на той момант у гаспадарцы не было. Прапанавалі па-справаваць сябе ў ролі даяркі.

Яна і не думала, што спадабаецца, бо ў той момант нават баялася падысці да каровы. Нельга казаць, што прафесія даяркі была ёй дагэтуль незнаёмай: маленькай не раз назіралі, як маці доіць кароў. Але адна справа назіраць, іншая працаваць. Смяецца, узгадваючы, што некаторы час прыгледалася да тых, хто доіць, набіралася адвагі. А потым паспрабавала і... больш не захацела мяняць прафесію.

— Дзякуй Людміле Нікіфараўне Палевіч, — з удзячнасцю ўзгадвае яна сваю першую настаўніцу па дойцы. — Яна перадала мне ўсе тыя сакрэты, без якіх было б цяжка палюбіць гэтую прафесію.

Калі Валянціна Леанідаўна расказвае пра сваю працу, здаецца, што лепей заняты на ўсім свеце няма. Напэўна, калі б такія апантаныя ў добрым сэнсе слова людзі, заахвочвалі моладзь, у апэратары машыннага даення стаялі

б чэргі. Сама жанчына ў прафесіі 34 гады, прычым 6 з іх працуе не па абавязку, а непасрэдна па закліку сэрца. Інакш не патлумачыш, бо чалавек вожу ўжо 6 гадоў як на пенсіі. «Толькі я ўсім кажу, што яшчэ маладая, што мне 25 гадоў», — жартаўліва какетнічае суразмоўца. І насамрэч здаецца, што так яно і ёсць, бо аптымізму ёй не пазычаць.

Безумоўна, сёння ўмовы для працы зусім іншыя, чым 30 гадоў таму. Раней было складаней, трэба было рукамі падаіць 12 кароў. Цяпер ёсць спецыяльнае прыстасаванне, усё аўтаматызавана і нават камп'ютарызавана. Вядома, аб'ёмы таксама павялічыліся — Валянціна Клімовіч разам з калегай абслугоўвае 450 кароў. Але скардзіцца на тое, што цяжка, не ў яе правілах. Не такі яна чалавек.

На працягу дня трэба тройчы падаіць карову, прычым першы раз — а 6 гадзіне раніцы, а апошні — а 6-й вечара. Але жанчыне такі графік працы падабаецца. Як той казаў, хто рана ўстае, таму Бог дае. І гэта сцвярдзэнне ёй ёсць чым падмацаваць. Муж, кажа, залаты, дзеці і ўнукі клепатлівыя і неаб'якавыя. Ды і на працы справы ідуць толькі ўгору.

«Каровы, напэўна вас любяць, таму стараюцца не падвесці», — спрабую жартаваць. Але Валянціна Клімовіч усур'ёз адказвае, што ў гэтым і ёсць яе самы вялікі сакрэт. Калі яна прыходзіць на ферму, ніколі не прыступае да працы, не пагатурыўшы з жывёламі. І для кожнай цялушкі ў яе добрае слова знойдзецца.

Яна глядзіць іх і просіць, каб далі больш малака. Напэўна, яны яе і слухаюцца. Бо надойвае па 20 кілаграмаў з каровы за дзень. За пяць месяцаў наогул атрымала амаль 3 тоны малака — цэлы басейн.

Сем гадоў таму Валянціне Клімовіч за плённую працу ўручылі медаль «За працоўныя заслугі». І вось чарговая ўзнагарода. Кажы, што вельмі хвалявалася, калі ехала на ўзнагароджанне ў Мінск.

— Калі Прэзідэнт уручыў мне ордэн Пашаны, сэрца аж калацілася, — прызнаецца яна. — Гэта ж такі вялікі гонар для мяне, звычайнай работніцы. Як пасля гэтага можна кепска працаваць? Мы ж для сябе стараемся, для сваіх дзяцей. Калі толькі глядзець, як іншыя працуюць, і скардзіцца, што ўсё не так, усё не гэтак, нічога добрага не атрымаецца.

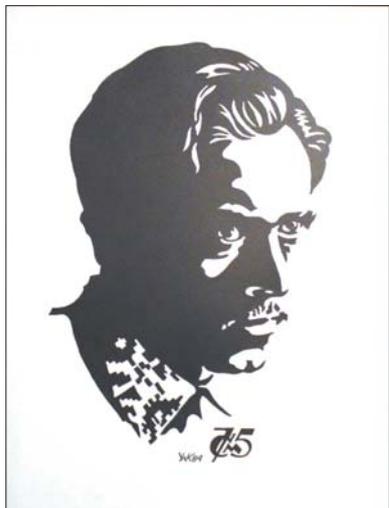
На нядаўнім Купаллі ў Александрый, дзе ўшаноўвалі перадавікоў аграрна-прамысловага комплексу, Валянціна Клімовіч была адной з ганаровых удзельніц. Менавіта з яе рук губернатара вобласці Уладзіміра Даманеўска прымаў духмяны каравай. Нельга было не звярнуць увагі, як беражліва яна трымала ў руках гэтае «залатое» багацце. Адчувалася, што чалавек ведае сапраўднаю цану хлеба. Бо калі ты сам да гэтага не прыклаў руку, не адчуеш — лёгкага хлеба ў прамым і пераносным сэнсе не бывае.

Нелі ЗІГУЛЯ. zigulya@vziazda.by

СЦІПЛАЕ ЗЗЯННЕ МАСТАКА

Таямніцы жыцця Міхася Сеўрука адкрываюцца ў кватэры-музеі ў Нясвіжы

Найбольш цікавымі падаюцца тэмы, якія знаходзяць цябе самі. Прычым не ў рэдакцыі, а дзесьці ў «палях» — вандроўках, гутарках з іншымі людзьмі, назіраннях за тым, што адбываецца навокал. Такі збег фактаў, выпадковых, але даволі заканамерных, выбудоўваецца ў ланцужок і прымушае звярнуць на сябе ўвагу... Так сталася і з мастаком Міхасём СЕЎРУКАМ.

Упершыню я даведлася пра яго ад мастака Уладзіміра Крукоўскага, які актыўна займаецца папулярызаваннем памяці і творчасці гэтага майстра, якога асабіста ведаў. Ён прынёс да нас у рэдакцыю прыжыццёвыя, ненадрукаваныя ўспаміны Сеўрука, аднак яны яшчэ чакалі свайго часу...

Другі раз завочнае «знаёмства» з мастаком адбылося ў Нясвіжскім райвыканкаме, дзе мне падарылі альбом жывапісу і графікі гэтага творцы. Мастацтва Сеўрука адрозніваецца сваёй прастотай, насычанасцю, спакойнай колеравай гамай, блізкімі і зразумелымі сюжэтнымі кампазіцыямі.

А ў наступны прыезд у Нясвіж, ужо ўволю нашпацыраваўшыся па замку і па парку, я ўбачыла інфармацыйны паказальнік, на якім паведамлялася, што ў Нясвіжы ёсць сядзіба-музей Сеўрука. Не зайсці туды было б проста нелагічна!

Прывабіла і сама наяўнасць кватэры-музея — не так часта іх можна знайсці ў беларускіх гарадах. Але ж менавіта такія месцы дазваляюць не толькі найлепш азнаёміцца з працамі пэўнага творцы, але і зразумець яго дух, адчуць атмасферу, у якой ён ствараў.

Музей размяшчаецца ў тым месцы, дзе калісьці жыў мастак, па адрасе Садовая, 38. Як расказала **старшы навуковы супрацоўнік музея Вольга ШКРАБІНА**, ён быў адкрыты 9 ліпеня 1996 года. Напачатку гэта быў толькі невялічкі пакойчык, у якім размяшчалася экспазіцыя, прысвечаная знакамітаму ўраджэнцу гэтай зямлі. Побач знаходзілася службовая кватэра, аднак пазней яе скасавалі, а новую плошчу — таксама музеефікавалі. Атрымалася 3 пакоі і калідор — менавіта ў гэтай частцы дома мастак жыў разам са сваёй жонкай.

Частка мэблі, што стаіць тут, менавіта тая, якой карыстаўся мастак:

Асабістыя рэчы мастака ў экспазіцыі.

камода, крэсла, гадзіннік. Жыла пара Сеўрукаў досыць сціпла, таму асаблівай раскошы яны сабе не дазвалялі.

Аднак галоўнае тое, што захавалася мастацкая спадчына творцы. Уся калекцыя цяпер налічвае 1239 адзінак. У яе ўваходзяць яго кнігі, асабістыя рэчы (напрыклад, пэндзлі, мальберты) і каля 1000 прац — жывапісных, графічных работ, афортаў.

Асноўная частка карцін была перададзена сюды пасля смерці жонкі Міхася Сеўрука (дзяцей яны не мелі). У сваім тэстаментаце яна напісала, што ўсе працы мастака перадае Нясвіжскаму гісторыка-краязнаўчому музею. Праўда, на той час музей яшчэ не працаваў — усе фонды збіраліся ў Нясвіжскім райвыканкаме.

Некаторыя экспанаты для кватэры-музея давалася шукаць у раёне. Дзесьці карцінамі мастака ўпрыгожвалі фае мясцовых устаноў культуры. Партрэт маці прынесла суседка. Паступова ўдалося сабраць інструменты, якімі працаваў майстар, яго альбомы.

Частку карцін пасля смерці мужа яго жонка прадавала, бо ўжо не магла працаваць. Набывалі іх найчасцей Нацыянальным мастацкім музеем, розныя галерэі, таму гэтыя карціны таксама не страчаны і сёння даступны для прагляду.

Пэўны парадокс ёсць у тым, што пры сваім жыцці Міхася Сеўрука так і не атрымаў прызнання. Ніводнай сваёй персанальнай выставы ён не паспеў убачыць. Чаму вядомасць

прышла так запознена? Вольга Шкрабіна мае сваё меркаванне:

— Гэта быў вельмі сціплы чалавек. Мажліва, хваляваўся з прычыны таго, што перажыў тут акупацыю. Сеўрук быў дастаткова правінцыйным мастаком, жыў у Нясвіжы. А цэнтр жыцця, зразумела, віраваў у Мінску. Да таго ж асноўнымі мастацкімі школамі тады былі маскоўская і ленінградская. А ён скончыў Віленскі ўніверсітэт імя Стэфана Баторыя — гэта мастацкая школа была не горшай і не лепшай, але зусім іншай... Мастакі-сябры пастаянна падтрымлівалі яго, казалі, што ён ужо саспеў для паўнаватаснай выставы. Аднак майстар усё адмаўляўся, казаў, што яшчэ трэба нешта дарабіць... Але жыццё знянацку абарвалася.

Першая персанальная выстава Міхася Сеўрука адбылася праз год пасля яго смерці — яе зладзілі сябры мемарыяльнай камісіі Саюза мастакоў БССР. А 100-годдзе з дня нараджэння мастака, у 2005-м, адзначалася вялікай выставай у Нацыянальным мастацкім музеі. Ужо 7 гадоў мастацкі пленэр, што праводзіцца Нясвіжскім райвыканкамам, носіць імя Сеўрука...

Вольга Шкрабіна адзначае, што ён не толькі сам быў вельмі добрым мастаком, графікам, але і выхаваў выдатных вучняў, заслужаных дзеячаў мастацтва — Яўгена Дана, Льва Гумілеўскага. Апошні, дарэчы, сёлет, да 27 лютага, калі адзначалася 110-годдзе з дня нараджэння Сеўрука, разам са сваім сынам зрабіў барэльеф творцы, які ўсталяваны на

яго магіле, што знаходзіцца на гарадскіх могілках у Нясвіжы.

Карціны мастака, што вісяць у яго кватэры-музеі, вабяць сваёй беларускасцю — пясчотнай някідкасцю, стрыманасцю выразных колераў і ліній. На яго працах можна ўбачыць стары Нясвіж — тую ж вуліцу Садовую, якая цяпер выглядае ўжо зусім іначай.

У свае фарбы ён дабаўляў шмат цынку, што рабіла колеравую гаму прыглушанай, спакойнай. Любіў маляваць не толькі пейзажы, волнае неба, але і людзей працы — у гэтым яго карціны часам блізкія да савецкага рэалізму.

...Для мяне асабіста любая кватэра-музей — гэта месца таямніцы. Бо ў ёй можна дакрануцца да ўнутранага, доўгі час схаванага ад старонніх людзей свету. І гэтая кватэра — не выключэнне. Быццам бачыш, як вяртаецца з саду майстар, як становіцца за мальберт і пачынае маляваць.

З супрацоўнікамі музея мы гутарылі і пра тое, што было б добра, каб госці, нагуляўшыся па Нясвіжскім замку, завіталі і ў дом Сеўрука. Аднак турыстычныя ручаёк пакуль да музея не дацякае.

Калісьці жонка мастака заўсёды частавала гасцей гарбатай. Чаму б і сёння не прапанаваць наведвальнікам такую паслугу — добрую гарбатку з зёлак. Каб яшчэ лепш адчулі, як жыў мастак, каб затрымаліся ў яго доме даўжэй...

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
Фота аўтара.
Нясвіжскі раён.

Галоўнае, што засталася, — мастацкая спадчына творцы.

Міхась СЕЎРУК:

«ГЭТА НАТХНЯЛА НАС НА ПОШУКІ ДАРОГІ...»

«Вільня 1920 — 1930-х гадоў — гэта горад поўны рамантызму, горад барока, 39 касцёлаў, са старым універсітэтам, са студэнтамі, што дыскусуюць, хвалююцца і пратэстуюць, культурны цэнтр, размешчаны паміж гор, з якіх ва ўсе бакі раскрываецца цудоўная панарама горада. Лініі барочных сілуэтаў і карнізаў дакладна ўразаюцца ў неба, вуліцы то расшыраюцца, то звужаюцца, а ў вярхнім смарагдавым небе гараць, як каштоўныя камяні, зоркі, паветра напоўнена музыкай, якая даносіцца з дзвярэй маленькіх бараў. Гэта горад-казка, гэта горад, у якім чалавеку добра, нічога не цісне, прапорцыі будынкаў да цэла чалавека вельмі ўдала вытрыманы, і таму ў горадзе ўтульна.

Вось у такі горад я прыехаў маладым і быў зачараваны ім і гэтай атмасферай. Наш факультэт размяшчаўся ў сценах старага бернардынскага манастыра і выходзіў да былога бернардынскага парка, дзе цякла шумная, неспакойная рачулка Віленка...

Наш факультэт быў асаблівым, усе нацыянальнасці адчувалі сябе цалкам раўнапраўны-

мі. Я асабіста не меў польскага грамадзянства і запісваўся беларусам, аднак мяне прынялі, але, зразумела, пасля яго завяршэння не мог ні ўладкавацца на дзяржаўную працу, ні выехаць за мяжу...

Сярод любімых выкладчыкаў быў **Аляксандр ШТУРМАН** — асістэнт прафесара Рушчыцы, ён вёў яго майстэрню пейзажа і мёртвых натур. Гэта быў чалавек вельмі высокай культуры, які бязмежна любіў мастацтва. Ён аб'ехаў усю Еўропу, кожны год летам ехаў у Італію ці якую іншую краіну, адкуль прывозіў шмат новых прац. Заўвагі рабіў вельмі асцярожна, каб не пакрыўдзіць вучня і заўсёды казаў: «Я думаю так, а Вы?» Пісалі мы пейзажы ва ўсіх кутках горада, і ён усюды знаходзіў нас. Любоў да мастацтва і адносіны да моладзі давалі яму жыццёвую энергію і мэту яго жыцця.

Фердынанд РУШЧЫЦ быў высокага росту, добрага целаскладу, прадстаўнічы і прыгожы. Пра тое, што ён лічыў сябе беларусам — ніхто не падумаў такога пытання — і было меркаванне, што ён паляк. Ён ставіўся да ўсіх аднолькава, у нас ніколі не было роз-

ніцы паміж палякам, беларусам або яўрэем. У Рушчыцы быў моцны трубны голас, і калі ён уваходзіў у калідоры першага паверха, на трэцім мы ўжо чулі, што ідзе Рушчыца...

Калі я прывёз з канікулаў досыць шмат эцюдаў, пейзажнага характару, то зрабілі выставу маіх прац на калідоры. Глядзеў яе Рушчыца і зрабіў заўвагі адносна аднаго пейзажа, на якім былі намалеваны пералескі. Ён сказаў: «Пейзаж ёсць, але не пахне зайцам. Вы мяне разумееце?» І тады паціснуў мне руку і сказаў, што спадзяецца, што з мяне будзе добры пейзажыст. Ён патрабаваў ад нас поўнай аддачы і захаплення. Уласна кажучы, Рушчыца не вучыў нас рамяству, яго ўжо трэба было мець. Ён вучыў нас мове, культуры мастака. Трэба было падумаць над тым, што ён казаў, і гэта натхняла нас на пошук дарогі. На ўсё жыццё запомніліся яго выказванні пра задачы і мэты мастацтва.

У майстэрню **Людміры СЛЕНДЗІНСКАГА** быў асаблівы парадак, цішыня і працоўная атмасфера. Ён заходзіў у майстэрню хутка, добра апрануты, малага росту, у акулыхах. Па-

дыходзіў да студэнта, вітаўся за руку, а тады пачынаў карэктаваць. Гаварыў досыць хутка, грунтоўна, зразумела, папраўкі маляваў асобна, на краі паперы. Ніколі не рабіў на малюнку вучня, і нам гэта падабалася, ніколі не псаваў малюнка, і гэтым не крыўдзіў пачуццёў вучняў. І, калі адыдзе, заўсёды скажа пару суцэльных словаў: «Увогуле, нядрэнна, працягвайце». Гэта быў чалавек вялікай эрудыцыі, які аб'ехаў многія краіны, выстаўляўся ва ўсіх краінах свету, неверагодна працаздольны, жывапісец і скульптар, на нашых студэнцкіх вечарынах незамэнны суразмоўца, кемлівы і вясёлы.

Увогуле, наш факультэт быў нашым другім домам. Гэтыя дзівосныя стасункі прафесараў і студэнтаў, і нават вартаўнікоў, якія пускалі нас у любы час у майстэрню, у святы, дзе мы маглі свабодна працаваць...

У карцінах і гравюрах я мала карыстаўся натурой, толькі правяраў па натуре. Натара, я ўпэўніўся, адрознівае кампазіцыю, астываеш ад кампазіцыі, прыгожая лінія губляецца і атрымліваецца зусім не тое, што ты задумваў...»

Успаміны Міхася Сеўрука дагэтуль не апублікаваныя. Дзе знаходзіцца арыгінал іх рукапісу — невядома. Але ў «Звязду», дзякуючы мастаку Уладзіміру Крукоўскаму, трапіла копія, зробленая трыццаць пяць гадоў назад. Фрагмент, які тычыцца навування Сеўрука ў Вільні, мы і прапануем вашай увазе. Друкуецца ўпершыню.

■ Вяртанне спадчыны

У выхадня, калі ў Віцебску віраваў і спяваў «Славянскі базар», у Навагрудку таксама было цікава. Тут у Доме-музеі Адама Міцкевіча, пры ўдзеле Пасольства Беларусі ў Францыі, адкрывалася новая выстава. Гравюры XIX стагоддзя да твораў паэта і арыгінальныя медальёны, копія партрэта выбітнай піяністкі Марыі Шыманоўскай мастака Валенсія Ваньковіча, карціна «Шлях Міцкевіча» з кабинета пасла Італіі... Добрая нагода наведаць Навагрудку ў найбліжэйшыя паўгода.

Дажджлівы суботні поўдзень. У адной з музейных залаў, музычным салоне, збіраюцца госці. Жанчына за піяніна выконвае творы XIX стагоддзя. Штосьці з гэтага некалі грала і Марыя Шыманоўская. Славутая піяністка свайго часу, яна гастралявала па Германіі, Англіі, Швейцарыі, Францыі, Італіі, выступала для каралеўскіх асоб. Шыманоўская адной з першых пачала выконваць музычныя творы па памяці. Міцкевіч пазнаёміўся з таленавітай піяністкай у 1829 годзе ў Маскве, дзе яе запрасілі іграць для імператарскага двара. Марыя прыехала туды разам з дзвюма дочкамі. Праз пяць гадоў малодшая з іх, Цэліна, стала жонкай Адама Міцкевіча.

Сёння цешча знакамітага паэта «гасцюе» ў Навагрудку. У музеі экспануецца копія партрэта піяністкі, напісаная мастаком Віктарам Альшэўскім (арыгінал, створаны Валенсіем Ваньковічам, знаходзіцца ў Парыжы).

— Любая копія дае магчымасць прафесійна развівацца, — упэўнены Віктар Альшэўскі. — Перш чым распачаць працу, я наведваў Луўр, глядзеў, як мастакі там капіруюць, вывучаў тэхніку Ваньковіча. Два тыдні правёў у Парыжы, у музеі Міцкевіча, займаўся гэтым праектам. Паглыбіў-

ФОТА БЕЛТА

ся ў эпоху, практычна дыхаў творам. Праца настолькі захапіла мяне, што я з 9 да 17 гадзін, пакуль пісаў копію ў музеі, адыходзіў ад карціны, толькі каб зрабіць некалькі глыткоў вады.

Надзвычайны і Паўнамоцны пасол Беларусі ў Францыі Павел ЛАТУШКА ўзгадвае, што менавіта з партрэта Шыманоўскай, які захацелася прывезці на радзіму, і пачаўся увесь праект:

— Так склаўся лёс нашай краіны, што шмат гісторыка-культурных каштоўнасцей было вывезена за мяжу. Наш абавязак сёння — вяртаць іх. Гэта можна рабіць па-рознаму: купляць рарытэты на аўкцыёнах, заключаць дамовы паміж дзяржавамі. А можна капіраваць асобныя творы.

Яшчэ адна праца, якую перадалі ў музей на час выставы, — карціна «Шлях Міцкевіча». Віктар Альшэўскі напісаў яе гадоў 15 таму. Быццам дарожны дзённік, карціна расказвае пра гарады, дзе жыў паэт. Пецярбург, Берлін, Варшава, Рым, Канстанцінопаль... Фігура Міцкевіча аб'ядноўвае ўвесь свет. Нездарма твор прывабіў італьянцаў і трапіў у калекцыю Пасольства Італіі ў Беларусі.

У іншай зале навагрудскага дома паэта размясцілі экспанаты з фонду парыжскага музея Міцкевіча. На сценах — старонкі з гравюрамі да зборніка, надрукаванага ў Познані ў 1863-1864 гадах. Тут ілюстрацыі да трох твораў Міцкеві-

ПАРЫЖСКИЯ РАРЫТЭТЫ Ў НАВАГРУДКУ

На Гродзеншчыну прывезлі экспанаты з калекцыі музея Міцкевіча ў Францыі

рам гэтага музея і перадаў у калекцыю цікавыя экспанаты: карціны, маэлю, рукапісы бацькі. Будынак знаходзіцца на востраве на рацэ Сене — вельмі прыгожае месца непадалёк ад Нотр-Дам дэ Пары. Да нас заходзяць турысты з Польшчы, Японіі, Амерыкі. У гэтым месяцы было шмат наведвальнікаў з Беларусі. Міцкевіч жыў у Парыжы больш за 20 гадоў. У Калеж дэ Франс ён быў прафесарам славянскай славеснасці. Таму яго асоба важная для нашай краіны.

Павел Латушка прызнаецца, што сёння не так лёгка арганізоўваць міжнародныя культурныя праекты, часам яны немагчымы без падтрымкі мецэнатаў. Падобныя выставы патрабуюць выдаткаў на права паказу (хаця ў выпадку з французскім музеем Міцкевіча пашанцавала: кіраўніцтва адмовілася ад выдаткаў, звязаных з гэтым правам), сродкаў на транспарціроўку і страхоўку экспанатаў. Спонсарам стаў Пріорбанк, які часткова пра-

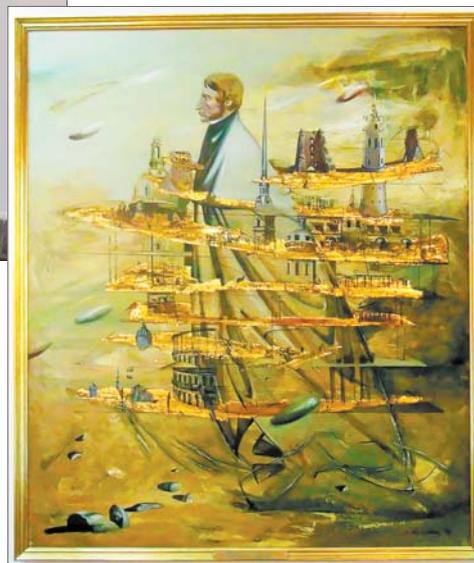
фінасаваў праект (напрыклад, аплата пражывання нашага мастака ў Парыжы, пакуль той рабіў копію Ваньковіча).

Ці будзе ў выставы працяг? Ёсць надзея, што будзе. Дырэктар навагрудскага літаратурнага музея збіраецца наведаць французскіх калег і, магчыма, не толькі прывезці на радзіму паэта чарговія рарытэты з Парыжа, але і зладзіць на Сене экспазіцыю беларускай калекцыі. Больш за тое, ужо вяліся перамовы з музеямі Міцкевіча ў Варшаве і Вільнюсе. Не выключана, што карціны, якія цяпер знаходзяцца ў Польшчы і Літве, вер-

нутца праз копіі ў аичинную культурную скарбонку.

— Мне падаецца вельмі важным, што падобная міжнародная выстава, якая спалучае Беларусь і Францыю, адбываецца на старажытнай навагрудскай зямлі, — адзначае Павел Паўлавіч. — Добра, што маштабныя праекты ідуць у рэгіён. Кожны чалавек, незалежна ад таго, пражывае ён у сталіцы ці ў маленькім горадку, мае права атрымаць асалоду ад мастацтва.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.
Фота аўтара

«Шлях Міцкевіча» Віктара Альшэўскага. Тая карціна, што вісіць у кабінете пасла Італіі ў Беларусі.

ча — «Пані Твардоўская», «Гражына» і «Конрад Валенрод». Наведвальнікі музея ўбачаць і шэсць медальёнаў з профілем паэта, выпушчаныя да 100-годдзя з дня яго нараджэння. На выставе таксама прадстаўлены кнігі з асабістай калекцыі беларускага пасла ў Францыі, напрыклад, курс лекцыі Міцкевіча «Славяне» для Калеж дэ Франс.

На радзіму сапраўды сусветнага паэта прыехалі прадстаўнікі французскага музея Міцкевіча. Пакуль яны знаёмліліся з домам, дзе публіцыст правёў дзіцячыя гады і куды завітваў на канікулы падчас навучання ў Віленскім універсітэце, мы распыталі пра парыжскі куток, прысвечаны нашаму земляку.

— Музей быў закладзены сынам Міцкевіча Уладзіславам, — распавядае супрацоўніца **Ганна ЧАРНОЦКА.** — Ён быў першым дырэкта-

У Парыжы ў 1832-1834 гадах Міцкевіч напісаў адзін з самых вядомых сваіх твораў — паэму «Пан Тадэвуш». Летась акцёры Купалаўскага тэатра вазілі ў французскую сталіцу аднайменны спектакль. Тры фуры з дэкарацыямі, 60 артыстаў. Падчас падрыхтоўкі пастаноўкі для замежнай сцэны было шмат складанасцей, але ўсё атрымалася. Калі скончыўся спектакль, парыжская публіка дзесяць хвілін апладыскавала беларусам стоячы. Для Францыі, дзе глядачы ў тэатрах практычна не ўстаюць, гэта рэдкасць.

■ Запашальнік

НА РЫЦАРСКИМ ФЭСЦЕ «СПАЛЯЦЬ» ВЕДЗЬМУ І ПАКАЖУЦЬ КАЛЫСКУ ЮДЫ

Старажытны Мсціслаў, які сёлета адзначае сваё 880-годдзе, запрашае акулцу ў таямнічае сярэднявечча ўжо ў наступныя выхадныя.

Свята, якое адбудзецца 17-18 ліпеня, аб'яцае шмат цікавых уражанняў, у тым ліку і такіх, якія паказваюць нервы нават у самых загартаваных. Турніры і конныя забавы, бугурты і штурм замка, майстар-класы па старадаўніх танцах і сярэднявечная дыскатка, батлеечныя спектаклі і тэатралізаванае шэсце, танцы на хадулях і вогненныя шоу — гэта толькі частка таго, што тут адбудзецца. Мсціслаўскія святыні адкрываюць самыя патаемныя свае закуткі, якія звычайна зачынены для наведвальнікаў. Можна будзе пабываць на экскурсіі ў Карміліцкім касцёле, падняцца на яго вежы і спустыцца ў глыбокія падвалы, каб паглядзець выставу рарытэтных археалагічных знаходак. Не менш цікавым аб'яцае стаць наведванне Езуіцкага манастыра, дзе на ўсеагульны агляд выстаўляць інквізітарскія сродкі, уключаючы ўнікальныя маскі ганьбы і вышэйгаданую калыску Юды. А на Замкавай гары, галоўнай сцэне фестывалю, адкрываецца своеасаблівы музей пад адкрытым небам, зроблены археолагамі гістфака МДУ імя Куляшова — кавалачак XII

стагоддзя, дзе можна будзе пабачыць драўляную маставую старажытнага горада і частку яго пабудовы. Там жа можна будзе набыць у палатняных мяшчочках зямлю ўсіх культурных слаёў, пачынаючы з XII стагоддзя.

На працягу ўсяго фестывалю будзе працаваць горад майстроў, праводзіцца дэгустацыя сярэднявечных страў і напой, незвычайныя выставы-экспазіцыі прадпрыемстваў, арганізацыі і ўстаноў Мсціслава, дзе можна параўнаць сучасныя паслугі і тавары са старажытнымі. Дзеці змогуць «адравацца» на шоу мыльных пузыроў і паўдзельнічаць у канцэртна-гульнявой праграме.

— Сумаваць дакладна ніхто не будзе, — запэўніла **начальніца аддзела ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Мсціслаўскага райвыканкома Наталля БІСКУП.** — Мы спецыяльна вырашылі пачаць свята ў пятніцу, каб людзі паспелі адчуць яго смак. Удзел у фэсце пацвердзілі прадстаўнікі больш чым 27 рыцарскіх клубаў Беларусі і Расіі, музычныя, танцавальныя калектывы, народныя майстры. Сёлета запланавана два штурмы сярэднявечнага замка, адзін з якіх бясплатны. Гэта будзе вельмі моцнае відовішча, бо рыцарам давядзецца пераадолець водную перашкоду. Падзеі адбудуцца паміж Замкавай і

Троіцкай горамаі, каля кагальнага калодзежа. Гэта старадаўняя крыніца, якая нядаўна адноўлена. Сёлета мы паспрабавалі зрабіць акцэнт больш на забаўляльных праграмах з гульнямі і танцамі, тэатральнымі прадстаўленнямі і забавамі. Упершыню адбудзецца шыкоўнае лазерна-піратэхнічнае шоу, убачыць якое можна будзе ў суботу таксама бясплатна.

Вельмі моцны духоўны складнік гэтага свята. Да нас прыбываюць мошчы Святой Маскоўскай Матроны, Прападобнай пакутніцы Вялікай княгіні Елісаветы Фёдаравы і інакіні Варвары. Яны будуць выстаўлены ў храме Тупічэўскай іконы Божай Маці (ці як завуць у народзе Слабадской царкве). І вельмі значнай падзеяй стане хросны ход ад гэтага храма да капліцы ў гонар заснавальніка горада — князя Расціслава Мсціславіча, якая пабудавана ля падножжа Замкавай гары.

Застаецца дадаць, што задавальненне пабываць на розных мерапрыемствах свята каштуе ад 5 да 40 тысяч рублёў. Адзін білет, які дасць магчымасць наведаць усё, што запланавана, аб'яднаецца ў 200 тысяч рублёў, прычым пятнічныя забаўляльныя пляцоўкі ў такім разе можна будзе наведаць бясплатна.

Нэлі ЗІГУЛЯ

■ Ведай нашых!

У ДЗЯСЯТЦЫ НАЙЛЕПШЫХ!

Паштовую марку «Слуцкія паясы» адзначылі на міжнародным конкурсе ў Аўстрыі.

Дызайн гэтай серыі, распрацаваны Аленай Мядзведзь, сапраўды арыгінальны. Прадукцыя надрукавана лістамі, якія складаюцца з пяці марак (кожная ў форме роўнабаковага трохвугольніка). Размяшчэнне незвычайнае — у выглядзе «тэт-беш», калі маркі знаходзяцца ў перавернутым стане адна да другой. Такі «паштовы пояс» не пакінуў журы міжнароднага конкурсу «Вялікі прыз выставы WIPA» абыякавым: беларускаму дызайну аддалі шостае месца. Усяго ў конкурсе ўдзельнічалі больш за 70 краін. Пераможца стала Іспанія з серыяй марак «Агіла Імперыял». У пяцёрку таксама ўвайшлі Венгрыя, Люксембург, Славакія і Ісландыя.

Беларуская пошта штогод прадстаўляе аичинныя маркі на гэтым конкурсе і ўжо не раз аказвалася ў дзясятцы найлепшых. У 2007 годзе блок «200 гадоў з дня нараджэння Напалеона Орды» заняў дзясятае месца, а ў 2011-м серыя «850-годдзе стварэння Крыжа Еўфрасіні Полацкай» стала сёмай.

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ

ТАМ, ДЗЕ СПЫНІЛІ «ТАЙФУН»

70 гадоў
1945-2015
Вялікай
Перамогі

Карэспандэнт «Звязды» прайшла па месцах баявой славы ўсёй краіны і даведлася, якім няпростым быў шлях абаронцаў Масквы

У памяць пра бесмяротны подзвіг салдат Чырвонай Арміі ў бітве за Маскву на яе ключавых участках узведзены манументы баявой славы. Акунцца ў тым падзеі, якія адбываліся на гэтай зямлі больш чым 70 гадоў таму, давялося ў рамках прэс-тура беларускіх і расійскіх журналістаў «Бітва за Маскву — подзвіг усёй краіны».

КОЛЬКІ БЫЛО

ГЕРОЯЎ-ПАНФІЛАЎЦАЎ?

«Вялікая Расія, а адступаць няма куды — ззаду Масква!» — гэтыя знакамітыя словы былі сказаны ў лістападзе 1941 года менавіта тут, непадалёк ад вёскі Дубасекава. Перад самым боем іх вымавіў палітрук 4-й роты 2-га батальёна 1075-га стралковага палка 316-й стралковай дывізіі 16-й арміі Заходняга фронту Васіль Клачкоў. Адзін з 28 герояў-панфілаўцаў.

Подзвіг дывізіі, якой камандаваў генерал-маёр Іван Панфілаў, стаў адным з найярчэйшых сімвалаў бітвы за Маскву, адным з самых вядомых подзвігаў, здзейсненых у гады Вялікай Айчыннай вайны. Аднак і сёння ён брацка пад сумненнем.

Лістападаўскі нумар 1941 года газеты «Красная звезда» пачынаўся з артыкула «Завяшчанне 28 загінулых герояў». Карэспандэнт Крывіцкі расказаў, як 28 чалавек на чале з палітруком Клачковым 16 лістапада 1941 года ў раёне раз'езду Дубасекава, што на Валакаламскай шашы, аказаліся адзін на адзін супраць паўсотні варажых танкаў. Панфілаўцы стаялі насмерць. Загінулі ўсе.

Тады яшчэ краіна не ведала, што пядэра (а па іншых звестках, чацвёрта нават шасцёра) з іх засталася жывымі. Адрозненне вайны Ваенная пракуратура СССР узбудзіла сакрэтную крымінальную справу па расследаванні бою пад Дубасекавам. Высветлілася, што некалькі панфілаўцаў, якім пасмяротна было прысвоена званне Героя Савецкага Саюза, не толькі жывыя, а і, па іх паказаннях, ні ў якім баі ўрукапашную супраць танкаў не ўдзельнічалі. Па іншай версіі, яны змагаліся наароўні са сваімі таварышамі, толькі пашчасціла гэтым панфілаўцам крыху больш: былі моцна паранены, некаторыя яшчэ трапілі ў палон. Аднак зорку Героя атрымалі ўсе.

Ржэўская бітва — бітва не за горад, як многія лічаць, а за вялікую тэрыторыю.

Страты на гэтым плацдарме супастаўняюцца са стратамі ў Сталінградскай бітве.

Высочайшае звання былі ўдастоены 28 найлепшых байцоў. Толькі мала хто ведае, што герояў-панфілаўцаў было значна больш. 4-я рота панфілаўскай дывізіі складалася са 130 чалавек! Прычым першым аб подзвігу каля ста воінаў напісаў той жа карэспандэнт Крывіцкі ў «Комсомольской правде». А вядомая публікацыя аб 28 героях выйшла ў «Красной звезде» пасля таго, як артыкул вычытаў Сталін, «паменшыўшы» роту да 28 чалавек. Так і нарадзілася легенда, у якую ўсе паверылі. Сам літработнік потым на допыце прызнаваўся, што подзвіг 28 панфілаўцаў — плод яго фантазіі. Ды і наўрад ці тры дзясяткі чалавек выстаялі б супраць 50 танкаў і жывой сілы ворага!

Вярнуць добрае імя незаслужана забытым вайскоўцам, якія не менш гераічна змагаліся з гітлераўцамі, спрабуюць у Музеі герояў-панфілаўцаў, які размяшчаецца за паўтара кіламетра ад раз'езду Дубасекава.

Музей прысвечаны баявому шляху 316-й стралковай дывізіі на валакаламскай зямлі, — расказвае экскурсавод Ларыса Музыкант. — Дывізія была створана 12 ліпеня 1941 года з жыхароў Кіргізіі і Казахстана. Гэта былі простае мірныя людзі: калгаснікі, будаўнікі, інтэлігенцыя. Кадровых вайскоўцаў — адзінкі. Узначалі дывізію генерал-маёр Іван Васільевіч Панфілаў.

Вернемся ў той страшны дзень, калі здзейснілі свой подзвіг панфі-

лаўцы. 16 лістапада 1941 года ў раёне Дубасекава стаіць 4-я рота 1075-га стралковага палка. Побач, ля вёскі Пяцеліна, — 6-я рота гэтага палка. Было вельмі холадна — звыш 25 градусаў марозу. Вечарам разгуляецца мяцеліца. Знаходзячыся ў акапах, байцы пачулі страшны гул — ляцела нямецкая авіяцыя бамбіць нашы занятыя пазіцыі. Уся гэтая мешаніна з агню, металу і зямлі працягвалася больш чым 40 хвілін. Калі авіяцыя знікла, яшчэ паўгадзіны нашы пазіцыі абстрэльвала артылерыя фашыстаў.

Мемарыяльны ансамбль з граніту «Подзвігу 28», узведзены на месцы бою герояў-панфілаўцаў.

На ўзбраенні 4-й роты былі чатыры процітанкавыя ружжы, бутэлькі з запальнай сумессю, два кулямёты «Максім», вінтоўкі-трохлінейкі і процітанкавыя гранаты, якіх катастрофічна не хапала. Пасля таго, як нашы пазіцыі перасталі абстрэльвацца, усё сціхла. Праз некалькі хвілін з боку вёскі Нялідава набліжаліся нямецкія аўтаматчыкі. Яны шлі плячом да пляча, нават не прыгінаючыся: думалі, што ўсе абаронцы Дубасекава загінулі. Калі да нашых пазіцый заставалася менш чым 100 метраў, савецкія салдаты пачалі касіць роўныя рады фашыстаў. Як толькі на полі бою палягло больш чым 80 гітлераўцаў, немцы вырашылі абысці нашы пазіцыі з фланга. І пайшлі з боку вёскі Пяцеліна, дзе стаяла 6-я рота пад камандаваннем малодшага палітрука Пятра Віхрава. Падраздзяленне, якое складалася са 120 чалавек, за гэты дзень знішчыла больш чым 200 фашыстаў і падбіла 5 танкаў. Загінулі ўсе. Апошнім заставаўся палітрук. І калі гітлераўцы яго акружылі, ён застрэліўся, каб не трапіць у палон да ворага. У ліку 28 герояў-панфілаўцаў ён таксама быў узнагароджаны зоркай Героя.

— Пасля таго, як вораг пачаў іх абыходзіць з фланга, палітрук Клачкоў агледзеў праз бінокль гарызонт і ўбачыў, што з боку пералеску на іх ідуць танкі ворага, — вяртае да 4-й роты экскурсавод. — Бой быў вельмі цяжкім. Савецкія салдаты знішчылі 14 фашысцкіх танкаў. Астатнія павярнулі назад. Не паспелі нашы байцы падлічыць свае страты, перавязаць раны, як убачылі, што з таго ж пералеску на іх ідуць яшчэ 30 фашысцкіх танкаў. Бой цягнуўся да самага змяркання. Было знішчана яшчэ 5 танкаў. Жывымі засталіся менш чым 20 чалавек. Так цаной свайго жыцця 4-я рота дала магчымасць нашым войскам падцягнуць рэзервы, заняць зручныя пазіцыі, годна сустрэць ворага. 28 байцоў, якія найбольш вызначыліся ў гэтым страшным баі, былі ўдастоены звання Героя Савецкага Саюза.

18 лістапада 1941 года за масавую мужнасць і гераізм 316-й стралковай дывізіі прысвойваюць найменне 8-й гвардзейскай. Загад аб перайменаванні ў штаб дывізіі, які знаходзіўся ў вёсцы Гусенева, прывозіць карэспандэнт газеты «Правда» Калашнікаў і фатаграфуе кіраўнікоў дывізіі. Літаральна праз дзве гадзіны ў вёску прарываюцца фашысцкія танкі. Адзін з разарваных снарадаў смяротна ра-

наўцаў. 16 лістапада 1941 года ў раёне Дубасекава стаіць 4-я рота 1075-га стралковага палка. Побач, ля вёскі Пяцеліна, — 6-я рота гэтага палка. Было вельмі холадна — звыш 25 градусаў марозу. Вечарам разгуляецца мяцеліца. Знаходзячыся ў акапах, байцы пачулі страшны гул — ляцела нямецкая авіяцыя бамбіць нашы занятыя пазіцыі. Уся гэтая мешаніна з агню, металу і зямлі працягвалася больш чым 40 хвілін. Калі авіяцыя знікла, яшчэ паўгадзіны нашы пазіцыі абстрэльвала артылерыя фашыстаў.

наўцаў. 16 лістапада 1941 года ў раёне Дубасекава стаіць 4-я рота 1075-га стралковага палка. Побач, ля вёскі Пяцеліна, — 6-я рота гэтага палка. Было вельмі холадна — звыш 25 градусаў марозу. Вечарам разгуляецца мяцеліца. Знаходзячыся ў акапах, байцы пачулі страшны гул — ляцела нямецкая авіяцыя бамбіць нашы занятыя пазіцыі. Уся гэтая мешаніна з агню, металу і зямлі працягвалася больш чым 40 хвілін. Калі авіяцыя знікла, яшчэ паўгадзіны нашы пазіцыі абстрэльвала артылерыя фашыстаў.

наўцаў. 16 лістапада 1941 года ў раёне Дубасекава стаіць 4-я рота 1075-га стралковага палка. Побач, ля вёскі Пяцеліна, — 6-я рота гэтага палка. Было вельмі холадна — звыш 25 градусаў марозу. Вечарам разгуляецца мяцеліца. Знаходзячыся ў акапах, байцы пачулі страшны гул — ляцела нямецкая авіяцыя бамбіць нашы занятыя пазіцыі. Уся гэтая мешаніна з агню, металу і зямлі працягвалася больш чым 40 хвілін. Калі авіяцыя знікла, яшчэ паўгадзіны нашы пазіцыі абстрэльвала артылерыя фашыстаў.

ГЕРОІ ВАЛАКАЛАМСКОЙ ЗЯМЛІ

Пад акупацыяй Валакаламск знаходзіўся нядоўга: усяго 50 дзён. Толькі як тут лютавалі фашысты! Імкнуліся выканаць загад Гітлера: паснедаць у Валакаламску — павячэраць у Маскве. Кожны другі дом горада быў разбураны. У адзін з уцалелых гітлераўцаў сагналі 145 палонных чырвонаармейцаў і спалілі іх жывымі на вачах у мясцовых жыхароў.

У гэты час ваенны савет 16-й арміі на чале з Канстанцінам Ракасоўскім стварае вайсковую часць № 6669, якая рыхтуе дыверсантаў. Адну з такіх дыверсійных груп у складзе 8 камсамольцаў адпраўляюць з разведвальнай місіяй у Валакаламск. Трапіўшы ў засаду, юнакі змагаліся да

самай раніцы. Іх доўга катавалі, але, нічога не дабіўшыся, расстралілі і павесілі на цэнтральнай плошчы горада. Калі 20 снежня 1941 года Валакаламск вызвалілі танкавыя экіпажы Катуюка, з імі быў дакументаліст, які зрабіў страшны фотаздымак, што захоўваецца і дагэтуль. Катуюкцы пакляліся адпомсціць за герояў. Сёння на месцы віселі стаяць мемарыяльны комплекс. Героі былі пасмяротна ўзнагароджаны.

У снежні 1941 года ў Падмаскоўі гіне камандзір узвода танкавага палка 1-й гвардзейскай танкавай брыгады Дзмітрый Лаўрыненка. Яго танкавы экіпаж падбіў 52 фашысцкія танкі. Гэты рэкорд больш ніхто не паўтарыў за ўсю вайну! Малодшы лейтэнант пасмяротна быў прадстаўлены да найвышэйшай узнагароды, але замест зоркі Героя далі ордэн Леніна.

На 114-м кіламетры Валакаламскай шашы можна ўбачыць незвычайны мемарыяльны комплекс. 11 стрэлаў, кінутыя ў неба, і падбітая нямецкая самаходка сімвалізуюць нашы войскі, на пяты якім наступае танкавая калона ворага. Каб затрымаць гітлераўцаў, ля вёскі Строчава засталіся 11 сапёраў-добраахвотнікаў і ўтрымлівалі фашысцкую калону на працягу пяці гадзін. Калі вораг даведаўся, што толькі некалькі чалавек іх настолькі затрымалі, склалі штаблямі целы герояў, праехалі па іх танкамі і кінулі ў затопленую штольню. Толькі ў красавіку 1942 года мясцовыя жыхары паднялі астанкі. Усіх вайскоўцаў пасмяротна ўзнагародзілі ордэнам Леніна.

Побач з панфілаўцамі і даватарцамі на валакаламскай зямлі змагаўся курсанцкі полк, створаны на базе вучылішча Вярхоўнага Савета РСФСР. Гэта полк крамлёўскіх курсантаў, які ў ноч з 5 на 6 кастрычніка 1941 года былі падняты па трывозе. Выступаючы перад імі на пляцы, начальнік вучылішча палкоўнік Младзенцаў сказаў: «Зараз няма часу прымаць экзамен. Экзамен будзем трымаць на полі бою з жорсткім ворагам». Іспыт курсанты здалі з годнасцю: 787 салдат і камандзіраў з палка загінулі. А хлапчукам было ўсяго па 20 гадоў...

Нямецкія танкі «Тыгр» былі магутнай зброяй, але пад Масквой іх здолелі спыніць савецкія салдаты.

«Я УБИТ ПОДО РЖЕВОМ...»

Паўстагоддзя маўчання — так называюць адносіны афіцыйнай гістарыяграфіі да падзей, якія ў гады вайны адбыліся ў раёне Ржэва. На працягу пяці дзесяцігоддзяў ваенныя гісторыкі расказвалі пра баі мясцовага значэння каля сцен Ржэва. І толькі літаратары змаглі ацаніць маштабы падзей, якія разгарнуліся на Ржэўска-Вяземскім выступе.

У 1942—1943 гадах тут адбыліся чатыры наступальныя аперацыі Чырвонай Арміі па знішчэнні групы армій «Цэнтр»: Ржэўска-Вяземская 1942 года, Ржэўска-Сычоўская летняя 1942 года, Ржэўска-Сычоўская зімняя 1942 года (яе яшчэ называюць аперацыя «Марс») і Ржэўска-Вяземская 1943 года. Сукупнасць усіх гэтых аперацый мясцовыя гісторыкі і краязнаўцы называюць Ржэўскай бітвай.

— Афіцыйная гісторыя з намі не згодна, — расказвае аўтар экспазіцыі Ржэўскага краязнаўчага музея, галоўны навуковы супрацоўнік Цвярскога дзяржаўнага аб'яднанага музея Святагана Герасімава. — Па меркаванні афіцыйных гісторыкаў, на маскоўскім кірунку была толькі адна бітва — Маскоўская. А такога паняцця, як Ржэўская бітва, у расійскай гістарыяграфіі не існуе. Асабліва экзпазіцыі музея ў тым, што ў яе аснове ляжыць не агульнапрыняты пункт гледжання. Мы расказваем аб Ржэўскай бітве, бо сукупнасць паслядоўных, адначасовых аперацый, разгорнутых на важным участку фронту, з удзелам буйных груповак войск, называецца бітвай. Мы лічым, што ўсе гэтыя чатыры аперацыі склалі Ржэўскую бітву. І ў нашай версіі шмат прыхільнікаў.

Высветлілася, што некалькі панфілаўцаў, якім пасмяротна было прысвоена званне Героя Савецкага Саюза, не толькі жывыя, а і, па іх паказаннях, ні ў якім баі ўрукапашную супраць танкаў не ўдзельнічалі.

Усе чатыры наступальныя аперацыі лічацца незавяршанымі. А калі незавяршанымі — значыць неспаспяховыя. Справа ў тым, што гэты выступ немцы пакінулі самі: пасля праўгрышу ў Сталінградзе ім не хапала рэзерву на іншых участках фронту, у прыватнасці на курскім кірунку.

Ржэўская бітва — бітва не за горад, як многія лічаць, а за вялікую тэрыторыю. Страты на гэтым плацдарме супастаўняюцца са стратамі ў Сталінградскай бітве. Колькасць забітых, параненых, узятых у палон і зніклых без звестак складае каля 2 мільёнаў чалавек. Агульныя страты ў Сталінградскай бітве — 1 мільён 129 тысяч 619 чалавек. Невыпадкова Ржэў называюць цвярскім Сталінградам.

Вайна практычна спустошыла Ржэўскі раён. Больш чым 100 вёсак падзялілі лёс Хатыні, немцы знішчылі ўсе прадпрыемствы. Аб трагічнай старонцы гісторыі гэтай мясцовасці расказваюць больш чым 40 мемарыялаў і брацкіх пахаванняў. З нямецкімі захопнікамі змагаліся амаль 24 тысячы жыхароў горада і раёна. Больш чым 8 тысяч з іх не вярнуліся з фронту. 14 — удастоены звання Героя Савецкага Саюза.

У Ржэўскім краязнаўчым музеі працягваюць збіраць матэрыялы па гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, зьязаня з іх рэгіёнам. Для выстаўкі пра акружэнне 29-й арміі ў студзені-лютым 1942 года супрацоўнікі збіраюць фотаздымкі камандзіраў тых дывізіяў, якія былі ў акружэнні. Фатаграфіі камандзіра 369-й стралковай дывізіі Гаўрыіла Іванавіча Фісенкі, які пры выхадзе з акружэння знік без звестак, адшукаць так і не атрымалася. Вядома, што ў 1954 годзе палкоўнік жыў у Полацку. Калі тхосьці ведае хоць што-небудзь пра гэтага чалавека, калі ласка, звярніцеся ў рэдакцыю. Такім чынам мы дапаможам ржэўскім краязнаўцам зрабіць паўнаартасную экспазіцыю.

Вераніка КАНЮТА,
Мінск — Масква — Валакаламск — Ржэў — Масква — Мінск.
Фота аўтара.

■ Псіхалогія для ўсіх

ЯК ПЕРАЖЫЦЬ СТРАТУ?

— Так, размова ідзе пра вельмі непрыемнае перажыванне, аднак працэс гэта абсалютна натуральны, ён дапамагае чалавеку аднавіцца, запоўніць тую пустэчу, якая ўтварылася, — расказвае ўрач-псіхатэрапеўт Мінскага гарадскога клінічнага псіхіятрычнага дыспансера Святлана ШАСЦІТКА. — Гэта важны і неабходны працэс вяртання ў жыццё, у якім больш няма тых, каго мы страцілі. Тут не варта саромецца сваіх пачуццяў, імкнуцца як мага хутчэй забыць — трэба дазволіць аднаўленчому працэсу выканаць сваю работу.

Розныя людзі падобна апісваюць сваё гора. Ёсць тут і перажыванне моцных пакут (напружанне і псіхалагічны боль), і фізічныя сімптомы (спазм у горле, пачашчанае дыханне, пачуццё пустэчы ў вобласці жывата, адсутнасць апетыту, страта сіл). Такі стан узнікае часцей, калі нам спачуваюць або нагадваюць аб страчаным. Гора з'яўляецца непрыемным, цяжкім перажываннем, таму абсалютна натуральна хочацца пазбавіцца яго праяў. Так што чалавек можа адмаўляцца ад любых сустрэч, пазбягаць любых нагадванняў аб страце, прасіць, каб наогул яго пакінулі ў спакоі. Некаторыя могуць нават праяўляць варожасць, груба абрываючы пытанні. Некаму можа здавацца, што ён з'язджае з глузду: чуе голас памерлага, адчувае яго прысутнасць у кватэры. Многіх ахоплівае пачуццё віны — з'яўляецца жаданне адшукаць у мінулым доказы таго, што ты чагосьці не зрабіў для таго, каго страціў, узнікаюць абвінавачванні ў няўважлівасці, перабольшваецца значэнне самых дробных памылак. Нараджаюцца раздражненне і злосць да астатніх блізкіх.

Першае, што трэба зрабіць у перажыванні гора — змірыцца з неабходнасцю перажывання гэтага пачуцця, бо толькі тады можна паступова змірыцца і з болей страты.

Як працуе наша гора? Аказваецца, у тры этапы.

Кожны з нас рана ці позна сутыкаецца са стратай. Аддаляюцца ад нас дарослыя дзеці; здараецца развод і дом пакідае той, да каго мы прывыклі; гіне любімы хатні гадаванец; сыходзіць з жыцця нехта з блізкіх... Любая з гэтых падзей можа справакаваць у нашай душы адно з самых моцных непрыемных перажыванняў — пачуццё гора. Здаецца няправільным, што смерць сабакі можна паставіць побач са стратай блзкага сваяка, аднак даўно даказана, што працэс гаравання мае свае законы, аднолькавыя для любых страт.

Першы. Спачатку ўзнікае стан шоку, факт страты адмаўляецца, мы не гатовыя паверыць у рэальнасць таго, што адбываецца, знаходзімся ў здранцвенні. Адмаўленне страты — гэта спроба "вярнуць" сваю страту, працягваюць жыць так, нібы нічога не змянілася. Знікае апетыт, парушаецца сон, адчуваецца слабасць, запаволенасць рэакцый, знікае сексуальнае жаданне. Навакольным мы можам здавацца спакойнымі і ўраўнаважанымі, не праяўляць моцных эмоцый, выглядаць нават аб'якавымі. Аднак усяроддзі будзе адбывацца магутны эмацыянальны працэс. Шок як ахоўная рэакцыя дапамагае стрымліваць гэтыя перажыванні, але яны могуць і вырывацца ў выглядзе імпульсіўных учынкаў (гэта можа быць, напрыклад, прычыненне сабе шкоды).

Што рабіць нашым блізкім? Неабавязкова размаўляць з тым, хто перажывае страту. Значна больш эфектыўна часцей дакранацца, каб выклікаць нейкую эма-

цыянальную рэакцыю, якая выцягне з шоку.

Другі. Мы паступова вяртаемся да рэальнасці, усведамляем незваротнасць страты. У памяці фарміруецца вобраз памерлага, наладжваюцца новыя сувязі і стасункі з мінулым. У нас могуць узмацніцца пэўныя фізічныя сімптомы — так, некаторыя людзі пачынаюць паўтараць рухі, міміку памерлага. Мы можам стаць раздражнёнымі, нецярплівымі, прыгнечанымі. На фоне зніжэння імунітэту могуць узнікаць праблемы з саматычным здароўем. Цяжка становіцца пераносіць падзеі, звязаныя з тым, каго больш няма побач (святы, дні народзінаў).

Што рабіць нашым блізкім? З разуменнем і цярылівацю ставіцца да рэзкіх перападаў настрою, дараваць агрэсіўныя выпадкі і на нейкі час даваць чалавеку пабыць сам-насам з сабой. Не сучіцца падчас плачу, а дазваляць "выліцца" эмоцыям, выгаварыцца, нават калі будзе паўтарацца адно

і тое ж. Не дазваляць перагружацца паўсядзённым клопамі. Пры парушэнні сну рэкамендаваць візіт да ўрача, які прызначыць неабходны заспакаяльны або снатворны прэпарат.

Трэці. Паступова пачынаецца працэс аднаўлення. Прымаецца факт страты. Чым больш негатыўных эмоцый перапрацоўваецца, тым больш фарміруецца светлых успамінаў аб тым, хто сышоў. Аднаўляюцца пакрысе сон і апетыт, можна вярнуцца да працы. Усё яшчэ нельга выключаць магчымасці вяртання смутку, асабліва ў нейкія дні, звязаныя з пэўнымі падзеямі. Стадыя аднаўлення самая працяглая і сімвалічная заканчваецца ўгодкамі страты. Можна сказаць, што прыкладна праз год вяртаецца сэнс жыцця, успаміны не суправаджаюцца пакутнымі перажываннямі, застаецца толькі пачуццё смутку.

Што рабіць нашым блізкім? Падтрымліваць таго, хто гаруе, у ягоных планах на будучыню.

Бывае так, што не атрымліваецца "своечасова" перажыць сваё гора. Можа быць, давлялася ў гэты час вырашаць важныя праблемы або неабходна было падтрымаць іншых. Перажыванні адкладваюцца, і такая адтэрміноўка можа цягнуцца гадамі, і толькі з нейкай новай стратай удаецца пачаць перажываць і за тых, каго давлялася страціць раней.

З цяжкімі перажываннямі не заўсёды можна справіцца самастойна. Ёсць рызыка затрымацца на этапе вострага гора. Сімптомы тады становяцца больш выяўленымі і працягла захоўваюцца. Пры моцным псіхічным і фізічным знясіленні можа развіцца цяжкая дэпрэсія, псіхасаматычныя захворванні (гастрит, каліт, астма, рэўматоідны артрыт і г.д.), магчыма нават з'яўленне сімптомаў, ад якіх пакутаваў у апошні час аб'ект страты. У такіх выпадках вельмі важна своечасова звярнуцца да псіхатэрапеўта або псіхолога, які ацэніць ступень парушэнняў і дапаможа пераадолець крызісны стан.

Святлана БАРЫСЕНКА

■ Інфарм-укол

НУ КАМУ ВЫ ВЕРЫЦЕ

Ці варта верыць у тое, што ў экстрасэнсаў і лекараў ёсць асабліва здольнасці?

Пытанне веры інтымнае, кожны вырашае для сябе сам, у што яму верыць, піша адна з замежных газет.

Журналіст гэтага выдання, у прыватнасці, прыгадвае, што фонд Джэймса Рэндзі ўжо шмат гадоў шукае сапраўднага экстрасэнса, гатовага паказаць свае здольнасці не перад тэлекамерамі і даверлівымі абыякавымі, а перад скептыкамі-вучонымі, якія ўмеюць правільна паставіць эксперыменты. Шукае з пэўнай мэтай: уручыць 1 млн долараў у тым выпадку, калі наяўнасць экстрасэнсорных здольнасцяў будзе пацверджана. Пакуль безвынікова, хоць забраць мільён спрабавалі ўжо многія.

А што, дарэчы, адбылося з вядомымі савецкімі «экстрасэнсамі»? Прадка-зальніца Ванга памерла яшчэ ў 1996-м, маг Юрый Лонга — у 2006-м, лекарка Джуна Давіташвілі — у 2015-м... Дарэчы, Джуна многае ў сваёй біяграфіі, мякка кажучы, перабольшвала. Але каму забароніш выдумку? Любы з нас можа фантазіраваць на тэму ўласнай велічы, аднак лепей скіроўваць гэта на дапамогу самому сабе. Адчулі сілу дапамогаць — дапамажыце сабе, калі ласка! Ну, а калі нехта заяўляе, што пазбавіць усіх хвароб усё чалавецтва, уваскрэсіць мёртвых, а жывым падорыць бессмяротнасць... Мы ж дарослыя людзі і здольныя адрозніць праўду ад чыстай вады шарлатанства.

Псіхатэрапеўт Анатоль Кашпіроўскі, як памятаем, нягледзячы на рэзкі ўзлёт і славу, хутка знік з тэлеэкранаў. Дзякуй за гэта тагачаснаму міністэрству аховы здароўя, якое ў 1993 годзе спыніла прысутнасць экстрасэнсаў «у тэлевізары». Цікава, што і сёння 75-гадовы Кашпіроўскі працягвае гастраліаваць па Расіі і краінах СНД (наведваў ён і Беларусь), праўда, да шырокіх мас яго не дапускаюць. Падобная дзейнасць лічыцца незаконнай.

Алан Чумак прыйшоў у лекарства праз журналістыку. Няцяжка здагадацца, якую тэму ён даследаваў, а таму праз нейкі час і сам «штосьці такое адчуў». Так пачаў «зараджаць» ваду. Сёння Алану Чумаку 80 гадоў, але часам яго так і цягне зрабіць нейкія прагнозы-прадказанні.

Рыгор Грабавы не проста праводзіў сеансы лячэння, але нават заключаў дагаворы з юрыдычнымі асобамі і абяцаў праводзіць «ментальную» дыягностыку абсталывання (за грошы, вядома). Аднак, праўда, яго асудзілі за махлярства. Высветлілася, што грамадзянін Грабавы ўводзіў людзей у стан трансу і вымантаваў у іх грошы. Гэты чалавек яшчэ ўпэўніваў, што можа ажыцьці мёртвых, вылечыць СНІД, рак, ну і г.д. У 2010-м ён быў умоўна-датэрмінова вызвалены, аднак публічна гучных заяў ужо не рабіў. Жоўтая прэса пісала пра збойства Грабавога, аднак афіцыйна аб гэтым не паведамлялася.

Святлана БАРЫСЕНКА.

РУП «Институт недвижимости и оценки»

► ОЦЕНКА ИМУЩЕСТВА (недвижимость, транспорт, оборудование, бизнес, интеллектуальная собственность)
► ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕДЕНИЕ АУКЦИОНОВ

РУП «Институт недвижимости и оценки» извещает о проведении повторного открытого аукциона со снижением цены по продаже имущества, принадлежащего РУП «Белтелеком» на праве хозяйственного ведения

Лот №1	Терминал WLL T-100F (с факсом), 66 штук	г. Гомель, пр-т Ленина, 1	Начальная цена с НДС, руб.	Задаток с НДС, руб.	Шаг аукциона
			29 314 560	1 465 728	5
Лот №2	Терминал - WLL T-100 (без факса), 670 штук	г. Гомель, пр-т Ленина, 1	Начальная цена с НДС, руб.	Задаток с НДС, руб.	Шаг аукциона
			137 855 040	6 892 752	5
Лот №3	WLL-терминал (без факса) T-100, 4 120 штук	г. Минск, ул. Стебенева, 10	Начальная цена с НДС, руб.	Задаток с НДС, руб.	Шаг аукциона
			725 009 280	36 250 464	5
Лот №4	WLL-терминал (без факса) T-100, 1 350 штук	г. Минск, ул. Стебенева, 10	Начальная цена с НДС, руб.	Задаток с НДС, руб.	Шаг аукциона
			255 838 080	12 791 904	5
Лот №5	Терминал - WLL T-100 (без факса), 1 110 штук	г. Могилев, ул. Ленинская, 12	Начальная цена с НДС, руб.	Задаток с НДС, руб.	Шаг аукциона
			210 355 200	10 517 760	5
Лот №6	WLL-терминал T-100F (с факсом), 40 штук	г. Могилев, ул. Ленинская, 12	Начальная цена с НДС, руб.	Задаток с НДС, руб.	Шаг аукциона
			16 638 720	831 936	5
Лот №7	Терминал фиксированный беспроводной связи стандарта IMT MC-450 ETS-1000, 2 штук	г. Могилев, ул. Ленинская, 12	Начальная цена с НДС, руб.	Задаток с НДС, руб.	Шаг аукциона
			506 880	25 344	5
Лот №8	Терминал - WLL T-100 (без факса), 25 штук	г. Минск, ул. Захарова, 57	Начальная цена с НДС, руб.	Задаток с НДС, руб.	Шаг аукциона
			6 768 000	338 400	5
Лот №9	Терминал - WLL T-100 (без факса), 8 штук	г. Минск, ул. Захарова, 57	Начальная цена с НДС, руб.	Задаток с НДС, руб.	Шаг аукциона
			2 028 480	101 424	5

Победитель аукциона либо в случае, если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести Объект (Объекты) по начальной цене, увеличенной на 5% (пять процентов) – Претендент на покупку, должен заключить с Продавцом договор купли-продажи Объекта (Объектов) в течение 10 (десяти) банковских дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан оплатить всю стоимость приобретенного на аукционе Объекта (Объектов) в течение 5 (пяти) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи Объекта (Объектов) за вычетом внесенной им суммы задатка (задатков).

Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан

возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона на основании счета-фактуры в течение 3 (трех) банковских дней с момента подписания протокола о результатах аукциона. Информация о затратах доводится до сведения участников до начала проведения аукциона по каждому Объекту, выставляемому на аукцион.

На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь для Победителя аукциона.

Размер штрафа, уплачиваемый участником аукциона и (или) его Победителем (Претендентом на покупку) в случаях, предусмотренных Положением о порядке организации и проведения аукционов (конкурсов) по продаже отдельных объектов, находящихся в государственной

собственности, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.07.2013 №609 (далее – Положение) и соглашением о правах и обязанностях сторон в процессе организации и проведения аукциона, составляет 10 000 000 рублей.

Аукцион состоится 27.07.2015 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 6. Шаг аукциона – 5%. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 24.07.2015 до 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 2.

Первое полное извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Республика» от 27.03.2015.

С полным текстом извещения можно ознакомиться на сайте Организатора аукциона www.ino.by.

■ Гісторыя

КІМ BYЛІ РЫМСКІЯ ГЛАДЫЯТАРЫ?

або Міфы аб крывавым старажытным відовішчы

Старажытныя рымляне праславіліся дзякуючы шматлікім рэчам: інжынерным цудам, будаўніцтву дарожных сетак, а таксама ўсталяванню рымскага права на тэрыторыі імперыі. А яшчэ яны валодалі ваяўнічымі нормамі, якія дазволілі ім стварыць вялікую Рымскую імперыю. Прага насіла панавала не толькі ў палітыцы Рымскай імперыі, але і ў самым яе знакамітым відовішчы — гладыятарскіх баях. Аднак сучаснае ўяўленне аб гладыятарах сфарміравана фільмамі, галівудскімі і не толькі, для якіх характэрна вялікая доля кінематаграфічнай фантазіі. Прышоў час развязаць памылкі, што нарадзіліся ад прагляду гістарычных кінастужак.

НЯВОЛЬНІКІ, АЛЕ НЕ ТОЛЬКІ

Спытай любога, хто такія гладыятары, і, верагодна, пачуеш, што гэта нявольнікі, якія змагаліся паміж сабой на арэне для пацехі рымлян, што прагнулі крывавага відовішча. Між тым, першапачаткова згадкі гладыятарскіх баёў звязаны з пахавальным звычаем шляхетных этрускіх прадаўцоў. У этрускім грамадстве яны былі задуманы як частка пахавальных рытуалаў шанавання памерлых. Такім чынам, першапачаткова гладыятарскія баі мелі сакральнае значэнне. З цягам стагоддзяў, аднак, падобныя «пахавальныя гульні» ператвараліся ў разнавіднасць забавы, а самыя першыя рымскія гладыятарскія баі, па некаторых звестках, адбыліся ў 264 годзе да нашай эры.

Былі выпадкі, калі свабодныя мужчыны па сваім жаданні становіліся гладыятарамі (аўктараты). Нягледзячы на цяжкае і рызыкаўнае жыццё, яны былі «суперзоркамі» свайго часу. Такія перавагі бітваў на арэне, як вядомасць, слава і багацце, лічыліся важкай прычынай, каб некаторыя людзі ішлі ў гладыятары добраахвотна. Акрамя таго, дакладна вядома, што ўдзел у гладыятарскіх паядынках асабіста прымалі некаторыя рымскія імператары, самым вядомым з іх стаў імператар Комад, які быў праваобразам аднайменнага кіраўніка са знакамітай драмы Рыдлі Скота «Гладыятар». Аднак да падобных выхадак імператараў некаторыя ставіліся з пагардай, бо ўдзельнікі гладыятарскіх гульняў павінны былі належаць да найніжэйшых сацыяльных класаў.

МІФ ПРА ПАЛЕЦ

Адна з галоўных памылак ва ўяўленні пра гладыятараў звязана з жэстам рымскага імператара, які вырашаў зыход бітвы. Лічыцца, што вялікім пальцам уверх кіраўнік дарыў пераможанаму байцу жыццё, тады як палец, накіраваны ўніз, — азначаў смерць. Гэты міф трывала ўвайшоў у свядомасць людзей з лёгкай рукі французскага мастака Жана-Леона Жэрома, які напісаў больш за 140 гадоў таму карціну «Pollice Verso». У

Кадр з «Гладыятара» Рыдлі Скота, у ролі Комады — Хаакін Фенікс.

рэальнасці гэты звычай рэгуляваўся зусім іншым жэстам. Шэраг гісторыкаў сцвярджае, што адкрытая плоская далонь казала аб літасці, закрытая — пра забойства. Зрэшты, ёсць і іншае меркаванне, згодна з якім кулак

азначаў меч, схаваны ў ножны, гэта значыць літасць. Вядома, з кінематаграфічных пазіцый больш эфектна глядзіцца жэстыкуляцыя пальцам, чым далонню. Аднак з арэны прасцей разгледзець менавіта далонь імператара — адкрытая яна ці не.

УЛЮБЁНЦЫ ПУБЛІКІ

Гладыятараў старанна падбіралі ў пары з улікам сямі наяўных катэгорый, прымаючы пад увагу здольнасць да нападения ці да абароны. Дарэчы, слова gladiator на лацінскай мове азначае «мечаносец». Усё гэта зніжала верагоднасць лёгкай і жорсткай перамогі. Нягледзячы на нявольніцкае становішча, наяўныя правілы (перш за ўсё напісаны) шкадавалі гладыятараў, таму біліся яны не часцей двух-трох раз на год. Гладыятары ўяўлялі для сваіх уладальнікаў асабліваю каштоўнасць. Чым больш перамог атрымліваў гладыятар, тым больш каштоўным ён з'яўляўся для свайго ўладальніка. Пры-

Сутычка двух венатараў (гладыятары, якія ўдзельнічалі ў паказальным паяванні на жывёл дзеля забавы публікі) з тыграм. Падлогавае мазаіка ў Вялікім палацы Канстанцінопаля (Стамбул), V стагоддзе.

чым звычай гладыятарскіх школ прадугледжвалі дараванне свабоды, праўда, праз не менш за пяць-шэсць паспяхоўных баёў на арэне. Паводле слоў старажытнарымскага пісьменніка Гая Светонія Транквіла, сам імператар Нерон узнагародзіў гладыятара Спікула землямі і маёнткамі — падарунак, на тыя часы годны для генерала, які вярнуўся трыумфатарам з поля бітвы.

Аб шырокай папулярнасці гладыятараў-пераможцаў можна судзіць па малюнках і надпісах, якія захаваліся да нашых дзён, на сценах у Рыме і іншых гарадах, дзе таксама праводзіліся падобныя мерапрыемствы. На некаторых малюнках, напрыклад, адлюстравана колькасць перамог, што атрымліваў кожны гладыятар: Петроній Акціанус — 35, Поўнач — 55 і г. д. А іншыя надпісы даказваюць, што гладыятары карысталіся вялікай папулярнасцю сярод жанчын, не выключана, што і шляхетных, тут кіно не хлусіць.

НЕ ТОЛЬКІ МУЖЧЫНЫ

Жанчыны таксама былі гладыятарамі і называліся gladiatrices — гладыятаршамі ў адзіночным ліку. Маюцца дакументы, у якіх распавядаецца пра паядынку жанчын падчас кіравання Нерона (37 — 68 г. н.э.). Зрэшты, гісторыкі ўпэўнены, што баі паміж прадстаўніцамі прыгожага полу былі і раней. Гэты звычай рашуча асуджаў Дэцым Юній Ювенал у сатыры. Паэт лічыў, што такім чынам патрыцыі шукалі востры адчуванні і задавальнялі свае нізкія пачуцці. Каля 200 года н.э. імператар Северус забараніў жанчынам удзельнічаць у гладыятарскіх баях, але гэтая забарона часта ігнаравалася.

МІФ АБ ЖОРСТКАСЦІ

Лекары Клаус Гроссміт і Фабіян Канц даследавалі 1800-гадовага могілкі гладыятараў у Эфесе (Турцыя). Яны выявілі, што іх шкілеты адлюстравваюць тыповыя малючкі траўм, па якіх можна вызначыць катэгорыю байцоў. Што характэрна, раны, не сумяшчальныя з жыццём, сустракаліся вельмі рэдка. І на самай справе, гладыятарскія баі ў большай ступені нагадвалі спаборніцтвы, за якімі сачылі судзі, чым грандыёзныя крывавае пабоішчы, якія так любяць паказваць у кіно. Тлумачыцца гэта тым, што прыгожыя і відовішчыя баі маглі паказаць сапраўдны прафесійныя пары, якія каштавалі занадта вялікіх грошай, каб дазволіць кожны раз паміраць як мінімум аднаму з байцоў.

Гроссміт і Канц выявілі, што ў многіх выпадках шкілеты гладыятараў з патэнцыйна смяротнымі раненнямі мелі яшчэ і аднолькавыя траўмы чэрапа, верагодна зробленыя молатам. Ва ўсякім выпадку, тое падказвае характар пашкоджання гладыятарскіх шлемаў. На падставе гэтага даследчыкі выказалі здагадку пра тое, што ў складзе гладыятарскіх школ быў чалавек, які дабіваў цяжкапараненых байцоў, каб не «наносіць душэўных ран пераможцам» і не азмрочваць святкаванне перамогі гледчам. Найхутчэй за ўсё, гэта рабілі не на арэне і толькі пасля канчатковага дыягназу лекараў. Такім чынам параненага пазбаўлялі ад агоніі.

БЯСПРАЎЕ ПЕРАМОЖАНЫХ?

Большасць людзей упэўнена, што гладыятарскія баі абавязкова заканчваліся смерцю. Між тым, калі гладыятар наносіў удары ў запале барацьбы па сваім бездапаможным саперніку раней, чым імператар даў «загад на пакаранне смерцю», ён аддаваўся суду. Па наяўных правілах, толькі імператар меў права мілаваць або караць. Дарэчы, «палец уніз» усё ж такі быў, праўда, як канстатацыя смерці.

У гладыятара быў свой кодэкс гонару: ён біўся да апошняга і аддаваў перавагу смерці, а не ўцёкам. Спалохацца праціўніка, бегчы ад яго — значыць пакрыць сябе нязмыўнай ганьбай. Уменне гладыятараў з годнасцю прыняць смерць лічылася паказчыкам адвагі і мужнасці, якімі павінен валодаць сапраўдны рымлянін. «Памерці як гладыятар» — найлепшая ўдары на арэне, ды і раны ў гладыятараў гаіліся хутчэй.

■ Дайджэст

ДОБРАЕ МЕСЦА ДЛЯ ПРЫВАТНАГА... КАСМАДРОМА

У Новай Зеландыі плануюць пабудаваць першы ў свеце прыватны касмадром для запуску камерцыйных спадарожнікаў. Кампанія Rocket Lab, якая распрацавала першы 3D-надрукаваны батарэйны ракетны рухавік, абвясціла аб планах будаўніцтва недалёка ад горада Крайстчэрч новай стартавай пляцоўкі. Яе збіраюцца пабудаваць да канца гэтага года.

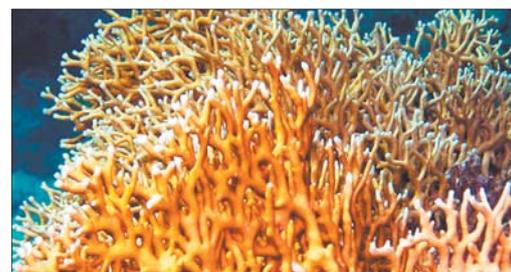

Тутэйшыя месцы нярэдка выкарыстоўваюцца для касмічных запускаў і ў свой час не раз выкарыстоўваліся аэракасімічным агенствам NASA. На думку Rocket Lab, будаўніцтва пастаяннай пляцоўкі дазволіць павялічыць колькасць запускаў спадарожнікаў і пры гэтым знізіць іх канчатковы кошт. «Наўянасць прыватнага касмадрома дазваляе не толькі істотна знізіць фінансавыя выдаткі на запускі, але і, як следства, адкрывае дзверы для большай колькасці ахвотных заняцца касмічнымі праектамі», — кажа выканаўчы дырэктар Rocket Lab Пітэр Бек. Кампанія плануе, што з яе касмадрома штогод будуць ажыццяўляцца 100 запускаў пры сярэднім кошце 5 мільёнаў долараў за кожны.

Першапачаткова Rocket Lab была заснавана ў Новай Зеландыі, але выбар месца будаўніцтва новага касмадрома зусім не звязаны з пытаннямі нацыянальнага гонару і здымкамі эпічнай трылогіі «Уладар кольцаў». Уся справа ў размяшчэнні. Новая Зеландыя з'яўляецца адным з найбольш зручных месцаў для правядзення касмічных запускаў і вываду касмічных апаратаў на сонечна-сінхронныя арбіты. Акрамя таго, краіна можа пахваліцца адсутнасцю шчыльнага паветранага і марскога трафіку, таму кампаніі не даведзецца моцна турбавацца з нагоды дамоўленасці з мясцовымі ўладамі. Калі ўсё пойдзе па плане, то пачатак эксплуатацыі новай стартавай пляцоўкі можа пачацца ўжо ў канцы гэтага года.

НАВУКОЎЦЫ ЗНАЙШЛІ СТАРАЖЫТНЫ КАРАЛ

Навукоўцы Нацыянальнага ўпраўлення акіянічных і атмасферных даследаванняў (NOAA) знайшлі ў Ціхім акіяне новы від чорных караляў, які смела можна прызнаць рэкардсменам па працягласці жыцця сярод усіх вядомых навуцы сёння марскіх жывёл. Гэты карал здольны пражыць больш за 4000 гадоў, што робіць яго свайго кшталту вампірам сярод астатніх чорных караляў.

Карал атрымаў назву Leiopathes Annosa, а жыве ён на глыбіні ад 300 да 500 метраў у раёне Гавайскіх астравоў. Вонкава карал падобны на невялікае карычнева-залацістае дрэўца. Навукоўцы дасталі яго частку і вызначылі ўзрост пры дапамозе радыевугляроднага метаду. Якое ж было іх здзіўленне, калі яны высветлілі, што экзэмпляру ўжо больш за чатыры тысячы гадоў!

«Мы так мала ведаем пра істот, якія насяляюць моры і акіяны. У большасці выпадкаў нават не здагадваемся, з чым можам сутыкнуцца, спусціўшыся на вялікую глыбіню», — распавёў журналістам выдання Zootaxa супрацоўнік NOAA Дэнніэл Вагнер.

Што самае цікавае ва ўсёй гэтай гісторыі, карал быў вядомы навукоўцам яшчэ з XVIII стагоддзя, але яго памылкова прылічвалі да іншага вядомага і нічым не выбітнага чорнага караля. Толькі ў нашы дні навукоўцам удалося адкрыць для сябе дзіўныя ўласцівасці гэтага марскога арганізма і, нарэшце, аднесці яго да зусім новага віду. Дарэчы, слова Annosa на латыні азначае «доўгажыхар», што найлепшым чынам характарызуе адкрыты карал.

ДА ПАБАЧЭННЯ, «СЛАВЯНСКІ БАЗАР»!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

У 22.00 на сцэну Летняга амфітэатра выйшлі тыя, хто рабіў 24-ы «Славянскі базар», выступаючы з сольнымі канцэртамі, удзельнічаючы ў зборных праграмах і праектах, у тым ліку ўладальніца Гран-пры XIII Міжнароднага дзіцячага музычнага конкурсу «Віцебск-2015» Луіза Нуркуатава з Казахстана (другую прэмію, дарэчы, журы падзяліла паміж нашай юнай зямлячкай Стафаніяй Сакаловай і Лізі з Грузіі). Што ж тычыцца галоўнай інтрыгі фестывалю, хто ж атрымаў «Гран-пры» XXIV Міжнароднага конкурсу выканаўцаў эстраднай песні «Віцебск-2015», то імя пераможцы члены журы трымалі ў сакрэце да апошняга...

Сем дзён фестывальных мерапрыемстваў праляцелі, як адно імгненне. Пачынаючы з 7 ліпеня канцэртныя пляцоўкі Віцебска радавалі гараджан і гасцей яркімі падзеямі і зорнымі імёнамі. І хоць закрыццё форуму мастацтваў ужо адбылося, па добрай «базарнай» традыцыі наперадзе яшчэ два дні дадатковых мерапрыемстваў. У прыватнасці, апошнім заўтра ў Летнім амфітэатры выступіць папулярны гурт «Бі-2».

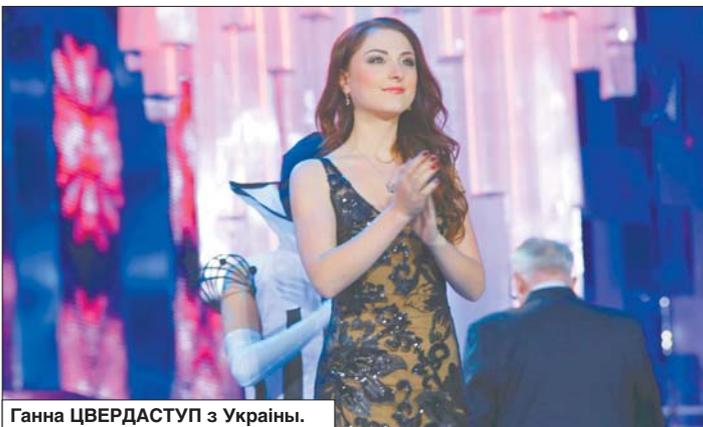
Як падкрэсліваюць у дырэкцыі фестывалю, падрыхтоўка да чарговай «Славянкі» распачынаецца ўжо цяпер. У наступным годзе пройдзе юбілейны, 25-ы па ліку, «ба-

зар». Безумоўна, арганізатары зробіць усё магчымае, каб ён стаў вельмі яскравым.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.
pukshanski@viazda.by
Фота Віктара НІКАЛАЕВА.

Асноўны прэтэндэнт на Гран-пры конкурсу — Дымаш КУДАЙБЕРГЕН з Казахстана.

Ганна ЦВЕРДАСТУП з Украіны.

Мікалай МАНОЛАЎ з Балгарыі.

ХУСТКІ СА СТРАЗАМІ ДЫ ГІТАРЫ... З ЦЫГАРНЫХ КАРОБАК

У фестывальным
«Горадзе майстроў»
карэспандэнты «Звязды»
пазнаёмліся
з унікальнымі рамеснікамі

Майстар з Ліды робіць гітары.

Валёнкі адных носіць галоўны Дзед Мароз Расіі, другія робяць хусткі са стразамі Swarovski. А яшчэ адзін чалавек з залатымі рукамі здзіўляе эксклюзіўнымі самаробнымі музычнымі інструментамі...

Спачатку прыцягнуў увагу высокі і шырокі ў плячах хлопец у касцюме казака.

— Я каваль з горада Міргарад Палтаўскай вобласці. Усім ахвотным выбіваю на манетах надпісы, раблю бірулькі з розных металаў. Кошт ад 30 да 50 тысяч рублёў, — распавядае Аляксандр. Цікава, што надпісы можна выбраць на ўкраінскай і беларускай мовах. На апошняй, дарэчы, без памылак! Тэксты са словамі пажадання дабрабыту, здароўя і мудрасці, каханьня і вернасці назаўсёды... Вельмі ахвотна заказваюць «медалі»: тату, маме, найлепшай жонцы, любімаму сыну. Малады мужчына размаўляла па-беларуску. А беларуская мова, як ён заўважыў, падобная на ўкраінскую, прыгожая, пявучая...

Валагодскія валёнкі прывезлі ў Віцебск муж і жонка.

— Летась упершыню былі ў фестывальным Віцебску. Людзі ўжо ведаюць нас і падыходзяць па пакупкі. Насамрэч

сяч рублёў. 7 гадоў гарантыі на тавар — гэта мінімум, — распавядае Вольга Сайкіна. Майстрыха сказала, што гэтым рамясством займаўся яе продкі. І сціпла канстатавала, што самы знакаміты расійскі Дзед Мароз з рэзідэнцыі ў Вялікім Усцюгу — яе пастаянны VIP-кліент.

Сямейная пара з Раствана-Доне на «Славянскім базары» прадае эксклюзіўныя казачыя хусткі.

— На фэсце мы ўпершыню. Ідэя вырабляць хусткі з'явілася выпадкова. Калі мы збіраліся вячацца, вядома ж, трэба было нешта купіць, каб пакрыць нявесце галаву. Але нічога не спадабалася. І давялося самастойна вырашаць праблему... Больш за 60 відаў хустак розных прывезлі. Ёсць і са стразамі Swarovski. Цэны стараемся трымаць на ўзроўні аптэчкі: ад 150 тысяч рублёў да 1,8 мільёна рублёў. Для параўнання: калі на нашым сайце эксклюзіўную хустку заказаць, будзе каштаваць у эквіваленте 3 мільёны рублёў. Наша мэта ў Віцебску — хаця б акупіць паездку, галоўнае — рэкламаваць тавар на будучыню, — прызналіся расіяне.

А мінчанін Дзяніс другі раз на фестывалі. Прадае шкатулкі.

— Я інжынер-механік, шкатулкі вырабляю ў вольны час. Сам навучыўся. Адзін прадзядуля быў бондарам, а другі — кавалём, можа, таму мне захацелася таксама нешта майстраваць. Шкатулкі з масіва дрэва розных парод:

дуб, клён, алешына. Сушка займае шмат часу, таму прыкладна тыдзень неабходна, каб зрабіць сувенір. Каштуюць 300-800 тысяч рублёў, — тлумачыць майстра.

Умелец з Ліды, які робіць музычныя інструменты, перыядычна граў на незвычайнай гітары і інструменце, падобным да «лятаючай талеркі».

чарга, і вам, напэўна, будзе цікава з імі пазнаёміцца.

— Мы са Львова. Прыехалі жаночай камандай на «Жыгулях» чацвёртай мадэлі. 27 гадзін у дарозе — і мы ў Віцебску. Памежнікі здзіўліліся, што без мужчын не баімся так далёка ездзіць. Дык і што? Мы і ў Германіі на кірмашы былі, і не толькі там. Сукенкі і кашулі

Яна абувае галоўнага расійскага Дзёда Мароза.

Каваль з Украіны.

— Не толькі раблю інструменты, але і граю ў аматарскім гурце, вучу дзятву граць на гітары ў цэнтры творчасці дзяціў і моладзі. Цыгарныя скрынкі, можна сказаць, «карані блюзу». У бедных чарнаскіх музыкантаў не было грошай, каб купіць гітару. «Палку» давалі і тры струны нацягнуты, вось вам і добры інструмент. Былі цэлыя ансамблі, якія гралі і на самаробных скрыпках, віяланчэлях... Пры вырабе такіх інструментаў выкарыстоўвалі літаральна тое, што на звалках ляжала, — тлумачыць суразмоўца. Прызнаўся, што заказаў на выраб атрымаў ужо дастаткова.

Напісаць пра ўкраінак, якія прадаюць вышыванае адзенне, параў мінак. Маўляў, там

прадаём. Строі з розных тканін: бавоўны, шоўку, дамацка-нага валакна, арабскага лёну. У Еўрапейскім саюзе цяпер украінскія арнаменты вельмі папулярны. І абадкі, абручы на галаву самаробныя прывезлі, — па чарзе распавядаюць украінкі. Цэны ў дзяўчат вельмі прывабныя. Іх прыёмнае ўразіла наша краіна: чысціней, парадкам. Яны вельмі задаволены тым, што адкрылі для сябе Беларусь.

Па традыцыі і пасля афіцыйнага закрыцця фестывалю «Горад майстроў» яшчэ працуе. І, дарэчы, цэны на многія цудоўныя тавары змяняюцца...

Аляксандр ПУКШАНСКІ.
pukshanski@viazda.by
Фота Віктара НІКАЛАЕВА.

ТЕХНОБАНК

ОАО «Технобанк»
220002, Республика Беларусь, г. Минск, ул. Кропоткина, 44,
Телефон: +375 17 283 15 10

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС
на 1 июля 2015 г.

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2015	2014
1	2	3	4	5	6
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101		226 598	173 284
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		4 215	3 290
4	Средства в Национальном банке	1103		148 625	87 493
5	Средства в банках	1104		542 926	218 102
6	Ценные бумаги	1105		195 884	136 603
7	Кредиты клиентам	1106		1 213 218	972 420
8	Производные финансовые активы	1107		-	2 403
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108		52	52
10	Основные средства и нематериальные активы	1109		241 783	218 318
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110		15 248	24 803
12	Отложенные налоговые активы	1111		-	-
13	Прочие активы	1112		65 956	21 250
14	ИТОГО АКТИВЫ	11		2 654 505	1 858 018
15	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
16	Средства Национального банка	1201		3	4 198
17	Средства банков	1202		446 092	51 527
18	Средства клиентов	1203		1 663 283	1 261 201
19	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204		5 295	65 236
20	Производные финансовые обязательства	1205		-	-
21	Отложенные налоговые обязательства	1206		-	-
22	Прочие обязательства	1207		24 092	25 867
23	ВСЕГО ОБЯЗАТЕЛЬСТВА	120		2 138 765	1 408 029
24	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ				
25	Уставный фонд	1211		111 989	112 000
26	Эмиссионный доход	1212		-	-
27	Резервный фонд	1213		17 297	12 597
28	Фонд переоценки статей баланса	1214		182 859	183 424
29	Накопленная прибыль	1215		203 595	141 968
30	ВСЕГО СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ	121		515 740	449 989
31	ИТОГО ОБЯЗАТЕЛЬСТВА И СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ	12		2 654 505	1 858 018

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ
на 1 июля 2015 г.

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт примечаний	2015	2014
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011		140 534	99 217
2	Процентные расходы	2012		60 396	37 888
3	Чистые процентные доходы	201		80 138	61 329
4	Коммиссионные доходы	2021		55 206	43 726
5	Коммиссионные расходы	2022		10 258	7 512
6	Чистые коммиссионные доходы	202		44 948	36 214
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203		140	17
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204		1 840	4 104
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205		49 195	25 209
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206		(2 780)	2 409
11	Чистые отчисления в резервы	207		85 460	23 638
12	Прочие доходы	208		28 613	15 691
13	Операционные расходы	209		98 663	71 098
14	Прочие расходы	210		7 212	4 439
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211		10 759	45 798
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212		373	8 188
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2		10 386	37 610

Председателя Правления **Д.Л. Михалевич**

Главный бухгалтер **Н.А. Кузьмицкая**

Дата подписания «07» июля 2015 г.

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 11 от 31.12.2013 г.

Данная отчетность размещена на странице интернет-сайта:
<https://t.by/about/bank/finance/>

РЕАЛИЗУЕТСЯ ПРЕДПРИЯТИЕ
ООО «Шинстарк»
УНП 691469959. Цена договорная.
Телефон +375 44 7777 317.

Центр Промышленной Оценки
• Организация аукционов
• Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки» , г. Минск, ул. Мележа, 5/2, офис 1703		
Продавец	ОАО «БЗПИ» , Минская обл., г. Борисов, ул. Даумана, 97		
Предмет аукциона (имущество реализуется одним лотом – производственная база, расположенная по адресу: Минская обл., Борисовский р-н, г. Борисов, ул. Советская, д. 14а)			
Наименование	Общая площадь, кв.м	Инвентарный номер	Назначение
Проходная, столовая, клуб	417,9	610/С-37022	Здание специализированное иного назначения
Производственное здание №1	983,4	610/С-36970	
Составные части и принадлежности:	Бетонный противопожарный подземный резервуар 150 кв.м		
Производственное здание №3	541,3	610/С-36984	
Производственное здание №4	580,1	610/С-36975	
Составные части и принадлежности:	Дымовая труба 11 кв.м		
Здание автовесовой	39,2	610/С-36988	
Составные части и принадлежности:	Весы РК 130 (30 тонн), инв. №439		
Лаборатория и склад	120,9	610/С-36967	
Механическая мастерская	244	610/С-36954	
Составные части и принадлежности:	Кузня		
Бытовые помещения гаража	149,8	610/С-37166	
Производственное здание №2	2160,5	610/С-388	
Трансформаторная подстанция	32,1	610/С-37018	
Составные части и принадлежности:	Наружные сети электроснабжения 1376 м		
Административное здание	343,9	610/С-37032	
Составные части и принадлежности:	Автомобиль (внутризаводские) 5982 кв.м, ограждение территории с воротами 207,1 м, забор деревянный с двумя калитками 99 м		
Склад сырья №1	428	610/С-37038	
Складские помещения	84,3	610/С-36959	
Склад сырья №2	322,2	610/С-36974	
Склад сырья	83,8	610/С-36980	
Наружные сети канализации	269,6 м	610/С-56281	
Наружные тепловые сети	302,6 м	610/С-56282	
Внутризаводской водопровод	239,3 м	610/С-56283	

Оборудование:

Наименование	Инвентарный номер согласно бухучета	Наименование	Инвентарный номер согласно бухучета
Котел ДКВ 2/8	413	Насос 4/112	4240
Камера КСО 4	4118	Трансформатор силовой	42417
Трансформатор силовой	4136	Дымосос ВДН-8	42451
Солеастворитель	4262	Бак конденсатный	42455
Натрий-катионитовые фильтры 2 шт.	4264, 4263	Водоподогреватель ПП 2.9.92	42416
Распределительный щит	4417	Бак питательный	42499
Вентилятор 45 с э/мотором	42115	Насосы 2 шт.	42501, 42520
Насосы питательные 2 шт.	42364, 42365	Насос 80-50-160	42503
Насос К 45-55	42391	Котел КВР 2 шт.	б/н
Подогреватель	42415		

Начальная цена с НДС 20% – 18 478 158 000 белорусских рублей.

Сведения о земельном участке:
Для обслуживания и эксплуатации зданий и сооружений административного, производственного и бытового назначения производственной базы продавцу предоставлен на праве постоянного пользования земельный участок пл. 1.4378 га с ограничениями в использовании земель – водоохранная зона р.Березина

Обременения: частично площади зданий сданы в аренду. Более подробную информацию по арендаторам можно узнать у организатора аукциона.

Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с № 3012343260010; нерезидентами РБ в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в долларах США (USD) – 3012343265044; в российских рублях (RUB) – 3012343265028; в ЦБУ № 507 г. Минска ОАО «Белинвестбанк», БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа ЗАО «Центр промышленной оценки».

Срок подписания договора купли-продажи: 15 рабочих дней после проведения аукциона.

Условия оплаты предмета аукциона

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5%) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты за предмет аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после подписания договора купли-продажи.

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также возмещения затрат и оплаты вознаграждения за организацию аукциона, оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by.

Дата и время проведения аукциона: 14.08.2015 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».

Дата и время окончания приема документов: 12.08.2015 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».

Контактные телефоны: Тел.: +375 17-280-36-37; +375 29-183-69-71. E-mail: auction@cpo.by

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Организатор аукциона) по поручению государственного предприятия «ЦЕНТРКУРОРТ» ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН СО СНИЖЕНИЕМ ЦЕНЫ ПО ПРОДАЖЕ:

Лот № 1 – Автобус VANHOOL 927 номер рамы YF2927SD366M25819 2000 г.в. Начальная цена с НДС – 663 987 000 бел. руб. Задаток с НДС – 20 000 000 бел. руб.

Задаток перечисляется на р/с №3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк» ЦБУ №703, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, код 369. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в повторном аукционе по продаже имущества государственного предприятия «ЦЕНТРКУРОРТ» Лот №1, проводимом 28 июля 2015 г.

Аукцион состоится 28.07.2015 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 6. Шаг аукциона – 5%. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 27.07.2015 до 10.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 2. Первое полное извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 17.03.2015.

Условия участия, срок заключения договора купли-продажи, условия оплаты, а также полный текст извещения содержатся на сайте Организатора аукциона www.ino.by.

Телефоны для справок: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52.

Центр Промышленной Оценки
• Организация аукционов
• Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

ЗАО «Центр промышленной оценки» (организатор аукциона) по поручению ОАО «Брестоблресурсы» (продавец) проводит повторный открытый аукцион по продаже гаража, инвентарный номер 122/С-12453, общей площадью 240,6 кв.м; забора металлического (инв. № по бухучету 00001047) протяженностью 104,3 м.п., расположенных по адресу: Брестская область, г. Ивацевичи, ул. Загородная, д. 4. Начальная цена лота с НДС (20%) – 390 570 240 бел. руб. (снижена на 20%).

Объекты недвижимости расположены на земельном участке пл. 0,2613 га, предоставленном продавцу на праве постоянного пользования для обслуживания гаража с установленными ограничениями: ограничения (обременения) прав на земельные участки, расположенные в охранных зонах линий электропередачи, площадь 0,0282 га.

Задаток 10% от начальной цены перечисляется: резидентами РБ на р/с № 3012343260010; нерезидентами РБ в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в долларах США (USD) – 3012343265044; в российских рублях (RUB) – 3012343265028; в ЦБУ № 507 г. Минска ОАО «Белинвестбанк», БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа ЗАО «Центр промышленной оценки».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона.

Условия оплаты за объект: оплата осуществляется в соответствии с заключенным договором купли-продажи.

Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, определения лица, выигравшего аукцион, а также порядок оплаты вознаграждения и возмещения суммы фактических затрат за организацию и проведение аукциона оговорен в Условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpo.by.

Оплата вознаграждения за организацию и проведение торгов, а также суммы фактических затрат на его проведение осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном соглашением о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Извещение о проведении предыдущего аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 15.05.2015 г.

Дата, время и место проведения аукциона: 17.08.2015 г. в 14.30 по адресу: г. Минск, ул. Казинца, 4, ГО «Белресурсы» – управляющая компания холдинга «Белресурсы», 3-ий этаж, актовй зал.

Срок окончания приема документов для участия в аукционе: Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 14.08.2015 до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 5/2, офис 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки».

Тел.: +375 17-280-36-37; 8029-183-69-71. www.cpo.by. E-mail: auction@cpo.by

РЕЗУЛЬТАТЫ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «Римские каникулы с краской для волос Альта мода»

Организатором Игры является Общество с ограниченной ответственностью «Далидович» (ООО «Далидович»), зарегистрированное Минским городским исполнительным комитетом решением от 18 июня 2004 года №1218 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за №190546314. Юридический адрес: 220073, г. Минск, ул. Кальварийская, 60-5.

Наименование рекламной игры: «Римские каникулы с краской для волос Альта мода». Игра проводилась в соответствии с условиями Правил, с соблюдением требований законодательства Республики Беларусь без взимания с участников игры платы.

Игра проводилась в магазинах сети «Дом Натуральной Косметики» в Республике Беларусь в период с 25 мая по 23 июля 2015 года.

Свидетельство о регистрации рекламной игры № 2556 выдано Министерством торговли Республики Беларусь 19.05.2015 г.

В розыгрыше приняло участие 1 037 человек.

Розыгрыш рекламной игры был проведен в соответствии с правилами по адресу: 220040, ул. Некрасова, 88/28, г. Минск, Беларусь 02 июля 2015 года в 15.00.

Список победителей:

№	Наименование	ФИО победителей
1.	Туристическая поездка в период с 01.09.2015 г. по 01.10.2015 г. на двоих человек в г. Рим (Италия) 5 дней, 4 ночи с питанием «завтрак», проживанием в отеле категории 4*, номер DBL, стоимостью 18 745 000 бел. руб. В туристическую поездку также входят: Перелет Минск – Рим – Минск, трансфер аэропорт Рим – отель – аэропорт Рим, медицинская страховка. Расходы, которые не входят в туристическую поездку (оформление въездной визы) оплачиваются получателем туристической поездки самостоятельно.	Дроздов Степан Владимирович, г. Витебск
2.	Подарочный сертификат на приобретение продукции в сети магазинов «Дом Натуральной Косметики» на сумму 500 000 бел. руб.	Заяц Инна Михайловна, г. Минск Чемурако Людмила Ивановна, г. Дубровно Покровская Ольга Васильевна, г. Жлобин Литарова Ирина Яковлевна, г. Борисов Якимович Екатерина Николаевна, г. Гродно

За время проведения рекламной игры был разыгран весь призовой фонд. Телефон для справок по вопросам проведения рекламной игры +375 17 290 71 48 в рабочие дни с 9.00 до 18.00.

УВАЖАЕМЫЕ АКЦИОНЕРЫ

ОАО «Управляющая компания холдинга «Лидсельмаш» 24 июля 2015 года состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «Управляющая компания холдинга «Лидсельмаш», расположенного по адресу: г. Лида, ул. Советская 70 (конференц-зал)

Повестка дня собрания:
1. О выплате дивидендов по итогам работы Общества за 2014 год.
2. Об утверждении изменений в Устав Общества.
3. О составе наблюдательного совета Общества.
4. О реорганизации открытого акционерного общества «Управляющая компания холдинга «Лидсельмаш».

Начало работы собрания в 12⁰⁰
Регистрация участников собрания в 10⁰⁰ до 11⁰⁰
Наблюдательный совет
ОАО «Управляющая компания холдинга «Лидсельмаш»
УНП 500021638

Свидетельство о государственной регистрации и печать ООО «МИНИ-ФУТБОЛЬНЫЙ КЛУБ» (УНП 100008646) считать недействительными в связи с утерей.

Утеренные представителем Белгосстраха по Партизанскому району г. Минска бланки страховых полисов по добровольному страхованию от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу формы 2РН, 2РП серии БЛБ №№ 1245464, 1246065 считать недействительными. УНП 100122726

■ Кантрамарка

БАЙКІ АД КУЦЮР

Вечар высокай моды прайшоў у Гомельскім дзяржаўным тэатры лялек. 9 ліпеня на сцэне тэатра адбылася прэм'ера спектакля «Fable» («Байка»), у якім творы Жана дэ Лафонтэна спалучыліся з тэндэнцыямі сучасных модных паказаў і тэатрам мастака.

КРУМКАЧ І ЛІС БЕЗ КРЫЛОВА

Зварот да жанру байкі ў сучасным мастацтве — досыць рызыкаўны крок. Эпоха пост-мадэрнізму канчаткова пазбавіла мастака функцыі наратара, што ведае як належыць жыць. І байка з яе абавязковым складнікам — мараллю — у такім разе выглядае пэўным анахронізмам. Аднак рэжысёр спектакля Юрка Дзівакоў сцвярджае сучаснасць тэкстаў французскага байкапісца Жана дэ Лафонтэна, абнуляючы пэўныя стэрэатыпы глядацкага успрыняцця.

Кожная байка для рэжысёра — асобны драматургічны твор, выбудаваны па схеме «завязка — развіццё дзеяння — кульмінацыя — развязка», дзе мараль становіцца развязкай і страчвае сваю відэавочную павучальную функцыю. Свядома ці падсвядома Дзівакоў звяртаецца да той літаратурнай тэорыі, што сцвярджае: першаснае ў паходжанні байкі міф, а не аргумент. І выбудовае на сцэне ланцюжок з міфаў, у якіх дзейнічаюць жывёлы: Свіння, Крумкач, Ліс, Воўк ды іншыя.

Сучаснасці жанру байкі дабаўляе і кампазіцыя спектакля. «Fable» — гэта мазаіка з адзінаццаці кароткіх гісторый з пралогам і эпілогам. Гісторыі аб'яднаны паміж сабой адволькавай структурай тэксту і шэрагам герояў, што качуюць з аднаго міфічнага апаўядання ў іншае. Такая кампазіцыя спектакля ўдала стасуецца з кліпавасцю, фрагментарнасцю мыслення сучаснага чалавека.

Яшчэ адно разбурэнне нашых стэрэатыпаў адносна жанру байкі — гэта адмаўленне ад вядомага пераказаў твораў Лафонтэна на рускую мову Іванам Крыловам. У спектаклі гучаць вядомыя з дзяцінства гісторыі пра Крумкача і Ліса ці Цыкаду (у звычайным для нас варыянце Стракасу) і Мураша, аднак у іншых, менш вядомых перакладах, тэкст якіх пазбаўляе нас ад пэўнай сэнсавай і асацыятыўнай на-

грузкі ды прымушае змяніць фокус увагі. Да таго ж часам, жадаючы адарваць увагу гледача ад успрыняцця тэксту і максімальна скіраваць яе на дзеянне, рэжысёр выкарыстоўвае ў спектаклі некалькі арыгінальных тэкстаў на французскай мове.

ТЭАТРАЛЬНЫ ПОДЫУМ

Над стварэннем спектакля «Fable» ў Гомельскім дзяржаўным тэатры лялек працавала запрошаная каманда: рэжысёр Юрка Дзівакоў, мастак Таццяна Дзівакова і харэограф Настасся Лапцінская. Усе яны — удзельнікі незалежнай тэатральнай групы Laboratory Figures Oskar Schlemmer (Лабараторыя фігур Оскара Шлеммера), якая натхняецца творчай спадчынай нямецкага экспрэсіяніста, канструктывіста, метафізіка і рэфарматара танца Оскара Шлеммера.

У «Fable» адчувальны ўплыў папярэдніх работ Laboratory Figures Oskar Schlemmer, у прыватнасці паказанага ў рамках Трэцяга адкрытага форуму эксперыментальных пластычных тэатраў Беларусі «ПлаСтформа» спектакля пра звышчалавека і мастацтва авангарду «Goldkopf». Сістэма рухаў, вынайздзеная падчас працы над «Goldkopf», часткова была выкарыстана і ў «Fable». Акрамя таго, былі пазнавальнымі і прадметныя, касцюмныя цытаты, напрыклад шары замест лап Ваўка і капытоў Каня ў адной з баек.

Аднак «Fable» выявіла і новае прадметнае поле даследаванняў Laboratory Figures Oskar Schlemmer — узаемадзеянне свету тэатра і свету высокай моды. Найперш гэта заўважна ў інтэртэкстуальнасці тэатральных касцюмаў, створаных Таццянай Дзіваковай. Знаўцы высокай моды абавязкова ўгледзяць

у строях Ліса і Ваўка алізію на масіўныя плечы мадэляў аднаго з самых тэатральных куцюр'е свету Тома Браўна. А ў касцюме Птушкі, параненай стралой, заўважны зварот да творчасці закаханага ў чорны колер і вольны крой японскага мадэльера Ёдзі Ямамота. Строй ад куцюр спалучаюцца ў пастаноўцы са звыклымі элементамі тэатральнага касцюма (напрыклад, маскамі).

Мізансцэны спектакля арганізаваны па прынцыпе дэфіле. Героі рухаюцца па подыумных прамых лініях, найчасцей за ўсё прадстаўляючы свой вобраз гледачу на авансцэне. Так, напрыклад, Птушка, параненая стралой, павольна, як мадэль, ідзе да гледача ў атачэнні свету, чытаючы тэкст байкі, і манерна гіне ў фронтальнай мізансцэне.

У «Fable» заўважны адыход ад тэатра аб'екта, які раней дамінаваў у творчасці Laboratory Figures Oskar Schlemmer, у бок тэатра мастака, дзе касцюм з'яўляецца творам мастацтва, а тэатральнае дзеянне часам нагадвае жывую карціну, арганізаваную згодна з прынцыпамі выяўлення мастацтва (выкарыстанне рытму колераў, мастацкай кампазіцыі і г.д.).

Сярод акцёрскіх работ найперш хочацца адзначыць не індывідуальныя праявы, а ан-

самблеवासць, якой удалося дамагчыся і рэжысёру, і выканаўцам у жорсткім каркасе спектакля. «Гармонія ўсеагульнага шаленства ў II дзеях» (так вызначылі жанр спектакля стваральнікі) напраўду была гармоніяй. Сярод асобных работ заўважны сюжэтаўтваральныя вобразы Ліса (Яўген Хромаў) і Ваўка (Андрэй Вяршынін). Вобраз Свінні (Кацярына Карчэўская), якая не мае сваёй асобнай fable-гісторыі, але ў падтрымку ідэі спалучэння спектакля з модным паказам з'яўляецца, дэманструючы дызайнерскую сукенку ў пышныя кветкі, у асобных сценах спектакля, найбольш запамінальная з якіх, безумоўна, танец Свінні. Уражвае ўрачыстасць з'яўлення і існавання Птушкі, што паранена стралой (Кацярына Карчэўская), інфернальнасць Паэта (Дыяна Зямцова).

РУХ ЛАБАРАТОРНЫМ ШЛЯХАМ

З'яўленне спектакля «Fable» ў рэпертуары Гомельскага дзяржаўнага тэатра лялек — выразнае сведчанне змены яго рэпертуарнай палітыкі і рух у бок значна больш шырокага разумення магчымасцей сучаснага тэатра лялек. Спадзяванне на тое, што гэта менавіта тэндэнцыя, а не адзінкавая з'ява, пакідае і нядаўня прэм'ера тэатра «Гэта Габлер» Генрыка Ібсэна (рэжысёр Наталля Слэшчова).

Для Laboratory Figures Oskar Schlemmer спектакль «Fable» важны як паспяховае зацвярджэнне вынікаў лабараторных пошукаў на рэпертуарнай сцэне і адкрыццё новага поля для эксперыменту ў тэатры мастака ды спалучэння тэатральнага мастацтва з іншымі.

Алена МАЛЬЧЭўСКАЯ, malcheuskaya@zviazda.by

Фота Алены Сабінічкі.

■ Спорт-тайм

ВЯРТАННЕ ВІКТОРЫІ

У штотыднёвым спартыўным аглядзе «Звязда» распавядае пра рэкорды чарговага футбольнага тура чэмпіянату краіны, выступленні беларускіх клубаў у Лізе Еўропы і пра вяртанне Вікторыі Азаранкі ў топ-20 найлепшых тэнісістак планеты.

1. Па выніках Уімблдонскага турніру самая выніковая тэнісістка Беларусі паднялася на 5 радкоў у абноўленым рэйтынгу ВТА і ўвайшла ў дваццатку найлепшых у свеце. Нагадаем, на травяных кортах Англіі Вікторыя дабралася да чвэрцьфіналу, дзе ў трох сэтах саступіла будучай пераможцы турніру, першай ракетцы планеты амерыканцы Серэне Уільямс.

Адзначым, што яшчэ адна беларуска Вольга Гаварцова ў гэтым годзе дайшла да чацвёртага круга Уімблдона, трапіўшы ў лік 16 наймацнейшых і ўстанавіла асабісты рэкорд на турнірах Вялікага шлема. Гэта дапамагло ёй падняцца ў сусветным рэйтынгу са 122-га на 81-ы радок.

2. Беларускія клубы на мінулым тыдні правялі сустрэчы ў рамках Лігі Еўропы. На хатнім стадыёне «Будаўнік» футбалісты салігорскага «Шахцёра» змаглі выйграць у другім матчы першага раўнда кваліфікацыйнага этапу ў паўночнаірландскага «Гленавона» — 3:0. Наступным сапернікам беларускі стануць футбалісты аўстрыйскага «Вольфсберга». А вось «Тарпеда-БелАЗ» згуляў унічыю (0:0) з албанскім «Кукесі» і завяршыў выступленне ў Лізе Еўропы.

3. Скончыўся 14-ы тур чэмпіянату Беларусі, у ім каманды найвышэйшай лігі ўстанавілі рэкорд выніковасці, забіўшы ў сямі матчах 25 мячоў. «Славія» з буйным лікам саступіла лідарам турніру — футбалістам барысаўскага БАТЭ — 3:5. Мінскае «Дынама» на сваім полі перайграла гасця ў гродзенскага «Нёмана» — 2:0. Салігорскі «Шахцёр» з такім жа вынікам перайграў на выездзе футбалістаў «Слуцка». «Нафтан» з мінімальным лікам саступіў «Мінску» — 0:1. «Белшына» з Бабруйска перайграла «Гомель» — 3:1, футбалісты «Віцебска» былі слабейшымі за «Граніт» з Мікашэвічаў — 2:3, а брэсцкае «Дынама» на сваім полі абыграла «Тарпеда-БелАЗ» — 2:1.

Такім чынам, у лідарах па-ранейшаму ідзе дзеючы чэмпіён краіны БАТЭ, які мае на рахунку 38 ачкоў. Мінскае «Дынама» з 30 баламі застаецца другім, «Белшына» і «Шахцёр» набралі па 24 ачкі.

4. Беларускія студэнты-спартсмены працягваюць папайняць медальную скарбонку сваёй каманды на Сусветнай летняй універсіядзе-2015, якая праходзіць у Кванджу (Рэспубліка Карэя). Колькасць залатых узнагарод яны здолелі павялічыць да чатырох.

Пераможцай студэнцкіх гульняў стала беларуская кап'якідальніца Таццяна Халадовіч, якая першыствавала ў фінале з вынікам 60 м 45 см, апярэдзіўшы пры гэтым найбліжэйшую саперніцу — латышку Ліну Музе. Званне чэмпіёнаў летняй універсіяды-2015 таксама заваяваў дуэт тэнісістаў Лідзія Марозава/Андрэй Васілеўскі ў змешаным разрадзе. У фінале беларускія майстры за 58 хвілін выйгралі ў брытанскай пары Аляксандра Уолкер/Дарэн Уолш у двух сэтах — 6:2, 6:3. Стартаваўшы з другога раўнда, на шляху да галоўнага матча беларусы атрымалі яшчэ тры перамогі.

Не засталася без узнагароды найвышэйшай вартасці спаборніцтваў у Кванджу і лідар зборнай Беларусі па мастацкай гімнастыцы Меліціна Станюта. Учора яна выйграла спаборніцтвы ў практыкаваннях са стужкай з вынікам 17,900 бала, апярэдзіўшы гаспадыню дывана карэянку Ен Чжэ Сон і ўкраінку Ганну Рызатдзінаву. Срэбра ўніверсіяды Станюта заваявала ў кампазіцыі з булавамі. Акрамя таго, на рахунку Меліціны яшчэ дзве бронзавыя ўзнагароды. Раней чэмпіёнам універсіяды стаў наш плывец Яўген Цуркін на дыстанцыі 50 м вольным стылем (вынік у фінале — 22,22 сек.). Ён жа выйграў срэбра на дыстанцыі 50 м батэрфляем і бронзу на 100 м батэрфляем.

На гэты час беларусы заваявалі ўжо 12 (4 залатых, 3 срэбраныя, 5 бронзавых) узнагарод і падняліся на 15-е месца ў агульнакамандным медальным заліку. Лідзіруюць у ім па-ранейшаму гаспадары ўніверсіяды — атлеты Рэспублікі Карэя, у якіх 106 (47, 30, 29) узнагарод.

5. Генеральны пракурор Беларусі Аляксандр Канюк абраны старшынёй Беларускай федэрацыі лыжных гонак.

Новы кіраўнік БФЛГ, кажучы пра планы па развіцці гэтай спартыўнай дысцыпліны, адзначыў, што галоўнымі мэтамі лічыць уцягванне моладзі ў заняткі спортам, удасканаленне дзейнасці федэрацыі, а таксама прапаганду здаровага ладу жыцця.

Дар'я ЛАБАЖЭВІЧ. lobazhevich@zviazda.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА ООО «МИЗАН» (понижение цены на 20%)

Предмет торгов, краткая характеристика		Лот №1	
Собственник (продавец) имущества		ООО «Мизано» (УНП 500156508)	Местонахождение имущества
Наличие обременений		Ипотека «Приорбанк» ОАО (переход права собственности к покупателю после окончательного расчета ООО «Мизано» по инвестиционному кредитному договору №54-04-06/2013/41 от 18.03.2013 г. и при условии направления в полном объеме денежных средств, полученных от реализации недвижимости по договору купли-продажи на погашение всех обязательств по всем кредитам банка не позднее 15-30 дней с даты заключения договора купли-продажи).	
Информация о земельном участке		Имущество расположено на земельном участке площадью 1,0372 га с кадастровым номером 44010000001005938, целевое назначение — земельный участок для строительства объекта «Строительство предприятия по производству джинсовой одежды в границах участка № 3 СПУ «Грандичи» администрации СЭЗ «Гродноинвест» 1-я очередь». Имущественные права на земельный участок — право аренды (срок аренды — по 16.04.2032 года).	
Начальная цена		9 186 240 000 рублей с учетом НДС	Сумма задатка (3%)
Сведения об организаторе торгов и номер счета для перечисления задатка		Гродненское областное учреждение финансовой поддержки предпринимателей, г. Гродно, ул. Мицкевича, 8, тел.: 8(0152) 74 49 11, 77 23 79, р/с 3015575033025 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, г. Гродно, ул. Мицкевича, 3, код 739, УНП 500481906	
Срок заключения договора купли-продажи		в течение 5-ти дней с даты подписания протокола о проведении торгов	Условия оплаты
Срок подачи документов для участия в торгах		Торги состоятся 24 июля 2015 года в 12.00 часов по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8	
Дополнительная информация по телефонам: 8(0152) 77 23 79, 74 49 11		По 20 июля 2015 года включительно до 16.00 часов по адресу: г. Гродно, ул. Мицкевича, 8	
Условия участия и порядок проведения аукциона размещены на сайте организатора торгов www.fincentr.by			
Предыдущее извещение: газета «Звязда» № 105 от 05.06.2015 года			

Уважаемые акционеры ОАО «Мостоотряд №88»

24 июля 2015 года СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ

ОАО «Мостоотряд №88»

Собрание пройдет по адресу: г. Минск, ул. Промышленная, д. 16, второй этаж, приемная руководителя.

ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ:

- О выплате дивидендов за 2 квартал 2015 года.
- Об избрании членов наблюдательного совета.

С материалами, подготовленными к собранию, можно ознакомиться по указанному выше адресу в рабочие дни с 21 июля 2015 г. с 13.00 до 16.45 по месту нахождения Общества и председателя наблюдательного совета, а в день собрания — в помещении, где оно будет проводиться: в здании управления на втором этаже, приемная руководителя.

Регистрация участников собрания с 15.30 до 15.55 по месту проведения собрания.

Начало работы собрания — 24 июля 2015 года в 16.00.

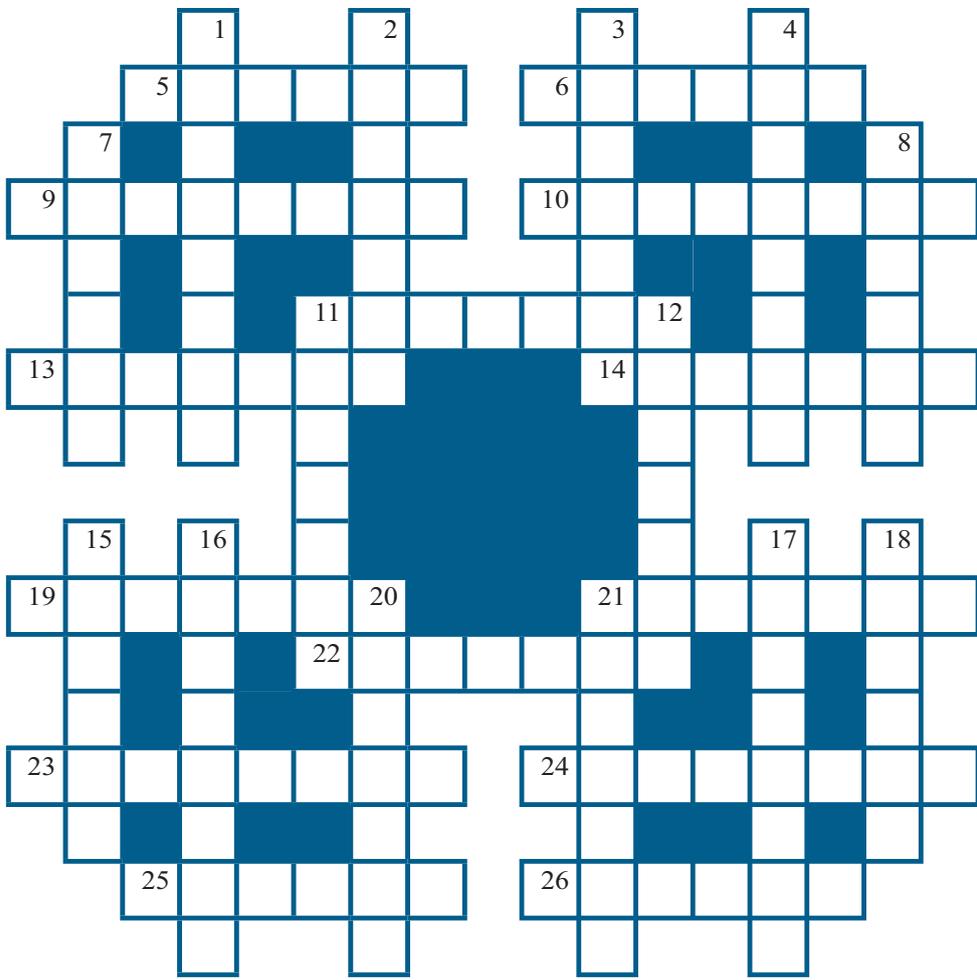
Список акционеров для участия в собрании будет составлен по состоянию на 20 июля 2015 года.

Для регистрации при себе иметь следующие документы: акционеру Общества — паспорт, представителю акционера — паспорт и доверенность.

Наблюдательный совет

КРЫЖАВАНКА-ПЕРАКЛАД

Перакладзіце з рускай мовы на беларускую наступныя словы:

Па гарызанталі: 5. Кисет. 6. Тыква. 9. Барашек. 10. Парикмахерская. 11. Верстак. 13. Ежевичник. 14. Родник. 19. Копоть. 21. Недоброжелатель, недруг. 22. Сосредоточенный. 23. Наклонно. 24. Обычный, обыденный. 25. Щука. 26. Заживленный, излеченный.

Па вертыкалі: 1. Суеверие, предрассудки. 2. Здание. 3. Приобретение. 4. Совесть. 7. Слишком, чрезмерно. 8. Напрягаться, тужиться, протискиваться. 11. Изображение. 12. Прочный, надежный. 15. Возница, кучер. 16. Насиженное гнездо, селитьба. 17. Окраина. 18. Карман. 20. Поместье, имение. 21. Оскорбление, унижение.

Склала
Тацяна КУЗЬМІЧ.
(г. Віцебск).

Па гарызанталі: 1. Заба-боны. 2. Будынак. 3. Набы-шук. 6. Гарбуз. 9. Баранькі. 10. Цырыльня. 11. Баршчат. 13. Ажынік. 14. Крыніца. 19. Куроды. 21. Элоскік. 22. Сабраны. 23. Нахлэна. 24. Звянячы. 25. Шчупак. 26. Уроны.

Па вертыкалі: 1. Заба-боны. 2. Будынак. 3. Набы-шук. 6. Гарбуз. 9. Баранькі. 10. Цырыльня. 11. Баршчат. 13. Ажынік. 14. Крыніца. 19. Куроды. 21. Элоскік. 22. Сабраны. 23. Нахлэна. 24. Звянячы. 25. Шчупак. 26. Уроны.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	4.56	21.36	16.40
Віцебск	4.38	21.33	16.55
Магілёў	4.45	21.25	16.40
Гомель	4.50	21.14	16.24
Гродна	5.12	21.50	16.38
Брэст	5.23	21.42	16.19

Месяц

Апошняя квадра 8 ліпеня.
Месяц у сузор'і Рака.

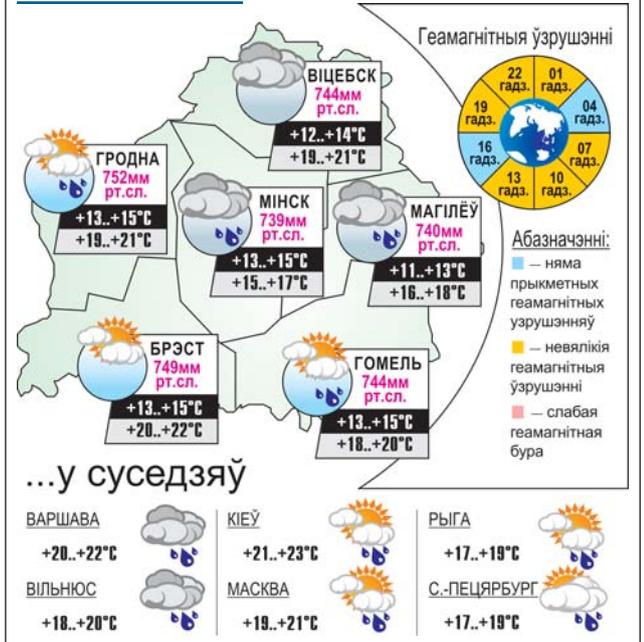
Імяніны

Пр. Ангеліны, Дзямяна, Кузьмы, Пятра.
К. Ангеліны, Ізабелы, Якуба.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

ЗАЎТРА

Даты Падзеі Людзі

1099 год — армія крыжакоў, якая складалася з 1200-1300 рыцараў і 12 000 пяхотнікаў на чале з французскім герцагам Готфрыдам Бульёнскім, пасля працяглага паходу дабралася да Ерусаліма. На досвітку 14 ліпеня 1099 года пачаўся штурм горада. Крыжакі спрабавалі падкаціць да гарадскіх сценаў абложныя вежы, аднак ім перашкаджаў глыбокі роў. Штурм працягваўся ўвесь дзень, а раніцай 15 ліпеня, калі роў быў засыпаны, крыжакі змаглі нарэшце бесперашкодна наблізіць штурмавыя вежы да муроў і, перакінуўшы драўляныя кладкі, уварвацца ў горад. Пачалася разня. Крыжакі забівалі ўсіх — мусульман, яўрэяў і нават нешматлікіх хрысціян, якія трапіліся на шляху. Пасля падзення горада кіраўніком новаўтворанага Іерусалімскага каралеўства стаў Готфрыд Бульёнскі. Ён не пажадаў называцца каралём у горадзе, дзе Хрыстос быў увенчаны цярновым вянкам і прыняў тытул Абароны Труны Гасподняй. Пасля гэтага пабоішча «воіны Хрыстовы» палічылі свой доўг выкананым і большасць з іх з багатай здабычай вярнулася на радзіму.

1743 год — нарадзіўся Гаўрыла Дзяржавін, рускі паэт, дзяржаўны дзеяч. У 1780—1790 гадах — на высокіх дзяржаўных пасадах. Аўтар філасофскіх од, вершаваных трагедый, камедый, аўтабіяграфічных «Запісак», філасофскіх і літаратурна-крытычных прац. У 1793—1794, 1799 гадах быў у Беларусі (Віцебск, Шклоў, Лёзна), арганізаваў дапамогу галадаючым. У «Запісках» спаглядліва пісаў пра беларускі народ, яго нацыянальную самабытнасць.

1960 год — 55 гадоў таму нарадзіўся Святаслаў Мікалаевіч Шнітко, беларускі вучоны ў галіне хірургіі, доктар медыцынскіх навук (2003), прафесар (2004), заслужаны ўрач Беларусі (2009). У 1983 годзе скончыў Самарскі медыцынскі інстытут, у 1992-м — Ваенна-медыцынскую акадэмію імя Кірава ў Санкт-Пецярбургу. Аўтар навуковых прац па таракальнай, відэатаракаскапічнай, ваенна-палявой хірургіі і іншых.

Было сказана

Ніна ЗАГОРСКАЯ, паэтэса:

*Песня не ведае скону і тлену.
Дзедава песня — эпохі арган.*

ад Янкі Крука і Аксаны Катовіч

КАША. Крупы, звараныя ў вадзе ці на малаце, даволі папулярная страва на славянскім стаале, у традыцыйнай культуры займала самае важнае месца ў ліку ўсіх рытуальных абрадавых страў. У залежнасці ад абраду, рытуальная каша атрымлівала і сваю назву: Бабіна каша, памінальная каша або куцця, калядная куцця, Васільева і г.д.

У сваю чаргу гэтая ж рытуальная страва дала назву каляндарным святкам, напрыклад Бабіны кашы (8 студзеня), Пасная куцця (5-7 студзеня), Шчодрая куцця (13 студзеня), Вадзяная куцця (18-19 студзеня), — асноўным святочным дням на Каляды.

Каша, якую гатавала бабка-павітуха (адсюль і назва — Бабіна каша), была абавязковай рытуальнай стравой на радзінах, што, па ўяўленнях нашых продкаў, павінна было забяспечыць нованароджанаму здароўе, дабрабыт, шчасце, а парадзісе — пладавітасць і надалей.

Каша займала цэнтральнае месца і ў час вяселля. Для маладых кашу падавалі ў адной талерцы з адной лыжкай. На працягу ўсяго вяселля ім дазвалялася есці толькі гэтую страву, каб у іх нарадзіліся здаровыя дзеці. На Палессі, калі нявеста захавала да вяселля цнатлівасць, маладым варылі салодкую кашу, калі ж не — у кашу сыпалі шмат солі і перцу, каб маладыя елі і плакалі.

Кашу варылі і для таго, каб у святочныя дні раздаваць бедным і нямоглым. Такая каша насіла назву «абетная».

«Мірскую» кашу варылі ў дні вялікіх святаў усім «мірам». Усе ўдзельнікі святочнага стала павінны былі прынесці частку крупы і іншых прадуктаў, якія выкарыстоўвалі для частавання за такім сталом.

Падчас будаўніцтва хаты, калі падымалі бэльку, да яе прывязвалі гаршчок з кашай, загорнуты ў кажух. Гэта рабілі для таго, каб у хаце заўсёды быў дабрабыт.

Адзін з рытуалаў улазін — варыць кашу ў старой хаце, загарнуў гаршчок у ручнік, каб разам з ёй у новабудуўлю перайшлі поспех і сямейнае шчасце, пры гэтым абавязкова з сабой запрашалі дамавіка.

На Палессі ў калядныя вечары дзяўчаты варажылі пра сваю будучыню з выкарыстаннем кашы: лыжку каляднай кашы клалі на зруб калодзежа і сачылі, чыя хутчэй у калодзеж зваліцца, тая дзяўчына першай і замуж пойдзе.

У дзень Фёдара Студзита (26 студзеня) кашай абавязкова частавалі дамавіка: на ноч ставілі салодкую кашу, крыху малака і хлеба, каб «гаспадар» хаты прыняў частунак і ахоўваў хату ад бед і нястачы.

Кашай частавалі і хатнюю жывёлу ў дні вялікіх святаў: на Каляды, Масленіцу, Тройцу і г.д.

УСМІХНЕМСЯ

Хлопцы, хопіць сварыцца — давайце біцца!

Калі вашы вочы закрылі мяккія ручкі, у спіну ўперліся пышныя грудзі, а ззаду пачулася: «Здагадайся, хто!»

У любым выпадку адказвайце: «Сярога, ты ці што?»

Паверце, так будзе лепш.

— Доктар, аперацыя прайшла паспяхова?

— Так, віншую вас, цяпер вы жанчына! І ў душы, і вонкава!

— Але ж мне павінны былі выразаць апендыкс!

— Вечна вам, бабам, не дагодзіш!

Самы просты спосаб выявіць дурняў сярод катой — пасвяціць лазернай указкай з балкона на сметнік. Дурныя будуць бегаць за чырвонай кропкай да знямогі, разумныя — пагардліва глядзець на дурных. І на дурня на балконе, якому заняцца няма чым.

Дзеці — кветкі жыцця :)
Гуляю з дачкой з мячыкам у гульні «ядомае-неядомае».

**Я: Яблык!
Д: Ядомае!
Я: Кракадзіл!
Д: Неядомае!
Я: Ты (назваю імя)!
Д: Калі для кракадзіла, дык ядомае.**

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.**
РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЬІЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯУКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНУ (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕУСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл./факс), аддзелаў: пismaў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 284 44 04, 287 17 21, бухгалтэрыі: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўляюцца меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviazda.by>;

e-mail: info@zvyazda.minsk.by, (для зваротаў): zvorot@zvyazda.minsk.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 20.568. Індэкс 63850. Зак. № 2812.

Нумар падпісаны ў 19.30

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

13 ліпеня 2015 года.